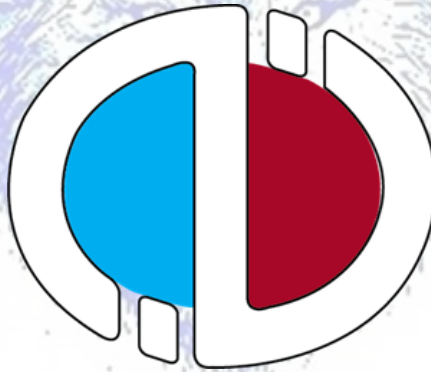

SKYMOON PDF KANALI :
<https://t.me/producerskymoonpdf>
ANADOLU PDF GRUBU:
<https://t.me/anadolupdfgrubu>

İŞL207U DÖNEMSONU İŞLEMLERİ

ÜNİTE ÖZETLERİ
ÜNİTE SORULARI
ARA SINAV-FİNAL
DENEME SORULARI

SKYMOON PDF
DON'T ASK QUESTIONS, JUST FOLLOW...

“DERS GEÇMENİN EN KOLAY YOLU”

SINCE 2020

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

ÜNİTE1: DÖNEMSONU İŞLEMLERİNİN KAPSAMI

MUHASEBE SÜRECİNDE DÖNEMSONU/ENVANTER İŞLEMLERİNİN YERİ

Muhasebe bir sistemdir ve her sistem gibi girdileri, girdilerin işlendiği bir süreci ve çıktıları vardır. Muhasebe sisteminin girdi kısmını belgeler, süreç kısmını bu belgelerin kaydı ve sınıflandırılması, çıktı kısmını ise, finansal tablolar oluşturmaktadır. "Muhasebe süreci nasıl ve ne zaman başlar" sorusuna yeni açılan ve faaliyetlerine devam eden işletme açısından cevap vermek gerekir. Bu süreç açılış kayıtları, dönem içi mali işlemlerin kayıtları, ara mizanlar, genel geçici mizanın hazırlanması, envanter ve envanter kayıtlarının oluşturulması, Kesin mizanın düzenlenmesi, finansal tabloların oluşturulması ve kapanış kayıtlarının düzenlenmesi olmak üzere sekiz aşamadan oluşur.

DÖNEMSONU/ENVANTER İŞLEMLERİNİN GEREKLİLİĞİ

Mali olayların gerçekleştiğini gösteren belgeler, sistemin girdileridir. Bu girdiler, belirli yasal ve işlemsel süreçlerden geçirilerek sistemin çıktısına dönüştürülmektedir. Sistemin çıktısı, belgelerden üretilen ve finansal tablo kullanıcılarına sunulan finansal bilgilerdir. Finansal tablolar işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları hakkında geniş bir kullanıcı kitlesinin ekonomik kararlar almalarına yardımcı olan bilgiyi sunmak amacıyla hazırlanır.

Yönetim, değerlendirmelerini yaparken işletme faaliyetlerinin sürekliliğine kuşku düşürecek önemli belirsizlikler taşıyan olaylar veya koşulların farkındaysa, bu belirsizlikleri finansal tablo notlarında açıklar. Sunulan finansal tablolardaki bilgilerin kullanıcılar için faydalı olabilmesi için, ihtiyaca ve gerçeğe uygun, zamanında sunulmuş, doğrulanabilir, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir olması gerekir. Finansal tabloların niteliksel özellikleri şunlardır;

- İhtiyaca Uygunluk
- Gerçeğe Uygun Sunum
- Karşılaştırılabilirlik
- Doğrulanabilirlik
- Zamanında Sunum
- Anlaşılabilirlik

DÖNEMSONU/ENVANTER İŞLEMLERİNİN KAPSAMI

Envanter genel olarak sayım, kontrol ve düzeltme işlemlerini yapmak suretiyle, belirli bir tarihteki alacakların borçların ve varlıkların miktar ve değerlerinin saptanmasına yönelik işlemlerin bütünüdür.

Dönemsonu itibarıyla işletmeler varlıklarını sayarak, ölçerek, tartarak miktarlarını tespit ederler ve tespit edilen bu miktarlar Türkiye Muhasebe Standartlarında ve Vergi Usul Kanunu'nda belirtilen ölçütler dikkate alınarak değerlendirilir.

Envanter Çıkarma Zamanı ve Hesap Dönemi

Envanterin ne zaman çıkarılacağını kanunlarımız belirlemiştir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre; her tacir, ticari işletmesinin açılışında, taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasının tutarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkarır.

Ayrıca, tacir açılıştan sonra her faaliyet döneminin sonunda envanter düzenler. İşletmelerde envanter çıkarma zamanı genel olarak 31 Aralık, yani her yılın son günü kabul edilir. İşletmelerde faaliyet dönemi 1 Ocak tarihinde başlar, 31 Aralık tarihinde sona erer.

Muhasebe Dışı Envanter ve Muhasebe İçi Envanter

İşletmelerde dönemsonu işlemleri kapsamında yapılacak envanter işlemleri aşağıda gösterildiği gibi iki gruba ayrılmaktadır:

- Muhasebe dışı envanter
- Muhasebe içi envanter

Dönemsonunda muhasebe kayıtları dikkate alınmaksızın, bütün varlıklarının tek tek sayılması, değerlemesi, alacakları ile borçları ile mutabakatlarının yapılması, işletmenin anlık fiili durumunun tespiti işlemine muhasebe dışı envanter denmektedir. Yapılan muhasebe dışı envanter sonucu elde edilecek envanter listeleri ayrıca envanter defterine kaydedilir.

Bu durumda envanter listeleri ile işletmenin kayıtlı durumunu gösteren genel geçici mizan kalanlarının karşılaştırılması, kayıtlı durum ile fiili durum arasındaki örtüşmeyen durumların düzeltilmesi için gerekli kayıtların yapılması, maliyet hesaplarının kapatılması, gelir tablosu hesaplarının kapatılması işlemlerine ise, muhasebe içi envanter denir.

DEĞERLEME İŞLEMLERİ VE DEĞERLEME ÖLÇÜLERİ

Değerleme İşlemleri

Değerleme işlemleri, muhasebe dışı envanterin sayımdan sonraki aşamasıdır. İşletmelerin finansal tablolarında yer alan varlıklar ile borçlarla ilgili olarak aşağıdakilerle sınırlı olmamak üzere belirli ilkeler ışığında geçerlidir.

Vergi Usul Kanunu, vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tespit işlemini değerlendirme olarak tanımlamıştır. Değerlemede, iktisadi kıymetlerden her biri tek

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

başına dikkate alınırlar. Teamülen aynı cinsten sayılan malları ve düşük kıymetli birbirinden ayrılmış eşyayı toplu olarak değerlemek mümkündür. Değerlemenin amacı, işletmenin belirli bir andaki iktisadi ve mali yönden gerçeğe en yakın durumunu ve hesap dönemi sonucunu belirlemektir. Bu amaçla işletmeye ait tüm varlıkların sayılıp, miktarlarının para birimi ile çarpılması ve değerlerinin hesaplanması gerekir.

Değerleme Ölçüleri

Değerleme işlemleri Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu ve Türkiye Muhasebe Standartlarında belirlenmiştir. Türk Ticaret Kanunu; genel olarak değerlendirme ölçüsü olarak, Türkiye Muhasebe Standartlarında gösterilen ölçülere göre değerlendirme yapılacağını belirtmiştir. Ayrıca, şartların gerçekleşmesi halinde Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülen değerlemeyi basitleştirici yöntemlerin uygulanabileceğini ifade etmiştir. Vergi Usul Kanunu'nda ise, iktisadi kıymetler tür ve niteliğine göre aşağıdaki ölçülerden biri ile değerlendirilir;

- Maliyet bedeli
- Borsa rayıcı
- Tasarruf değeri
- Mukayyet değer
- İtibari değer
- Vergi değeri
- Rayiç bedel
- Emsal bedeli ve ücreti

Türkiye Muhasebe standartlarında "gerçeğe uygun değer" kavramına vurgu yapılmakta, varlık ve borçların gerçeğe uygun bir şekilde ölçülmesi, değerlendirilmesi ve finansal tablolarda raporlanmasının, finansal tablo kullanıcılarının bilgi ihtiyacının en iyi bir şekilde karşılanmasına neden olacağı ifade edilmektedir.

Bu kapsamda, finansal tablo unsurlarının değerlemesi ile ilgili olarak standartlarda aşağıda belirtilen beş temel ölçümleme esasına yer verilmiştir.

- Maliyet bedeli
- Cari maliyet (Yenileme maliyeti)
- Gerçekleşebilir değer
- Gerçeğe uygun değer
- Kullanım değeri

Finansal tabloların düzenlenmesinde işletmeler tarafından en çok kullanılan ölçüm esası, tarihi maliyet olarak ifade edilen maliyet bedeli esasıdır. Yukarıdaki değerlendirme esasları yanında standartlarda ayrıca aşağıdaki değerlendirme ölçülerinden de bahsedilmektedir:

- Net Gerçekleşebilir Değer
- İtfa Edilmiş Maliyet Değer
- Özkaynak Yöntemiyle Değerleme
- Geri Kazanılabılır Değer

- Kullanım Değeri

TİCARİ KÂR VE MALİ KÂR

Vergi Usul Kanunu değerlendirme ölçüleri ile Türkiye Muhasebe Standartlarında yer alan değerlendirme ölçüleri farklı şekillerde sınıflandırılmış ve kabul edilmiştir. İşletmelerde faaliyet dönemi sonunda öncelikle olarak Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre ticari kâr (muhasebe kârı) veya zararı tespit edilmekte ve bu sonuç üzerinde bağımsız denetim gerçekleştirilmektedir.

Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre tespit edilen kâr veya zarar, ticari kâr veya zarardır (muhasebe kârı veya zararı).

Vergi Kanunlarının ölçülerine göre hesaplanan kâr veya zarara ise, mali kâr veya zarar (vergi karı veya zararı) denir. Vergi Kanunları, faaliyet sonucunun hesaplanmasında bazı giderlerin indirilmesini kabul etmezken, kazançları ise, vergiden muaf veya istisna tutmuştur. Bir başka anlatım ile vergi kanunlarına göre vergi hesaplaması yapılacak matrahın tespitinde, vergisi istenmeyen bazı kazançların varlığı ile birlikte, indirimi kabul edilmeyen giderler bulunmaktadır. Vergi kanunlarında kâr, vergilendirme açısından ele alınırken; Türk Ticaret Kanunu'nda ise, üçüncü kişilerin haklarının korunması açısından ele alınmıştır.

Ticari kârın belirlenmesinde işletme faaliyetleri kapsamında her türlü hasılat ve gider kalemi hiçbir koşula bağlı kalmaksızın hesaplamalarda dikkate alınır. Mali kârın belirlenmesinde ise, bulunan ticari faaliyet sonucundan hareketle, vergi kanunlarındaki indirimi kabul edilmeyen ancak ticari faaliyet sonucu için Muhasebe Standartlarının öngördüğü nedenlerle indirim konusu yapılan giderler tekrar ilave edilerek, vergisel boyutta vergi matrahına dahil edilmemesi gereken hasılat ve kâr unsurları ticari kazançtan çıkarılır.

Vergi kanunlarında kâr, vergilendirme açısından ele alınırken; Türk Ticaret Kanununda ise, üçüncü kişilerin haklarının korunması açısından ele alınmıştır.

SORU CEVAPLA ÖĞRENELİM

SORU:

İşletmelerde muhasebe sürecinin aşamalarını yazınız.

CEVAP:

1. Açılış kayıtları
2. Dönem içi mali işlemlerin kayıtları
3. Ara mizanlar
4. Genel geçici mizan
5. Envanter ve envanter kayıtları
6. Kesim mizan
7. Finansal tabloların düzenlenmesi
8. Kapanış kayıtları

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

SORU:

Finansal tabloların düzenlenme amacı nedir?

CEVAP:

Finansal tabloları düzenlemenin amacı, işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları hakkında geniş bir kullanıcı kitlesinin ekonomik kararlar almalarına yardımcı olan bilgiyi sunmaktır. Ayrıca finansal tablolar, yöneticilerin kendilerine emanet edilen kaynakları ne etkinlikte kullandıklarını da gösterir.

SORU:

Finansal tabloların niteliksel özellikleri nelerdir?

CEVAP:

1. İhtiyaca Uygunluk
2. Gerçeğe Uygun Sunum
3. Karşılaştırılabilirlik
4. Doğrulanabilirlik
5. Zamanında Sunum
6. Anlaşılabilirlik.

SORU:

İşletmeler neden envanter yapmak zorundadırlar?

CEVAP:

Muhasebe sürecinin çıktıları olan, finansal durum tablosu, kapsamlı gelir tablosu, nakit akış tablosu, özkaynaklar değişim tablosu ve açıklayıcı notların işletmenin anlık durumunu doğru ifade edebilmesi için, dönemsonu işlemleri (envanter) bir zorunluluktur.

SORU:

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre ticari işletmeler ne zaman envanter çıkarmalıdır?

CEVAP:

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre; her tacir, ticari işletmesinin açılışında, taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasının tutarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkarır. Ayrıca, tacir açılıştan sonra **her faaliyet döneminin sonunda** envanter düzenler.

SORU:

İşletmelerde kaç yılda bir fiziksel sayım yapılması şarttır?

CEVAP:

Kural olarak üç yılda bir fiziksel sayım yapılır.

SORU:

Dönem sonu envanter işleri kaç'a ayrılır?

CEVAP:

İşletmelerde dönemsonu işlemleri kapsamında yapılacak envanter işlemleri aşağıda gösterildiği gibi iki gruba ayrılmaktadır:

- Muhasebe dışı envanter
- Muhasebe içi envanter

SORU:

Dönem sonu envanter işlerinin aşamalarını yazınız.

CEVAP:

- İşletmenin sayım işlemine hazır duruma getirilmesi (hazırlık aşaması)
- Sayım işlemleri (sayım aşaması)

SORU:

Muhasebe dışı envanter nedir?

CEVAP:

Dönemsonunda muhasebe kayıtları dikkate alınmaksızın, bütün varlıklarının tek tek sayılması, değerlemesi, alacakları ile borçları ile mutabakatlarının yapılması, işletmenin anlık fiili durumunun tespiti işlemine muhasebe dışı envanter denmektedir.

SORU:

Muhasebe içi envanter nedir?

CEVAP:

Envanter listeleri ile işletmenin kayıtlı durumunu gösteren genel geçici mizan kalanlarının karşılaştırılması, kayıtlı durum ile fiili durum arasındaki örtüşmeyen durumların düzeltilmesi için gerekli kayıtların yapılması, maliyet hesaplarının kapatılması, gelir tablosu hesaplarının kapatılması işlemlerine ise, muhasebe içi envanter denir.

SORU:

Değerleme ilkelerini yazınız.

CEVAP:

- Bir önceki dönemin kapanış bilançosundaki değerlerle faaliyet döneminin açılış bilançosundaki değerler birbirinin aynı olmalıdır.
- Fiili veya hukuki duruma aykırı olmadıkça, değerlemelerde işletme faaliyetin sürekliliğinden hareket edilmelidir.
- Bilanço kapanış gününde, varlıklar ve borçlar teker teker değerlendirilir.
- Değerleme ihtiyatla yapılmalıdır, özellikle de bilanço gününe kadar doğmuş bulunan bütün muhtemel riskler ve zararlar, bunlar bilanço günü ile yıl sonu finansal tablolarının düzenlenme tarihi arasında öğrenilmiş olsalar bile dikkate alınır. Kazançlar bilanço günü itibarıyla gerçekleşmişlerse hesaba katılır.
- Değerlemeye ilişkin olumlu ve olumsuz farkların dönem sonuçlarıyla ilişkilendirilmesinde Türkiye Muhasebe Standartlarındaki esaslara uyulur.
- Faaliyet yılının gider ve gelirleri, ödeme ve tahsilat tarihlerine bakılmaksızın yıl sonu finansal tablolarına alınır.
- Önceki yılsonu finansal tablolarında uygulanmış bulunan yöntemler korunur.

SORU:

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Vergi Usul Kanun'da bulunan değerlendirme ölçütlerini yazınız.

CEVAP:

Vergi Usul Kanunu'nda ise, iktisadi kıymetler tür ve niteliğine göre aşağıdaki ölçülerden biri ile değerlendirilir;

- Maliyet bedeli
- Borsa rayici
- Tasarruf değeri
- Mukayyet değeri
- İtibari değeri
- Vergi değeri
- Rayiç bedel
- Emsal bedeli ve ücreti

SORU:

Maliyet bedeli değerlendirme ölçüsünü yazınız.

CEVAP:

Maliyet Bedeli: İktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi veya değerinin artırılması münasebetiyle yapılan ödemelerle bunlara müteferri bilumum giderlerin toplamını ifade eder. Stoklar, maddi duran varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar, tarımsal ürünler maliyet bedeli ile değerlendirilir.

SORU:

Borsa rayici değerlendirme ölçüsünü anlatınız.

CEVAP:

Gerek menkul kıymetler ve kambiyo borsasına, gerekse ticaret borsalarına kayıtlı olan iktisadi kıymetlerin değerlemeden evvelki son muamele gününde borsadaki muamelelerinin ortalama değerlerini ifade eder. Normal dalgalanmalar dışında fiyatlarda bariz kararsızlıklar görülen hallerde, son muamele günü yerine değerlemeden önceki 30 gün içindeki ortalama rayici esas olarak aldirmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

SORU:

Tasarruf değeri değerlendirme ölçüsünü anlatınız.

CEVAP:

Tasarruf değeri, bir iktisadi kıymetin değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değerdir. Senetli alacaklar ve senetli borçlar tasarruf değeri ile değerlendirilir.

SORU:

Mukayyet değeri değerlendirme ölçüsünü yazınız.

CEVAP:

Bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında gösterilen hesap değeridir. Senetsiz alacaklar, kuruluş ve örgütlenme giderleri ve şerefiye mukayyet değeri ile değerlendirilir.

SORU:

İtibari değeri değerlendirme ölçüsünü yazınız.

CEVAP:

Her nevi senetlerle esham ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değerlerdir. Kasa mevcudu ve çıkarılmış tahviller itibari değeri ile değerlendirilir.

SORU:

Rayiç bedel değerlendirme ölçüsünü anlatınız.

CEVAP:

Bir iktisadi kıymetin değerlendirme günündeki normal alım satım değeridir.

SORU:

Türk Muhasebe Standartlarında bulunan değerlendirme ölçülerini sıralayınız.

CEVAP:

- Maliyet bedeli
- Cari maliyet (Yenileme maliyeti)
- Gerçekleşebilir değeri
- Gerçeğe uygun değeri
- Kullanım değeri

ÜNİTE 2: HAZIR DEĞERLER VE MENKUL KIYMETLERE İLİŞKİN DÖNEMSONU İŞLEMLERİ

HAZIR DEĞERLER

İşletmenin, kasasındaki ve banka mevduat hesabındaki parası ile alınan ve verilen çekler ve diğer hazır değerler, hazır değer hesap grubunda yer almaktadır.

Kasa-Türk Lirası Kasası

Para, ekonomik hayatın en önemli ve temel değişim aracıdır. İşletmenin yaptığı işlemler sonucu meydana gelen nakit giriş ve çıkışları Kasa Hesabında izlenir.

Günümüzde işletmeler, Türk Lirası yanında yabancı para cinsinden de ticari işlem yapmaktadırlar. Bu bakımdan Kasa ana hesabı altında Türk Lirası ile yabancı para cinsinden (ABD\$, EURO, vb.) nakitler izlenebileceğinden dolayı, Kasa Hesabı ile ilgili olarak Türk Lirası (T) Kasası ve Yabancı Para Kasası yardımcı hesapları kullanılabilir.

T Kasası, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre Gerçeğe Uygun Değer, Vergi Usul Kanunu'na göre İtibari Değer ile (üzerine yazılı değeri) değerlendirilir. Dönemsonu Türk Lirası Kasası hesabının borç ve alacak tutar toplamı alındığında genel geçici mizanda Kasa Hesabı borç kalanı verecektir. Bu durum işletmenin hesap kalanı kadar parası bulunması gerektiğini gösterir. Hesap kalan vermezse, işletmenin kasasında parası bulunmadığı anlaşılır.

Kasa ile ilgili işlemlerde şu üç durumdan biri ile karşılaşılar:

- Kasa Denkliliği
- Kasa Noksanı
- Kasa Fazlası

KASA SAYIM NOKSANLIĞI

Fiziki sayım sonucu kasada tespit edilen nakit mevcudunun, T Kasası hesabının borç kalanından

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

daha az çıkması, kasa sayım noksanı olarak tanımlanmaktadır.

Kasa Sayım Noksanlığına Dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha fazla ödeme yapılması, Dönem içinde fiilen ödeme yapılmasına rağmen yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi, Dönem içinde eksik para tahsilatı yapılması. Bir başka ifade ile tahsil edilen fiili nakit tutardan daha fazla tutar makbuz düzenlenmesi ve kaydedilmiş olması, Kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kasadaki parayı kayıt dışı zimmetine geçirmesi nedenleri yol açmaktadır.

Kasa sayım noksanının nedeni tespit edildiği zaman daha önce açılan 197 Sayım Tesellüm Noksanları Hesabı tespit edilen nedene göre kapatılır. Cari dönemsonu itibariyle nedeni tespit edilemeyen önemsiz bakiye giderleştirilir.

KASA SAYIM FAZLALIĞI

Fiziki sayım sonucu kasada tespit edilen nakit mevcudunun, T Kasası hesabının borç kalanından daha fazla çıkması durumu, kasa sayım fazlası olarak tanımlanır.

Kasa sayım fazlalığına dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha az ödeme yapılması, dönem içinde fiilen tahsilat yapılmış olması ancak yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi, dönem içinde fazla para tahsilatı yapılmış olması ve kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kendi varlığının kasadaki para ile karışmış olması neden olabilir.

Kasa sayım nedeni tespit edildiğinde 397 Sayım Tesellüm Fazlaları hesabı tespit edilen nedene göre kapatılır. Cari dönemsonu itibariyle nedeni tespit edilemeyen önemsiz bakiye gelir kaydedilerek hesap kapatılır.

Kasa-Yabancı Para Kasası

İşletmeler faaliyetlerini gerçekleştirirken yabancı para ile de işlem yapabilirler. İşletmenin kasasında hem Türk Lirası hem de yabancı paralar bulunuyorsa işlemlerini Kasa hesabının altında açılacak Türk Lirası Kasası ve Yabancı Para Kasası yardımcı hesapları aracılığıyla izlenebilmektedir. Ancak bu durumda yabancı para birimi cinsinden işlemlerin hem Türk Ticaret Kanunu hem de Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ulusal para birimi ile yani Türk Lirası cinsinden kayıtlara geçirilmesi gerekmektedir.

Yabancı para cinsinden yapılan kayıtlarda dönem içinde; alış günü işlem kuru dikkate alınır. Dönem içindeki alım ve elden çıkarma kuru arasındaki farklar Kambiyo Kârı veya Kambiyo Zararı şeklinde kayıtlara geçirilir.

Dönemsonu işlemleri kapsamında Türk Lirası Kasasında olduğu gibi; öncelikle mevcut yabancı para tespit edilir. Fiziki sayım sonucu ile

kayıtlardaki durum arasında denklik sağlanır. Noksanlıklar ve fazlalıklar giderilir.

Sonraki aşama, yabancı para cinsinden mevcutların değerlemesidir. Yabancı para cinsinden varlıklar ve borçlar Vergi Usul Kanunu'na göre Borsa Rayici ile değerlendirilmektedir. Uygulamada, yabancı para borsasının mevcut olmaması nedeniyle, dönemsonu itibariyle son gün T.C. Merkez Bankası kapanış kurlarındaki nakit işlemlerde efektif, vadeli işlemlerde döviz alış kurları dikkate alınmaktadır. Muhasebe standartları döviz alış kuru ile değerlemesi öngörmektedir.

Çekler

Ödeme ve tahsilat işlemlerinin bankalarda bulunan hesaplar üzerinden yapılabilmesinde çekler kullanılmaktadır. Çek, bankadaki emre hazır bankanın işletmenin kendisine veya üçüncü şahsa veya hamiline ödenmesi için bankaya verilen talimatı içeren, şekil ve içeriği kanunla tespit edilmiş kıymetli bir belgedir. Çek, günümüzde işletmelerin ticari hayatında önemli bir değişim aracı olarak kullanılmaktadır. Çek görüldüğünde ödenecek bir ödeme aracıdır. Türk Ticaret Kanununa göre aşağıdaki yer ve sürelerde ödeme için ibraz edilmelidir:

- Düzenlendiği yerde ödenecek ise 10 gün içinde
- Düzenlendiği yerden başka bir yerde ödenecek ise 1 ay içinde
- Farklı ülke, aynı kıta ülkesi ise 1 ay içinde
- Farklı ülke, kıtalar arası ülke ise 3 ay içinde

Çek her ne kadar ibrazında ödenmesi gereken bir ödeme aracı olmasına rağmen ülkemizde ileri tarih atılarak vadeli ödeme aracı olarak da kullanıldığı yaygın olarak görülmektedir.

Bankalar

Ekonomik hayatın önemli unsurlarından birisi de işletmelerle bankalar arası ilişkidir.

İşletmeler, her gün sonu ihtiyaç fazlası nakitlerini çalıştıkları bankalara yatırmaktadırlar. Kredi kartlı ve benzeri ödeme teknikleri işletme ve müşterileri arasındaki hareketleri düzenlemiş ve kolaylaştırmıştır. Düzenlenen çok farklı kampanyalar işletmelerin bankalar nezdindeki hareketlerini artırmıştır. Aynı şekilde verilen ödeme emirleri ile birçok iş yükünden kurtulmak mümkündür. İşletmelerin bankadaki vadeli veya vadesiz mevduatlarındaki hareketler 102 Bankalar hesabında izlenir.

Dönem içinde Bankalar hesabında artış meydana getiren işlemler (bankalara yatırılan paralar, bu hesaplara işletme adına bankalarca yapılan tahsilat, işletme lehine tahakkuk eden faizler) Bankalar hesabının borç tarafına kaydedilirken Bankalar hesabında azalış meydana getiren

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

işlemler Bankalar hesabının alacak tarafına kaydedilir. Bankalar hesabı aktif karakterli bir hesap olduğu için borç kalanı verir ve kalan üzerinden dönemsonu bilançosunun aktifinde yer alır. Kalan vermemesi, ticari mevduat hesaplarında hiç para olmadığını gösterir.

DÖNEMSONU (ENVANTER) İŞLEMLERİ

Dönemsonu banka mevduat hesabı gerçeğe uygun değer üzerinden kayıtlıdır. VUK'da ticari mevduatın değerlendirilmesine ilişkin hüküm bulunmamakla birlikte uygulamada senetsiz alacaklar gibi mukayyet değerle değerlendirilmektedir. Hesaplarda doğruluk sağlandıktan sonra bu tutar dönemsonu bilançosunda yer almaktadır.

Dönemsonu işleminin hazırlık aşaması olarak, çalışılan bankalar ve şubelerine ait kullanılan bütün hesaplara ilişkin hesap özetleri alınır. Alınan hesap özetleri ile işletme kayıtları karşılaştırılır ve mutabakat aranır.

MENKUL KIYMETLER

Borsadaki fiyat hareketlerinden kazanç sağlamak, faiz ve kâr payı elde etmek amacı ile geçici süreli satın alınan hisse senedi, tahvil ve bunların türevleri menkul kıymet olarak nitelendirilir. Hisse senetleri, Tahviller, Finansman Bonosu, Hazine Bonosu, Yatırım Fonları, Gelir Ortaklığı Belgesi, Kâr Zarar Ortaklığı Belgeleri menkul kıymetlere örnek olarak verilebilir.

Hisse senetleri, sermaye şirketlerinin sermaye paylarını temsil eden belgeleridir. Hisse senedi, sahibine kısaca aşağıdaki olanakları sağlamaktadır:

- Kârdan pay elde etmek
- Yönetimde oy hakkı
- Borsada fiyat hareketlerinden kâr (zarar)

Tahviller ise, anonim şirketlerin, iktisadi devlet teşekküllerinin ve kamu kuruluşlarının borç para temin etmek amacıyla çıkardıkları borçlanma belgeleridir. Tahvil yatırımcısına, faiz kazancı (faiz kuponları aracılığı ile) ve varsa nominal değerden daha düşük bir bedelle ihraç edilmişse aradaki fark kadar getiri sağlar.

DÖNEMSONU (ENVANTER) İŞLEMLERİ

Hisse senedi ve tahvillerde dönemsonu işlemi olarak; hazırlık aşamasında öncelikle mevcutlar ile kayıtların doğrulanması gerekmektedir. Tutar yönünden doğrulama yapıldıktan sonra sunum yönünden de doğru kaydedildiğinin tespiti yerinde olacaktır. Geçici amaçla alınanların, dönen varlık; geçici olmayan finansal varlık yatırımlarının, duran varlık şeklinde sunulması gerekmektedir.

Vergi Usul Kanunu'na göre hisse senetleri alış bedeli ile değerlendirilir. Muhasebe Standartları ise hisse senetlerinin, gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmesini öngörmektedir. Dönemsonunda

hisse senedi yatırımlarının değerinde düşüklük varsa ihtiyatlılık kavramı gereği karşılık ayrılacaktır. Ayrılan karşılık, vergisel boyutta indirimi kabul edilmeyen gider niteliğindedir. Muhasebe standartlarına göre ayrıca değer artışlarının da kaydedilmesi gerekmektedir.

Tahviller, Vergi Usul Kanunu'na göre, borsa rayıcı ile değerlendirilir. Dönemsonu borsada oluşan fiyatına göre kayıtlı değeri güncellenir aradaki fark kâr veya zarar olarak kayıtlara yansıtılır. Dönemsonunda tüm finansal varlıklar değer azalışı için gözden geçirilmelidir. Her bilanço tarihinde değer azalışı için objektif kanıt olup olmadığı değerlendirilmelidir. Değer azalışı varsa bu tutar karşılık ayrılarak gelir tablosu ile ilişkilendirilmelidir. Bir işletmenin hisse senedi ve tahviller ile gerçekleşen işlemleri aşağıda verilen örnekler aracılığıyla gösterilmektedir.

SORU CEVAPLA ÖĞRENELİM

SORU:

Hazır değer grubunda yer alan hesaplar nelerdir?

CEVAP:

İşletmenin, kasasındaki ve banka mevduat hesabındaki parası ile alınan ve verilen çekler ve diğer hazır değerler, hazır değer hesap grubunda yer almaktadır.

SORU:

Türk Lirası kasası Türkiye Muhasebe Standartlarına göre hangi değerlendirme ölçütüne göre değerlendirilir?

CEVAP:

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre Gerçeğe Uygun Değer, Vergi Usul Kanunu'na göre İtibari Değer ile (üzerine yazılı değer) değerlendirilir.

SORU:

Önceki dönemden kalan ve dönem başı olan Türk Lirası nakit mevcudu, Kasa Hesabının hangi tarafına kaydedilir?

CEVAP:

Önceki dönemden kalan ve dönem başı olan Türk Lirası nakit mevcudu, Kasa Hesabının borcuna kaydedilir.

SORU:

Kasa denkleğini tanımlayınız.

CEVAP:

Kasa hesabı borç kalanı ile fiziki sayım sonucu tespit edilen Kasa mevcudu birebir aynı olabilir. Bu duruma Kasa Denkliği denir.

SORU:

Kasa sayım noksanlığının neden olduğu durumları sıralayınız.

CEVAP:

- Dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha fazla ödeme yapılması. Bir

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

başka ifade ile yapılan ödeme tutarından daha az bir tutar için belge düzenlenmesi.

- Dönem içinde fiilen ödeme yapılmasına rağmen yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi.
- Dönem içinde eksik para tahsilatı yapılması. Bir başka ifade ile tahsil edilen fiili nakit tutardan daha fazla tutar makbuz düzenlenmesi ve kaydedilmiş olması.
- Kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kasadaki parayı kayıt dışı zimmetine geçirmesi.

SORU:

Çek nedir?

CEVAP:

Ödeme ve tahsilat işlemlerinin bankalarda bulunan hesaplar üzerinden yapılabilmesinde ise çekler kullanılmaktadır. Çek, bankadaki emre hazır bankanın işletmenin kendisine veya üçüncü şahsa veya hamiline ödenmesi için bankaya verilen talimatı içeren, şekil ve içeriği kanunla tespit edilmiş kıymetli bir belgedir. Çek, günümüzde işletmelerin ticari hayatında önemli bir değişim aracı olarak kullanılmaktadır. Çek görüldüğünde ödenecek bir ödeme aracıdır.

SORU:

Çekler dönemsonu değerlemesinde doğrulama nasıl yapılır?

CEVAP:

Çeklerle ilgili olarak dönemsonu değerlemesinde öncelikle; mevcut çeklerin doğrulaması yapılacaktır. Alınan çeklerin fiziki doğruluğu; verilen çeklerin ise, borç mutabakatlarının (banka hesap özetleri çaprazında) yapılması gerekecektir.

SORU:

Türk Ticaret Kanununa göre çeklerin ödeme süresini yazınız.

CEVAP:

Türk Ticaret Kanununa göre aşağıdaki yer ve sürelerde ödeme için ibraz edilmelidir:

- Düzenlendiği yerde ödenecek ise 10 gün içinde
- Düzenlendiği yerden başka bir yerde ödenecek ise 1 ay içinde
- Farklı ülke, aynı kıta ülkesi ise 1 ay içinde
- Farklı ülke, kıtalar arası ülke ise 3 ay içinde

SORU:

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre, alınan çekler ve verilen çeklerin gerçeğe uygun değerinin tespitinde ne esas alınır?

CEVAP:

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre, alınan çekler ve verilen çeklerin gerçeğe uygun

değerinin tespitinde iskonto edilmiş maliyet değeri esas alınmaktadır.

SORU:

Dönem içinde Bankalar hesabında artış meydana getiren işlemler hesabın hangi tarafına kaydedilir?

CEVAP:

İşletmelerin bankalar nezdindeki hesap hareketleri son derece yoğundur. Dönem içinde Bankalar hesabında artış meydana getiren işlemler (bankalara yatırılan paralar, bu hesaplara işletme adına bankalarca yapılan tahsilat, işletme lehine tahakkuk eden faizler) Bankalar hesabının borç tarafına kaydedilirken Bankalar hesabında azalış meydana getiren işlemler Bankalar hesabının alacak tarafına kaydedilir.

SORU:

VUK'a göre bankalar hesabı dönem sonunda hangi değerle değerlendirilmektedir?

CEVAP:

Mukayyet değerler değerlendirilmektedir.

SORU:

Hisse senetlerinin sağladığı faydalar nelerdir?

CEVAP:

Hisse senedi, sahibine kısaca aşağıdaki olanakları sağlamaktadır:

- Kârdan pay elde etmek
- Yönetimde oy hakkı
- Borsada fiyat hareketlerinden kâr (zarar)

SORU:

Tahvil nedir?

CEVAP:

Anonim şirketlerin, iktisadi devlet teşekküllerinin ve kamu kuruluşlarının borç para temin etmek amacıyla çıkardıkları borçlanma belgeleridir.

SORU:

Hisse senedi nedir?

CEVAP:

Hisse senetleri, sermaye şirketlerinin sermaye paylarını temsil eden belgeleridir.

SORU:

Vergi Usul Kanunu'na göre nasıl değerlendirilir?

CEVAP:

Vergi Usul Kanunu'na göre hisse senetleri alış bedeli ile değerlendirilir.

SORU:

Muhasebe Standartlarına göre hisse senetleri nasıl değerlendirilir?

CEVAP:

Gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir.

SORU:

Dönemsonunda hisse senedi yatırımlarının değerinde düşüklük varsa ne yapılmalıdır ?

CEVAP:

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Dönemsonunda hisse senedi yatırımlarının değerinde düşüklük varsa ihtiyatlılık kavramı gereği karşılık ayrılacaktır.

SORU:

Tahviller Vergi Usul Kanunu'na göre nasıl değerlendirilir?

CEVAP:

Tahviller, Vergi Usul Kanunu'na göre, borsa rayici ile değerlendirilir.

SORU:

Banka tarafından hesaptan çekilen hesap kullanım ücreti nasıl bir giderdir?

CEVAP:

Banka tarafından hesaptan çekilen hesap kullanım ücreti yönetsel bir giderdir ve genel yönetim giderleri hesabının borcuna kaydedilmiştir. Bu tür giderlerin kaydedilebilmesi için mutlaka banka hesap özetlerinin alınması ve dikkatli bir incelemeden geçirilmesi yerinde olacaktır.

SORU:

Menkul kıymet nedir?

CEVAP:

Borsadaki fiyat hareketlerinden kazanç sağlamak, faiz ve kâr payı elde etmek amacı ile geçici süreli satın alınan hisse senedi, tahvil ve bunların türevleri menkul kıymet olarak nitelendirilir. Hisse senetleri, Tahviller, Finansman Bonosu, Hazine Bonosu, Yatırım Fonları, Gelir Ortaklığı Belgesi, Kâr Zarar Ortaklığı Belgeleri menkul kıymetlere örnek olarak verilebilir.

ÜNİTE 3: ALACAKLARA İLİŞKİN DÖNEMSONU İŞLEMLERİ

GİRİŞ

İşletmelerde alacaklar, ana faaliyet konusundan doğan ve ana faaliyet konusu dışında doğan alacaklar olmak üzere iki gruba ayrılır. Ana faaliyet konusu kapsamında doğan alacaklar, ticari alacak olarak ifade edilirken ana faaliyet konusu kapsamı dışında oluşan alacaklar ise diğer alacaklar olarak adlandırılır. Alacaklar vadelerine göre de kısa vadeli ve uzun vadeli olmak üzere iki başlık altında ele alınır. İşletmelerin, faaliyetleri nedeniyle ortaya çıkabilecek her türlü alacakları Tekdüzen Hesap Planında dört ana grupta toplanmıştır. Bunlardan kısa vadeli olan alacaklar dönen varlıklar içinde, "12 Ticari Alacaklar" ve "13 Diğer Alacaklar" alt gruplarında ele alınmıştır. Uzun vadeli olan alacaklar ise duran varlıklar içinde, "22 Ticari Alacaklar" ve "23 Diğer Alacaklar" alt grubunda düzenlenmiştir.

TİCARİ ALACAKLAR

Tekdüzen Hesap Planı'nda, işletmenin ticari ilişkisi nedeniyle ortaya çıkan ve bir yıl içinde paraya

dönüşmesi öngörülen senetli ve senetsiz alacaklar Ticari Alacaklar hesap grubunda gösterilmektedir. Türkiye Muhasebe Standartları kapsamında da alacaklar, sabit veya belirlenebilir nitelikte ödemelere sahip olan ve aktif bir piyasada işlem görmeyen, türev olmayan finansal varlık olarak tanımlanmaktadır.

Alicılar

İşletmeler, geçmişteki deneyimleri, müşteri ile yapılan daha önceki ticari işlemler, müşteri ile yapılan ticari işlemlerdeki sıklıklar vb. nedenler ile bazı müşterilerine güven duyarlar ve herhangi bir teminat almaksızın satış yapabilirler. İşletmelerin teminat almaksızın yapmış oldukları satışları karşılığında doğan ve vadeleri bir yıldan daha kısa olan alacaklar 120 Alicılar hesabında vadesi bir yıldan daha uzun olan alacaklar ise 220 Alicılar hesabında takip edilir.

Alicılar hesabı, işletmelerin ana faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından ortaya çıkan, çek ve senede bağlanmamış alacaklarının izlendiği hesaptır. Bir diğer ifade ile kendilerine vadeli olarak mal ve hizmet satılan kişi ya da kuruluşların işletmeye olan senetsiz ticari borçlarının izlendiği hesaptır. "120 Alicılar hesabı" aktif karakterli bir ana hesaptır ve her bir müşteriye ait alacağın sağlıklı takip edilebilmesi için bu hesaba bağlı yardımcı hesapların açılması söz konusudur.

Dönem sonunda Alicılar hesabına ait işlemlerin ilk aşamasında, 120 Alicılar hesabı ile bu hesaba bağlı olarak açılmış yardımcı hesapların, mutabakatları yapılır. Yardımcı hesapların borç ve alacak toplamalarının 120 Alicılar hesabının borç ve alacak toplamına eşit olması gerekir. Eğer eşitlik sağlanamamış ise bunun sebepleri araştırılır. Gerekli eksiklikler hatalar veya yanlışlıklar tespit edilerek düzeltme işlemi yapılır. Tahsil edilebilme bakımından varsa şüpheli ve değersiz alacaklar saptanır ve bunlar muhasebe kayıtlarıyla, 120 Alicılar hesabından düşülür, 128 Şüpheli Alacaklar hesabına aktarılır. 120 Alicılar hesabı içinde faize tabi alacaklar varsa bilanço tarihine kadar müşteri aleyhine ve işletme lehine tahakkuk etmiş olan faizler kayda alınır.

VUK'A GÖRE DEĞERLEME

Alicılar hesabı, VUK'un 281. maddesi gereği mukayyet değerle değerlendirilir. 120 Alicılar hesabına mukayyet değer ölçüsü uygulanmadan önce varsa şüpheli ve değersiz alacaklar saptanır ve bunlar muhasebe kayıtlarıyla, 120 Alicılar hesabından düşülür, 128 Şüpheli Alacaklar hesabına aktarılır. Hatalı, eksik ya da unutulmuş işlemler söz konusu ise bu işlemlere ait düzeltme kayıtları yapılır. Bu işlemlerden sonra geriye kalan alacaklara mukayyet değer ölçüsü uygulanır. 120

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Alicılar hesabı değerlendirme sonucu elde edilen yeni değeri üzerinden bilançoda yer alır.

Senetsiz alacakların değerlemesinde, muhasebe kayıtlarında gözüken tutarlar esas alındığı için, yukarıdaki gibi tutarı doğrulanmış Türk lirası cinsinden senetsiz alacaklar için dönem sonunda başka bir işlemin yapılmasına gerek yoktur. Ancak, yabancı para cinsinden senetsiz alacakların, hem dönemsellik ilkesi hem de alacakların bilançoda gerçek değerleriyle gözükmesi için dönem sonunda değerlemeye tabi tutulması gerekir.

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARINA GÖRE DEĞERLEME

Muhasebe standartlarında 120 Alicılar hesabının "itfa edilmiş maliyet değeri" üzerinden değerlendirileceği belirtilmiştir. Ancak tahsil edilebilme bakımından sağlıklı normal alacakların değerlendirilmesine geçilmeden önce varsa şüpheli ve değersiz alacaklar saptanarak muhasebe kayıtlarıyla, 120 Alicılar hesabından düşülür. Hatalı, eksik ya da unutulmuş işlemler söz konusu ise bu işlemlere ait düzeltme kayıtları yapılır. Bu işlemlerden sonra geriye kalan tutar, itfa edilmiş maliyet değeri üzerinden değerlemeye tabi tutulur ve 120 Alicılar hesabı değerlendirme sonucu elde edilen yeni değeri üzerinden bilançoda gösterilir.

Alacak Senetleri

İşletmelerin her zaman peşin mal ve hizmet satışı yapmaları mümkün değildir. İşletmelerin kredili olarak yapmış oldukları satışları bir belge karşılığında yapması durumunda alınan belgeye Alacak Senedi adı verilir. Alacak senedi, bir alacak hakkını gösteren yazılı bir belgedir. İşletmelerin yapmış oldukları satışları karşılığında aldıkları senetler, işletmeye bir takım fayda sağlarlar. Bu faydalar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Alacakların tahsil edilememe riskini azaltmak,
- Alacaklarını sağlam esaslara bağlamak,
- Nakit sıkıntısını önlemek, işletmeler nakit sıkıntısı yaşadıklarında ellerinde bulunan alacak senetlerini bankalara iskonto ettirmek veya borçlusu bulunduğu kişiye ciro etmek suretiyle nakit sıkıntılarını önleyebilirler.

Alacak senetleri, adi senetler ve kıymetli evrak niteliğinde senetler olmak üzere ikiye ayrılır. Adi senetler; Borçlar Kanunu hükümlerine göre düzenlenen ve belli bir biçime bağlı olmayan senetlerdir. Ticari faaliyette bu tür senetlerin fazla önemi yoktur.

Kıymetli evrak niteliğindeki senetler; Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre düzenlenen ve belli bir şekil şartı olan, belli bir hakkın bağlı olduğu ve senetten ayrı olarak ileri sürülemeyeceği senetlere denir. Kıymetli evrak niteliğindeki senetler,

kambiyo senetleri (ticari senetler) ve mal (emtia) senetleri olmak üzere ikiye ayrılır. Poliçe, bono ve çek kambiyo senetleridir.

Alacak Senetlerine ait işlemler Tekdüzen Hesap Planında 121 Alacak Senetleri hesabında takip edilmektedir. İşletmenin portföyüne çeşitli sebepler ile giren ve çıkan senetler 121 Alacak Senetleri hesabına bu senetlerin üzerindeki yazılı değerleri ile kaydedilir. Bu nedenle bu hesabın herhangi bir tarihteki borç kalanı, portföyde bulunan alacak senetlerinin (nominal) değerleri toplamına eşit olması gerekir. Dönem sonunda Alacak Senetleri ana hesabı ile Alacak Senetleri yardımcı hesapları arasında mutabakat yapılır. Şüpheli ve değersiz duruma düşmüş olan alacak senetleri var ise bu alacaklar 121 Alacak Senetleri hesabından ayrıştırılır ve bu amaçla gerekli muhasebe kayıtları yapılır. Fiili envanter sonucunda hatalı, eksik yada unutulmuş işlemler olduğu saptanmış ise bu işlemlere ait muhasebe kayıtları yapılır. Alacak Senetleri ana hesabı ile yardımcı hesaplar arasında mutabakat sağlandıktan sonra geriye kalan tutar üzerinden 121 Alacak Senetleri hesabının değerlendirilmesi yapılır. İşletmeler, varsa yabancı para cinsinden düzenlenmiş alacak senetlerini değerlerken, senetsiz alacaklarda olduğu gibi kurdaki değişime paralel olarak alacak senetlerinin Türk lirası tutarını artırır ya da azaltırlar.

VUK'A GÖRE DEĞERLEME

VUK'un 281. maddesine göre bankalar, bankerler ve sigorta şirketleri dışında kalan işletmeler alacak senetlerini değerlemede mukayyet (kayıtlı) ya da tasarruf (peşin) değeri ölçüsünden birini esas alabilirler. Alacak Senetlerinin tasarruf değerini belirlemesi işlemine muhasebede reeskont işlemi de denilmektedir. Tasarruf değeri ölçüsü uygulandığında alacak senetlerinin gerçek değerleri tek tek hesaplanır. Bu hesaplamada her senedin değerlendirme günü ile vade tarihi arasındaki gün sayısı esas alınarak reeskont (iskonto) tutarı hesaplanır. Bu tutar senedin nominal değerinden düşülerek değerlendirme günü itibarıyla senedin tasarruf (peşin) değeri bulunmuş olur. Alacak senetlerini reeskonta tabi tutan işletmelerin, varsa borç senetlerini de reeskonta tabi tutmaları gerekir. Alacak senetlerinin tasarruf değerinin bulunmasında iç iskonto ya da dış iskonto formülü kullanılabilir. Ancak tasarruf değerinin daha hassas hesaplanması için iç iskonto formülünün kullanılması gereklidir.

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARINA GÖRE DEĞERLEME

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre alacak senetleri raporlama gününde itfa edilmiş maliyet değeri üzerinden değerlendirilecektir. Eğer işletme

alacak senedini düzenlediği zaman Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) göre kayıt yapmışsa dönem sonunda döneme ilişkin vade farkının Faiz Gelirleri hesabına aktarılması gerekir.

Şüpheli Alacaklar

İşletmeler tahsil edilmesi şüpheli olan alacakları için karşılık ayırarak gider kaydeder. Tahsili şüpheli hale gelmiş alacaklar için karşılık ayrılması ve gider kaydedilmesi konusunda VUK ve Türkiye Muhasebe Standartlarında farklı düzenlemeler yapılmıştır.

VUK'A GÖRE ŞÜPHELİ ALACAK İŞLEMLERİ

VUK'nun 323. maddesinde bir alacağın şüpheli alacak kabul edilmesi ve karşılık ayrılması için aşağıda belirtilen durumların oluşması gerekmektedir.

- Bir alacağın dava ve icra safhasında bulunması,
- Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek kadar küçük alacaklar şüpheli alacak olarak kabul edilmiştir.

VUK'a göre sadece ticari ve zirai kazancın elde edilmesi sırasında oluşan alacaklar şüpheli duruma düşerse karşılık ayrılabilir. Diğer nedenlerden dolayı oluşan alacaklar şüpheli alacak hâline gelmiş olsa bile karşılık ayrılamaz ve ayrılırsa vergi matrahından düşülemez.

VUK'a göre, bir alacağın şüpheli hâle gelmesi için alacağın bir garanti altına alınmamış olması gereklidir. Menkul rehni, gayrimenkul ipoteği şeklinde teminata bağlanmış alacaklar için karşılık ayrılmaz. Kampanyalı satışlardan doğan alacaklar, kamu kuruluşlarından alacaklar, avans niteliğindeki alacaklar ve hatır senetleri için karşılık ayrılmaz. Şüpheli alacak karşılığı alacağın şüpheli durumu düştüğü dönem içinde ayrılır. Daha sonraki dönemlerde karşılık ayrılmaz, karşılık ayrılrsa bile vergi matrahından düşülemez.

Tekdüzen Hesap Planı'nda uzun vadeli alacaklar için ayrı bir şüpheli alacak hesabı açılmamıştır. Eğer bir uzun vadeli alacak şüpheli duruma düşmüş ise kısa vadeli alacak içinde yer alan şüpheli alacaklara aktarılır ve karşılık ayrılır.

VUK'a göre bir alacağın şüpheli alacağa dönüşmesi ve bu alacaklar için karşılık ayrılması konuları kesin kurala bağlanmıştır. Şüpheli duruma gelen alacaklar kayıtlı değerlerinin tamamı üzerinden Şüpheli Ticari Alacaklar hesabına devredilmekte ve aynı tutar üzerinden karşılık ayrılmaktadır.

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARINA GÖRE ŞÜPHELİ ALACAK İŞLEMLERİ

Muhasebe standartlarına göre; daha önce finansal tablolara yansıtılmış olan hasılat tutarının tahsil edilebilirliği konusunda bir belirsizliğin ortaya çıkması durumunda, tahsil edilmeyen veya tahsil edilebilme olasılığı muhtemel olmaktan çıkan tutar, başlangıçta muhasebeleştirilen hasılatın düzeltilmesi yerine, gider olarak finansal tablolara yansıtılır.

"Tahsil edilebilirliği konusunda bir belirsizliğin ortaya çıkması durumunda tahsil edilmeyen" ifadesi, şüpheli duruma düşen alacak tanımına ve içeriğine uygun düşmektedir. Böyle bir durumun karşılık ayırma yoluyla gider olarak muhasebeleştirilmesi uygun bir davranış olacaktır. Bu davranış aynı zamanda ihtiyatlılık ilkesi çerçevesinde hareket edilmiş olduğu anlamına gelecektir.

"Tahsil edilmeyen" ve "tahsil edilebilme olasılığı muhtemel olmaktan çıkan" ifadeleri aynı sonuçları doğuracaktır. Tahsil edilebilme olasılığının ortadan kalkması da söz konusu alacağı tahsil edilmeyen alacak niteliğine dönüştürecekler.

VUK'da bir alacağın şüpheli duruma düşmesi konusunda kesin kurallar belirlenmiştir. Muhasebe standartlarında ise kesin kurallardan bahsetmek mümkün değildir. Muhasebe standartlarının temel felsefesinde işletmenin karşılaşılabileceği tüm risklerin bilançoda raporlanması söz konusudur. İhtiyatlılık kavramı gereği, tahsili şüpheli alacaklar için işletmenin tahminde bulunması ve yapılan bu tahminler üzerinden karşılık hesaplayarak muhasebe kaydı yapması gerekmektedir. Şüpheli alacaklara ayrılacak karşılıkların tahmin edilmesinde, alacakların yaşlandırması yolu ile ya da değerlendirme yapılan dönemden önceki, iki hesap döneminde, vadesinde tahsil edilemeyen alacakların ilgili bulunduğu dönemlerdeki toplam vadeli satışlara oranlarının ortalaması, değerlendirme dönemindeki vadeli satışlara uygulanarak tahmini şüpheli alacak karşılığı hesaplanmaktadır.

Değersiz Alacaklar

Tahsil olanağı tamamen ortadan kalkan senetsiz ve senetli alacaklar değersiz alacaklar olarak kabul edilir. VUK'un 322. Maddesine göre; "Kazai bir hükme ve kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline imkân kalmayan alacaklar değersiz alacaklardır". Kazai hüküm, alacağın tahsil edilme olanağının tamamen ortadan kalktığını hükme bağlayan bir mahkeme kararının mevcudiyetidir. Kanaat verici vesika ise mektup, makbuz, ibraname, alaktan vazgeçildiğini gösteren mahkeme tutanakları, konkordato anlaşması, gibi yazılı vesikalardır.

VUK'un 324. Maddesine göre; konkordato veya anlaşma (sulh) yoluyla alınmasından vazgeçilen alacaklar da değersiz alacak olarak kabul edilir. Aciz vesikası alacağın değersiz kabul edilmesi için

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

yeterli değildir. Çünkü bu tür alacak borçlunun durumu düzeldiğinde tahsil edilebilecek alacaklardır. Bu nedenle borçlu hakkında yapılan takibatin aciz vesikasına bağlanmış olması, o alacağın sadece şüpheli duruma düştüğünü ve sadece karşılık ayırarak gider yazılabileceğini ifade eder.

Bir alacak değersiz hale geldiği dönemde tasarruf değerini kaybeder ve mukayyet değeriyle zarar kaydedilir. Değersiz alacak da, şüpheli alacaklarda olduğu gibi değersiz hale geldiği yılda zarar kaydedilir. İlgili yılda zarar kaydı yapılmayan alacak için daha sonraki yıllarda zarar kaydı yapılsa bile vergi matrahından düşülemez. Ticari veya zirai kazancın elde edilmesi ve devam ettirilmesi ile ilgili alacaklar değersiz alacak olabilir. Hatır senetleri değersiz alacak olamaz. Muhasebe standartlarına göre; "daha önce finansal tablolara yansıtılmış olan hasılat tutarının tahsil edilebilirliği konusunda bir belirsizliğin ortaya çıkması durumunda, tahsil edilmeyen veya tahsil edilebilme olasılığı muhtemel olmaktan çıkan tutar, başlangıçta muhasebeleştirilen hasılatın düzeltilmesi yerine, gider olarak finansal tablolara yansıtılır.

DİĞER ALACAKLAR

İşletmenin ana faaliyet konusu kapsamında doğan alacaklarına "Ticari Alacak", ana faaliyetinden kaynaklanmayan alacaklarına ise "Diğer Alacak" denilir. Diğer alacaklar da vadelerin göre kısa ve uzun vadeli olmak üzere ikiye ayrılır. Kısa vadeli diğer alacaklar 13 Diğer Alacaklar grubunda yer alan hesaplarda, uzun vadeli diğer alacaklar ise "23 Diğer Alacaklar" grubunda yer alan hesaplarda izlenir.

Bu grupta bulunan alacaklar Tekdüzen Hesap Planında aşağıdaki gibi isimlendirilmiştir;

- Ortaklardan Alacaklar
- İştiraklerden Alacaklar
- Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar
- Personelden Alacaklar
- Diğer Çeşitli Alacaklar

Diğer alacakların dönem sonu işlemleri ticari alacaklarda olduğu gibidir. Diğer alacakların da dönem sonunda varsa yardımcı hesapları ile mutabakatları yapılır. Fiili envanter işlemleri sonuçları ile defter kayıtları arasında varsa farklılıklar giderilir.

SORU CEVAPLA ÖĞRENELİM

SORU:

Ticari alacaklar hesap grubunda neler gösterilmektedir?

CEVAP:

Tekdüzen Hesap Planı'nda, işletmenin ticari ilişkisi nedeniyle ortaya çıkan ve bir yıl içinde

paraya dönüşmesi öngörülen senetli ve senetsiz alacaklar Ticari Alacaklar hesap grubunda gösterilmektedir.

SORU:

İşletmelerin teminat almaksızın yapmış oldukları satışlar karşılığında doğan alacaklara ne ad verilir?

CEVAP:

Alıcılar Hesabı

SORU:

Alıcılar hesabı nasıl karakterli bir hesaptır?

CEVAP:

"120 Alıcılar hesabı" aktif karakterli bir ana hesaptır. Alacağın doğması ile hesaba borç, tahsil edilmesi ile hesaba alacak kaydedilir.

SORU:

Miktar iskontosu nedir?

CEVAP:

İşletmeler satış politikaları gereği devamlı iş yaptıkları müşterilerine belli miktarın üzerinde alışı yapmaları durumunda iskonto uygulayabilmektedirler. Bu tür iskontoya miktar iskontosu denilmektedir.

SORU:

Alıcılar hesabı VUK'a göre nasıl değerlendirilir?

CEVAP:

Alıcılar hesabı, VUK'un 281. maddesi gereği mukayyet değerle değerlendirilir.

SORU:

VUK'un 280. maddesine göre döviz cinsinden alacakların ve borçların kur farkları hangi hesaplara kaydedilir?

CEVAP:

VUK'un 280. maddesine göre döviz cinsinden alacakların ve borçların dönemsonunda Maliye Bakanlığı kurları ile değerlemesi yapılır. Değerleme sonucu oluşan kur farkları Kambiyo Kârı ya da Kambiyo Zararı hesaplarına kaydedilir.

SORU:

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre alıcılar hesabı nasıl değerlendirilir?

CEVAP:

Muhasebe standartlarında 120 Alıcılar hesabının "itfa edilmiş maliyet değeri" üzerinden değerlendirileceği belirtilmiştir.

SORU:

İtfa edilmiş maliyet değerini açıklayınız?

CEVAP:

İtfa Edilmiş maliyet değeri; alacağın vade tarihindeki değerinden vade farkı düşülerek bulunan değerdir.

SORU:

Alacak senedini açıklayınız.

CEVAP:

İşletmelerin her zaman peşin mal ve hizmet satışı yapmaları mümkün değildir. İşletmelerin kredili

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

olarak yapmış oldukları satışları bir belge karşılığında yapması durumunda alınan belgeye Alacak Senedi adı verilir. Alacak senedi, bir alacak hakkını gösteren yazılı bir belgedir.

SORU:

Alacak senetlerinin işletmeye sağladığı faydalar nelerdir?

CEVAP:

- Alacakların tahsil edilememe riskini azaltmak,
- Alacaklarını sağlam esaslara bağlamak,
- Nakit sıkıntısını önlemek, işletmeler nakit sıkıntısı yaşadıklarında ellerinde bulunan alacak senetlerini bankalara iskonto ettirmek veya borçlusu bulunduğu kişiye ciro etmek suretiyle nakit sıkıntılarını önleyebilirler.

SORU:

Alacak senetleri kaç'a ayrılır?

CEVAP:

Alacak senetleri, adi senetler ve kıymetli evrak niteliğinde senetler olmak üzere ikiye ayrılır.

SORU:

Adi senetleri tanımlayınız.

CEVAP:

Adi senetler; Borçlar Kanunu hükümlerine göre düzenlenen ve belli bir biçime bağlı olmayan senetlerdir. Ticari faaliyette bu tür senetlerin fazla önemi yoktur.

SORU:

Kıymetli evrak niteliğindeki senetleri tanımlayınız.

CEVAP:

Kıymetli evrak niteliğindeki senetler; Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre düzenlenen ve belli bir şekil şartı olan, belli bir hakkın bağlı olduğu ve senetten ayrı olarak ileri sürülemeyeceği senetlere denir. Kıymetli evrak niteliğindeki senetler, kambiyo senetleri (ticari senetler) ve mal (emtia) senetleri olmak üzere ikiye ayrılır. Poliçe, bono ve çek kambiyo senetleridir. Bu ünite de poliçe ve bonoya ait dönem sonu işlemleri üzerinde durulacaktır.

SORU:

Alacak senetleri VUK'a Göre nasıl değerlendirilir?

CEVAP:

VUK'un 281. maddesine göre bankalar, bankerler ve sigorta şirketleri dışında kalan işletmeler alacak senetlerini değerlemede mukayyet (kayıtlı) ya da tasarruf (peşin) değeri ölçüsünden birini esas alabilirler.

SORU:

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre alacak senetleri nasıl değerlendirilir?

CEVAP:

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre alacak senetleri raporlama gününde itfa edilmiş maliyet değeri üzerinden değerlendirilecektir.

SORU:

VUK'a Göre bir alacağın şüpheli olarak kabul edilmesi için hangi durumların oluşması gerekir?

CEVAP:

VUK'nun 323. maddesinde bir alacağın şüpheli alacak kabul edilmesi ve karşılık ayrılması için aşağıda belirtilen durumların oluşması gerekmektedir.

- Bir alacağın dava ve icra safhasında bulunması,
- Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek kadar küçük alacaklar şüpheli alacak olarak kabul edilmiştir.

SORU:

Türkiye muhasebe standartlarına göre şüpheli alacak işlemleri nasıl yapılır?

CEVAP:

Muhasebe standartlarına göre; daha önce finansal tablolara yansıtılmış olan hasılat tutarının tahsil edilebilirliği konusunda bir belirsizliğin ortaya çıkması durumunda, tahsil edilmeyen veya tahsil edilebilme olasılığı muhtemel olmaktan çıkan tutar, başlangıçta muhasebeleştirilen hasılatın düzeltilmesi yerine, gider olarak finansal tablolara yansıtılır.

SORU:

Değersiz alacakları tanımlayınız.

CEVAP:

Tahsil olanağı tamamen ortadan kalkan senetsiz ve senetli alacaklar değersiz alacaklar olarak kabul edilir.

SORU:

Ana faaliyet konusu dışında oluşan alacaklara ne ad verilir?

CEVAP:

Diğer alacaklar

SORU:

Diğer alacaklar Tekdüzen hesap planında nasıl gösterilirler?

CEVAP:

- Ortaklardan Alacaklar
- İştiraklerden Alacaklar
- Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar
- Personelden Alacaklar
- Diğer Çeşitli Alacaklar

ÜNİTE 4: STOKLARA İLİŞKİN DÖNEMSONU İŞLEMLERİ

STOK MALİYET AKIŞ VARSAYIMLARI

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

İşletmeler genellikle muhasebe dönemine dönem başı stokları ile başlar ve sonra dönem boyunca yeni stok satın alarak veya üreterek faaliyetlerini sürdürür. Bunlar işletmenin satılmaya hazır mallarıdır ve işletme bu malları dönem boyunca satar. Dönem içinde satamadığı mallar ise dönemsonunda deposunda kalır ve bu mallara “dönemsonu stokları” adı verilir.

İşletme, finansal tablolarını hazırlama sürecinde gerek varlıklar gerekse temel faaliyete ilişkin maliyet olarak stokların maliyetini belirlemek zorundadır. Bu maliyetler hem önceki dönemin dönemsonu stoklarının maliyeti olarak hem de bir sonraki dönemin dönem başı stoklarının maliyeti olarak stok hesaplarında dönemsonu veya dönem başı bilânçosunda yer alacaktır. Satın alınan ya da üretilen stokların maliyetine dönem başı stok maliyetlerinin eklenmesi ile satışa hazır malların maliyeti elde edilmektedir. Bu toplam maliyet, bir maliyet akış varsayımı yardımıyla satılan malın maliyeti ve dönemsonu stokları arasında dağıtılır. Maliyet akışı varsayımlarının ortaya çıkmasının ve işletmeler tarafından kullanılmasının iki temel nedeni vardır. Bu nedenlerden ilki, işletmenin her dönemsonunda stokları söz konusu olmasıdır. İkinci nedeni ise, dönem boyunca satın alınan malın maliyeti sürekli değişmesidir.

Stokların her istendiğinde fiziksel olarak kontrolünün yapılması ve mevcut stokların değerlerinin tespit edilmesi mümkündür, ancak bu işlem işletme için hem pahalı hem de zaman kayıdır. Bu durum işletme yöneticilerinin stok yönetimine önem vermesini gerekli kılmıştır. Böylece, stokların hem fiziki hem de maliyet takibini gerçekleştirmek amacıyla, uygulanabilir, zaman tasarrufu sağlayan, maliyeti düşük, bilişim ve iletişim teknolojilerine kolay uyum sağlayabilen stok yardımcı defterleri uygulama alanı bulmuştur. Stok yardımcı defterleri stok kartları olarak adlandırılmaktadır. Stok kartı incelendiğinde iki temel kısımdan oluştuğu görülmektedir. İlk kısımda stok hakkında bilgi verilmektedir. İkinci kısım ise stokun fiziki ve maliyet bakımından takibinin yapıldığı bölümü ifade etmektedir.

Ticari Mallar hesabının borç tarafı her zaman stoktaki artışı göstermektedir ki, stok kartında da bu bölüm giren olarak adlandırılmaktadır. Ticari Mallar hesabının alacak tarafı her zaman stoktaki azalışı göstermektedir ki, stok kartında da bu bölüm çıkan olarak adlandırılmaktadır. İlgili dönemde stok kartının çıkan kısmının maliyet toplamı işletmenin o ticari mala ilişkin satılan ticari malın maliyetini göstermektedir. İşletmenin bir dönem boyunca satın aldığı ticari mallar ile dönem başı stoklarının toplamı işletmenin ilgili dönemde satılabilir stoklarını gösterir. Satılabilir stoklardan

dönem içinde satılan stokların çıkartılması sonucunda işletmenin o malına ilişkin dönemsonu stoklarının maliyetini gösterir.

Ticaret işletmeleri mal alım-satım işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde, faaliyet hacimleri, muhasebe sistemlerinin işleyişi, alım-satımını yaptıkları malların özellikleri ve çeşitliliğine bağlı olarak stoklarını aralıklı envanter veya devamlı (sürekli) envanter sistemine göre muhasebeleştirebilmektedir.

Devamlı envanter sistemi, dönem içinde her an stoktaki malların hem hacmini hem de maliyetini ve satışların ise hem tutarını hem de maliyetini gösterilmesine olanak sağlayan kayıtla sistemidir. Devamlı envanter sistemini uygulayarak muhasebe kayıtlarını yapan işletmeler, kayıtları için gerekli stok maliyetlerini;

- gerçek maliyet,
- ilk giren ilk çıkar,
- son giren ilk çıkar veya
- ortalama maliyet

varsayımlarından birisini tercih ederek tespit edebilir.

İşletmelerin muhasebe dönemi içinde gerçekleştirdikleri tüm stok hareketlerine ilişkin işlemlerinin gerçekleştikleri anda satış maliyetlerinin tespit edilemediği ve depoda mevcut stoku miktar veya maliyetini tam olarak takip edilemediği stok kayıt sistemi aralıklı envanter sistemi olarak ifade edilmektedir. Bu sistemi uygulayan işletmelerin genelde mal çeşidinin çok, fakat küçük hacimli ve nispeten ucuz fiyatlı birimlerden oluşmaktadır. Aralıklı envanter sistemini uygulayan işletmeler de, kayıtları için gerekli stok maliyetlerini; ilk giren ilk çıkar, son giren ilk çıkar veya ağırlıklı ortalama maliyet varsayımlarından birisini tercih ederek tespit edebilir.

STOKLARIN ENVANTER (DÖNEMSONU) İŞLEMLERİ

İşletmeler stok yönetimini faaliyet dönemi içinde gerçekleştirirken, stok denetimini envanter aracılığıyla yerine getirmektedir. Bu nedenle özellikle envanter çıkarma sürecinde gerçekleştirilen stokların fiziki sayımı (muhasebe dışı envanter) ve mülkiyeti dahilindeki stokları envanter gününde gerçek uygun değerlerini tespit ederek (muhasebe içi envanter) finansal raporlarında sunabilmek stok denetiminin görevidir.

Envanter işlemleri;

- İşletmenin satışlarına engel olmamalı,
- Konusunda uzman bir ekip tarafından süratli bir şekilde yapılmalı,

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- İşletme yöneticilerinin ve yetkililerinin gözetiminde gerçekleştirilmeli ve
- İşletme üst yönetiminin sayım sonucunu etkileyecek müdahalelere meydan vermeyecek şekilde tarafsız bir sayım gerçekleştirilmelidir.

Muhasebe dışı envanterde amaç, dönem boyunca çeşitli maliyet akış varsayımları (İGİÇ, SGIÇ veya ortalama maliyet) altında tutulan stok yardımcı hesaplarının miktar kalanı bilgisine ulaşmak değildir. Bu verilerin doğru olup olmadığını kanıtlamak ve gerçeğe ulaşmaktır.

TTK'nun 64. Maddesi envanter defterini işletmeler tarafından tutulması gereken zorunlu olan defterler arasında kabul etmektedir. 66. Madde de ise; "her tacirin ticari işletmesinin açılışında, açılıştan sonra her faaliyet döneminin sonundavarlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkarır" ifadesi yer almaktadır. Ayrıca "faaliyet dönemi 12 ayı geçemez ve envanter, düzenli bir işletme faaliyetinin akışına uygun düşen süre içinde çıkarılır" ibaresi envanter çıkarma zorunluluğu ve süreleri TTK tarafından betimlenmektedir.

Stok sayımında ilk adım işletmenin mevcut envanter sayım listelerinin üretilmesidir. İkinci adımda ise işletmenin kayıtlı stokları ile fiziksel sayım sonucunun karşılaştırılabilmesi için, kayıtlı stoklar işletmenin kullandığı muhasebe yazılımı sisteminde bloke edilmelidir. Bu aşamadan sonra, envanter listesindeki stoklar belirli bir sistem dahilinde uzman personel tarafından fiziksel envanter sayımı gerçekleştirilir. Son aşamada ise, işletme fiziki sayımın sonuçlarını stok programına girerek, fiili miktar ile sisteme kayıtlı miktarları karşılaştırılmaktadır.

Envanteri kolaylaştırmak amacıyla kullanılan yöntemler Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilmektedir. TTK ise bu hükümleri doğrudan benimsemiştir. TTK ayrıca envanteri kolaylaştırıcı yöntemlerin ileriye dönük tahmin yöntemi de ifade etmektedir. Bu bağlamda TMS 2 Stoklar standardı standart maliyet yönteminin ve perakende yönteminin kullanılmasını önermektedir.

Perakende yöntemi, stokların maliyeti, stokların satış değerinden uygun bir brüt kâr marjının düşülmesi suretiyle bulunmaktadır. Perakende yöntemi maliyet ile satış fiyatı arasında ilişki kurularak dönemsonu stoklarının maliyetini tahmin etmeyi amaçlayan stokları tahmini olarak değerleyen bir varsayımdır. Perakende yöntemi ile dönemsonu stoklarının maliyeti iki temel adımda hesaplanmaktadır:

- Adım 1: Tahmini satılan malların maliyetinin hesaplanmasıdır.

- Adım 2: Tahmini dönemsonu malların maliyetinin hesaplanmasıdır.

Stokların maliyetinin değerlemesinde, satın alma maliyetinin veya satış fiyatının değerlendirilmesine yakın değerlere sahip olması durumunda işletmeler standart maliyet yöntemini kullanmayı tercih edebilir. Standart maliyetlerin belirlenmesinde iki yaklaşım izlenmektedir. Bunlardan ilki, geçmiş dönemlerin sonuçları veya gelecekteki olası gelişmeler göz önünde bulundurularak istatistiki hesapların yapılması sonucu tahmini maliyetlere ulaşılmasıdır. İkincisi ise, işletmenin stratejik planları da göz önünde bulundurularak uzmanlar tarafından hazırlanan teknik senaryolara dayalı standartların belirlenmesidir.

Stokların Değerlemesi

VUK, işletmelerin doğrudan satmak amacıyla satın aldıkları stoklarını ve bilanço gününde stok olarak bulunan varlıklarını maliyet değeriyle değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Finansal raporlama tarihinde stokların değerlendirilmesi sürecinde kıymeti düşen stokların maliyet değeri üzerinden değerlendirilmesine VUK izin vermemektedir. VUK'na göre, bu tür stokların değerlendirilmesinde emsal bedelinin kullanılması gerektiği belirtilmektedir. Emsal bedeli, gerçek bedeli belli olmayan veya bilinmeyen ya da doğru olarak tespit edilemeyen bir stokun, değerlendirilme gününde satılması halinde emsaline göre sahip olacağı değerdir. VUK emsal bedelin sıra ile üç aşamada uygulanması gerektiğini belirtmektedir.

- İlk uygulanması gereken yöntem ortalama fiyat yöntemidir.
- İkinci sırada maliyet bedeli yöntemi uygulanmaktadır.
- Son sırada ise takdir yöntemi bulunmaktadır.

TTK'nda stokların değerlendirilmesi, Türkiye Muhasebe Standartları'nda gösterilen ölçülerin esas alınması hükme bağlanmaktadır. Bu durumda stok kalemleri satın alma sırasında, tarihi maliyet değeri üzerinden kayda alınmaktadır. İşletmeler raporlama gününde stoklarının maliyet değeri ile piyasa değerini karşılaştırarak gerçeğe uygun değerleri üzerinden finansal raporlarda gösterir.

Piyasada geçici dalgalanmalar veya aynı stoklar için farklı fiyatlar olabilir. Bu nedenle stokların piyasa değeri ile gösterilmesi yerine net gerçekleştirilebilir değeri ile gösterilmesi yeğlenir. Net gerçekleştirilebilir değer, geçici fiyat ve maliyet dalgalanmalarının yaşanmadığı bir iş akışı içinde stokların satılması durumunda elde edilmesi beklenen satış tutarını ifade etmektedir. net gerçekleştirilebilir değer, satışın gerçekleşmesi için işletmenin katlanmak zorunda olduğu maliyetlerin

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

satış fiyatından düşülmesi sonucunda, eğer işletme sahip olduğu stokları değerlendirme gününde satarsa tahmini olarak elde edeceği tutarı ifade etmektedir. Satışlara ilişkin maliyetler ise tamamlama maliyetinden ve satış giderlerinden oluşmaktadır. Tamamlama maliyeti, işletmenin stoklarını satılabilir duruma getirebilmek amacıyla paketleme, ambalajlama, eklentilerini ilave etme, temizleme gibi maliyetleri kapsamaktadır. Satış giderleri, müşterinin sipariş etmiş olduğu stokun teslimi sürecinde işletmenin üstlendiği nakliye, navlun, sigorta, gümrük gibi maliyetlerdir. Stokun defter değerindeki değişmeyi piyasa değeri dışında bir değerle ölçmek oldukça zor olması nedeniyle uygulamada genellikle maliyet ve piyasa değerinden düşük olanı kuralı işletilmektedir. Piyasa değerinin tespitinde yenileme maliyetinin esas alınması gerekmektedir. Yenileme maliyeti, bilânçonun düzenlendiği tarihte sahip olunan varlığın, aynı yaştaki, aynı verimdeki benzer varlıkların veya benzer üretim ve hizmet sunabilen ya da benzer kâr edebilme yeteneğine sahip olan varlıkların edinilmesi için katlanılacak maliyetlere eşit bir değerdir. Yenileme maliyetinin üst sınırı net gerçekleşebilir değerdir ve alt sınırı da net gerçekleşebilir değerden elde edilmesi beklenen kâr marjının düşülmüş değerine eşittir. Stok kaleminin net gerçekleşebilir değerini hesaplamak için aşağıdaki adımlar izlenir:

1. Stok kaleminin piyasa değeri tespit edilir,
2. Varlığın satışına ilişkin tüm maliyetler toplanır,
3. Net gerçekleşebilir değeri hesaplamak için piyasa değerinden satış maliyetleri çıkartılır.

SORU CEVAPLA ÖĞRENELİM

SORU:

İşletmeler muhasebe dönemine genellikle hangi stoklar ile başlar?

CEVAP:

İşletmeler genellikle muhasebe dönemine dönem başı stokları ile başlar ve sonra dönem boyunca yeni stok satın alarak veya üreterek faaliyetlerini sürdürür.

SORU:

En yaygın olarak kullanılan maliyet akış varsayımlarını sıralayınız.

CEVAP:

1. Gerçek Parti Maliyeti Yöntemi
2. İlk Giren İlk Çıkar Maliyeti Varsayımı (İGİÇ)
3. Son Giren İlk Çıkar Maliyeti Varsayımı (SGİÇ)
4. Ortalama Maliyet Varsayımı.

SORU:

Stok maliyet akışı varsayımlarının ortaya çıkma nedenlerini anlatınız.

CEVAP:

Bu nedenlerden ilki, işletmenin her dönemsonunda stokları söz konusudur. Eğer işletmenin dönemsonu stokları yoksa, bu durumda satışa hazır malların maliyetinin tamamı satılan malların maliyetine devredilecektir. Bu durumda ise, bir maliyet akış varsayımını kullanılmasını gerektirmeyecektir. Ancak günümüzdeki işletmeler göz önünde buldurulduğunda sıfır stokla çalışan işletme yok denecek kadar azdır. Bu nedenle maliyet akışı varsayımlarını kullanmak bir zorunluluk haline gelmektedir. Maliyet akışı varsayımlarının kullanılmasının ikinci nedeni ise, dönem boyunca satın alınan malın maliyeti sürekli değişmektedir. İşletmeler, bir mali dönem boyunca genellikle birçok farklı fiyattan mal satın alırlar. Bir işletme, mallarını maliyet bedelleri üzerinden stokluyorsa, farklı zamanlarda ve farklı fiyatlardan birçok kez mal satın alıyorsa, bu durumda bir işletme sattığı mallarda hangi maliyet değerini kullanmalıdır? sorusuna "Hangi mal satılıyorsa onun maliyeti kullanılmalı" şeklinde cevap verilebilir. Ancak bu her zaman mümkün olmamaktadır.

SORU:

Stok yardımcı defterlerine ne ad verilir?

CEVAP:

Stok yardımcı defterleri stok kartları olarak adlandırılmaktadır

SORU:

Stok kartları hangi amaçlarla kullanılmaktadır?

CEVAP:

Stok kartları, işletmenin farklı birimlerinde farklı amaçlar için kullanılmaktadır. Depoya hammaddenin ve yardımcı malzemenin fiziki girişini veya çıkışını takip etmek için, üretim sürecindeki yarı mamul stoklarının hem fiziki hem de maliyet akışını takip etmek için, üretilen mamullerin depodan çıkışını hem fiziki hem de maliyet bakımından takip edilmesi için kullanılabilir. Ayrıca ticaret işletmelerinin stok takibinde yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Perakende veya toptan ticari mal satışı yapan işletmeler için stok kartları hayati önem taşımaktadır. Binlerce çeşit malın hem fiziki hem de maliyet açısından takibi stok kartları üzerinde kolaylıkla gerçekleştirilmektedir.

SORU:

İşletmeler için satılabilir stoklar nelerdir?

CEVAP:

İşletmenin bir dönem boyunca satın aldığı ticari mallar ile dönem başı stoklarının toplamı

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

işletmenin ilgili dönemde satılabilir stoklarını gösterir.

SORU:

Devamlı envanter sistemini anlatınız.

CEVAP:

İşletmelerin muhasebe dönemi içinde gerçekleştirdikleri tüm stok hareketlerine ilişkin işlemlerinin gerçekleştikleri anda satış maliyetlerinin tespit edilebildiği ve depoda mevcut stokun takip edilebildiği stok kayıt sistemi devamlı envanter sistemi'dir. Bu sistemi uygulayan işletmeler genelde hızlı tüketici mallarını satan işletmeler tarafından kullanılmaktadır.

SORU:

Devamlı envanter sistemini uygulayarak muhasebe kayıtlarını yapan işletmeler, kayıtları için gerekli stok maliyetlerini hangi maliyet varsayımına göre hesaplarlar?

CEVAP:

Devamlı envanter sistemini uygulayarak muhasebe kayıtlarını yapan işletmeler, kayıtları için gerekli stok maliyetlerini; gerçek maliyet, ilk giren ilk çıkar, son giren ilk çıkar veya ortalama maliyet varsayımlarından birisini tercih ederek tespit edebilir.

SORU:

Gerçek parti maliyet varsayımını anlatınız.

CEVAP:

Bu varsayım, işletmelerin sattıkları malların ve dönem sonunda ellerinde bulunan ticari mal stoku maliyetinin, söz konusu varlıkların satın alındıkları değer üzerinden belirlenmesini esas alan bir yöntemdir. Genellikle stok devir hızı düşük, sayıca az ve parasal değeri yüksek özellikli malların ticaretini yapan işletmeler tarafından tercih edilmektedir.

SORU:

İlk giren ilk çıkar maliyet varsayımını anlatınız.

CEVAP:

Bu varsayım, işletmenin ilk satın aldığı stok kalemini ilk önce satacağı ve dönemsonunda stokta kalan kalemlerin ise en son satın aldığı stoklardan oluşacağı varsayımına dayanmaktadır. Ancak unutulmaması gereken nokta, bu varsayımın yalnızca satılan malların ve dönemsonu ticari mal stokunun maliyetinin hesaplanabilmesi için kabul edildiği ve malların fiziki hareketi ile ilgisi olmadığıdır.

SORU:

Son giren ilk çıkar maliyet varsayımını anlatınız.

CEVAP:

SGİÇ maliyet akış varsayımı, işletmenin satılan malın maliyeti içinde yapılan en son maliyetleri içerir ve dönemsonunda depoda kalan stoklar dönem başı stoklarını veya ilk satın alanın maliyetleri kapsamaktadır. SGİÇ varsayımı ile en

son depoya cari fiyatlarla giren stokun ilk önce depodan çıkarılması nedeniyle, bu varsayım brüt kâr en iyi ölçen varsayım olarak kabul edilir.

SORU:

Ortalama maliyet varsayımını anlatınız.

CEVAP:

Varsayım, işletmenin satılan stoklarının maliyetinin hesaplanmasında farklı fiyatlardan satın aldığı mallar arasında bir seçim yapmaktansa, bunları miktar ve tutar bakımından birim ortalama maliyet yaratmayı hedefler. Bu amaçla satış yaptığı tarih itibarıyla deposunda bulunan satışa hazır malların maliyetini, satışa hazır malların miktarına bölerek birim ortalama maliyet hesaplanmış olmaktadır ve bu birim ortalama maliyet satış miktarı ile çarpılması sonucunda satılan ticari malın maliyetine ulaşılmaktadır. Varsayım hesaplanması kolay olması, kullanıcılar tarafından anlaşılır olması ve fiyatlar arasında bir uzlaşa sağlaması gibi nedenlerden dolayı, stok değerlendirme yöntemleri arasında en yaygın olarak kullanılan varsayımdır.

SORU:

İşletme devamlı envanter uyguluyorsa hangi ortalama maliyet varsayımı kullanılır ?

CEVAP:

İşletme devamlı envanter uyguluyorsa "Hareketli Ortalama Maliyet" varsayımı kullanılır.

SORU:

Aralıklı envanter sistemini anlatınız.

CEVAP:

İşletmelerin muhasebe dönemi içinde gerçekleştirdikleri tüm stok hareketlerine ilişkin işlemlerinin gerçekleştikleri anda satış maliyetlerinin tespit edilemediği ve depoda mevcut stoku miktar veya maliyetini tam olarak takip edilemediği stok kayıt sistemi aralıklı envanter sistemi olarak ifade edilmektedir. Bu sistemi uygulayan işletmelerin genelde mal çeşidinin çok, fakat küçük hacimli ve nispeten ucuz fiyatlı birimlerden oluşmaktadır.

SORU:

Envanteri kolaylaştırmak için kullanılan yöntemler nelerdir?

CEVAP:

- Perakende yöntemi
- Standart maliyet yöntemi

SORU:

Perakende yöntemini anlatınız.

CEVAP:

Perakende yöntemi, stokların maliyeti, stokların satış değerinden uygun bir brüt kâr marjının düşülmesi suretiyle bulunmaktadır. Kullanılacak yüzde oranının belirlenmesinde, gerçek satış fiyatının altında fiyatlandırılan stoklar dikkate alınmaktadır. Çoğunlukla, her perakende satış

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

bölümü için ortalama bir yüzde kullanılmaktadır. Bu varsayım tahmini sonuçlar içermesi nedeniyle fiziki envanterin şart olduğu yıllık finansal raporlar için kullanılmamalıdır.

SORU:

Stokların değerlemesini Vergi Usul Kanunu'na göre anlatınız.

CEVAP:

VUK, işletmelerin doğrudan satmak amacıyla satın aldıkları stoklarını ve bilanço gününde stok olarak bulunan varlıklarını maliyet değeriyle değerlenmesi gerektiğini belirtmektedir. Kanun maliyet değerini; fatura bedeli, taşıma ve hamaliye giderleri, gümrük vergileri, sigorta giderleri ve KDV dışındaki satın alımları ile ilgili diğer vergilerinin toplamı olarak tanımlamaktadır. Ayrıca maliyet değerine, sadece mal alımı için sağlanmış ve kullanılmış kredilerin faiz ve komisyonları da dahil edilebilmektedir.

SORU:

Net gerçekleştirilebilir değer nedir?

CEVAP:

Net gerçekleştirilebilir değer; işin normal akışı içinde, tahmini satış fiyatından, tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış giderleri toplamının, düşürülmesiyle elde edilen tutarı ifade eder.

SORU:

Tamamlama maliyeti nedir?

CEVAP:

Tamamlama maliyeti, stokların satılabilir hale getirilmesi için katlanılan maliyetlerdir.

SORU:

Yenileme maliyeti nedir?

CEVAP:

Bilançonun düzenlendiği tarihte sahip olunan varlığın, aynı yaştaki, aynı verimdeki benzer varlıkların veya benzer üretim ve hizmet sunabilen ya da benzer kâr edebilme yeteneğine sahip olan varlıkların edinilmesi için katlanılacak maliyetlere eşit bir değerdir.

ÜNİTE 5: DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN DÖNEMSONU İŞLEMLERİ

GİRİŞ

Duran varlıklar, bir yıldan ya da bir faaliyet döneminden daha kısa sürede nakde dönüşmesi, tüketilmesi, satılması, öngörülmeyen varlıklar ile işletme tarafından uzun süre kullanılarak fayda elde edilmesi söz konusu olan varlıklardır.

UZUN VADELİ ALACAKLAR

Vadesi bir yıldan uzun olan tüm alacaklar, duran varlıklar arasında gösterilirler. Envanter ve değerlendirme işlemleri kısa vadeli alacaklarla aynıdır.

Bu alacaklara özgü yapılması gereken en önemli dönemsonu işlemi, vadesi yaklaştığı için uzun vadeli olma özelliğini yitiren alacakların, kısa vadeli alacaklara devredilmesidir. Dolayısıyla, vadesi bir yılın altına inen alacakların, kısa vadeli alacak olarak sınıflandırılması gerekir.

MALİ DURAN VARLIKLAR

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde bir işletmenin uzun vadeli amaçlarla satın aldığı veya çeşitli nedenlerle bir yıl içinde nakde dönüştürme olanağı bulunmayan veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan menkul kıymetler mali duran varlıklar sınıfını oluşturmaktadır. Bu sistemde mali duran varlıklarla ilgili hesaplar; bağlı menkul kıymetler, iştirakler, bağlı ortaklıklardır.

Değerleme yapmanın amacı, varlıkların bilançoda hangi değerle gösterileceğinin saptanmasıdır. Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre hisse senetleri alış değeri ile diğer menkul kıymetler borsa rayici ile değerlendirilecektir.

Türkiye Muhasebe Standartlarında finansal varlıkların değerlemesinde aşağıdaki yöntemler kullanılmaktadır:

- Gerçeğe uygun değer (borsa rayici),
- Maliyet değeri
- İtfa edilmiş maliyet

Hangi yöntemin kullanılacağı finansal varlığın elde tutulma amacına ve sözleşmeye bağlı nakit akışı özelliklerine göre belirlenir.

Menkul kıymet değer azalışları için kaydedilen giderler vergi mevzuatımıza göre kanunen kabul edilmeyen giderdir.

Bağlı menkul kıymetlerin dönemsonu işlemleri kapsamında satılmaya hazır finansal varlıklar ve diğer menkul kıymetler izlenir.

Değerlemesi: Türkiye Muhasebe Standartlarına göre gerçeğe uygun değerle, borsa fiyatlarının olması durumunda borsa rayici ile yapılır. Borsa fiyatı ile maliyet arasındaki fark finansal varlık değerlendirme farkları hesabına kaydedilerek öz kaynakta muhasebeleştirilir. Borsa fiyatının olmaması durumunda maliyetle değerlendirilir. Eğer menkul kıymet satılırsa öz kaynaklarda Finansal Varlık Değerleme Farklarında biriken tutarlar sonuç hesaplarına aktarılır.

Uzun vadeli yatırım amacı ile edinilen finansal varlıklar da itfa edilmiş maliyetle değerlendirilir.

İtfa edilmiş maliyet, gelecekteki nakit girişlerinin etkin faiz oranı ile iskonto edilmiş bugünkü değeridir.

Etkin faiz oranı, gelecekteki nakit tahsilatları tam olarak defter değerine indirgeyen orandır. İç verim oranı olarak da bilinir.

Değer düşüklüğü söz konusuysa karşılık kaydı yapılır. Karşılık kaydı, ihtiyatlılık kavramı gereği

değer düşüklüğünün yaratacağı olası zararlar için peşinen gider yazılması işlemidir. Bu gider, VUK açısından kanunen kabul edilmeyen giderdir ve dönemsonunda matraha ilave edilmek üzere nazım hesaplarda izlenir.

Satışa hazır menkul kıymetler ve vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetler için hesaplanan faizler menkul kıymetin faiz oranına göre değil, menkul kıymetin ediniminde gerçekleşen etkin faiz oranına göre hesaplanır ve her dönem için faiz geliri olarak kaydedilir.

İştirakler, başka bir şirketin doğrudan veya dolaylı olarak yönetimine ve ortaklık politikalarının belirlenmesine katılmak amacı ile edinilen hisse senetleri olarak tanımlanmaktadır. İştiraklerin dönemsonu işlemleri ve değerlemesi; VUK'a göre iştirak ve bağlı ortaklık ayrımı yapılmaksızın hisse senedi çıkaran işletmelerdeki bu yatırımlar hisse senetlerinin alış değeri ile diğerleri ise kayıtlı değerleri ile yapılır.

Maliyet değeri ile değerlemede yatırım maliyet bedeli üzerinden izlenir.

Borsa değeri ile değerlemede iştirak edilen şirketin hisse senetleri borsaya kayıtlı ise borsa rayici ile değerlendirilebilir.

Öz kaynak yöntemi ile önemli etkinlik taşıyan iştirakler konsolide finansal tablolarda değerlendirilir. İştiraklerin öz kaynaklarındaki artışı veya azalışlar, kâr veya zarardan ve yeniden değerlemeden doğar.

Değer düşüklüğü kavramında Türkiye Muhasebe Standartlarına göre gerçeğe uygun değerle değerlendirilen iştiraklerin gerçeğe uygun değerleri maliyetin altına düştüğünde olumsuz fark "Finansal Varlık Değerleme Farkları" hesabına kaydedilir ve öz kaynaklarda bir indirim olarak yer alır. Ancak değer düşüklüğünün sürekli hâle gelmesi ve iştiraklerdeki değer kayıplarının nesnel göstergeleri olması durumunda öz kaynaklardaki olumsuz farklar sonuç hesaplarına aktarılır.

İştirak paylarının borsa veya piyasa değerlerinde sürekli veya önemli ölçüde meydana gelen değer düşüklükleri "244 İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı" hesabında izlenir.

Bağlı ortaklıkların dönemsonu işlemleri iştiraklerde olduğu gibidir.

MADDİ DURAN VARLIKLAR

Maddi duran varlıklar, işletmenin satmak amacıyla değil, asıl faaliyetini sürdürebilmek için satın aldığı ve ekonomik (faydalı) ömrü bir yıldan uzun, fiziki yapıya sahip varlıklardır.

Dönemsonunda maddi duran varlıklarla ilgili olarak muhasebe dışı envanter kapsamında öncelikle sayım ve değerlendirme yapılır ve daha sonra elde

edilen sonuçlara göre gerekli ayarlama ve düzeltme kayıtları yapılır.

Maddi duran varlıkların sayımı işlemi mevcut varlıkların sayılması yoluyla yapılır. Sayım sonuçları ile kayıtlar karşılaştırılır ve fazlalık veya noksanlıklar belirlenir.

Maddi duran varlıkların Vergi Usul Kanunu'na göre değerlendirilmesi maliyetle yapılır. Bir varlığın maliyeti, varlığın satın alınması durumunda satın alma bedeli, varlığın imal veya inşa ettirilmesi durumunda imal ve inşa için yapılan harcamaların toplamıdır. Ancak, maddi duran varlık alımı ile ilgili faiz ve kur farklarının aktifleştirilmesine yalnızca özellikli varlıklarda izin verilir.

Maddi duran varlıkların Türkiye Muhasebe Standartları'na göre değerlendirilmesinde yani bilançoda gösterilecek değerlerinin belirlenmesinde, maliyet modeli veya yeniden değerlendirme modeli uygulanabilir.

- **Maliyet modeli:** Temel yöntem olarak ifade edilen maliyet modelinde duran varlık kalemi mali tablolarda maliyetinden birikmiş amortismanları düşüldükten sonraki değeri ile gösterilir.

- **Yeniden değerlendirme modeli:** Maddi duran varlık gerçeğe uygun değeri ile değerlendirilir. YENİDEN DEĞERLENMİŞ TUTAR, varlığın yeniden değerlendirme tarihindeki gerçeğe uygun değerinden, yeniden değerlendirilmiş tutar üzerinden hesaplanan birikmiş amortisman ve yine yeniden değerlendirilmiş tutar üzerinden hesaplanan birikmiş değer düşüklüğü zararının indirilmesi ile bulunur.

Enflasyon muhasebesi uygulamasından sonra vergi mevzuatımızda maddi duran varlıkların yeniden değerlendirilmesine yer verilmemektedir.

Amortisman muhasebesi, bir varlığın maliyetinin işletmeye yararlı olacağı tahmin edilen süre içinde gidere dönüştürülmesi işlemidir. Amortisman hesaplamasında bilinmesi gereken dört unsur aşağıdaki gibidir:

- **Varlığın maliyeti:** İlgili varlığın kullanıma hazır hâle getirilebilmesi için katlanılan bedelin toplamıdır.

- **Varlığın tahmini ekonomik (faydalı) ömrü:** İlgili varlığın işletmenin kullanım koşullarına göre beklenen kullanım süresidir.

- **Varlığın kalıntı (hurda) değeri:** Varlığın ekonomik ömrü sonundaki tahmini satış tutarıdır.

- **Amortisman yöntemi:** Her bir döneme düşen gider tutarının hesaplanmasında aşağıdaki yöntemler kullanılır:

- Normal amortisman yöntemi,
- Hızlandırılmış amortisman yöntemi,
- Kullanım (üretim) miktarı yöntemi.

Amortisman muhasebesinin amacı, duran varlığın maliyetinin faydalı ömrü içinde gidere dönüştürülmesi ve böylelikle faydalı ömrün

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

sonunda duran varlığın yenilenmesi için fon yaratmaktır.

Normal amortisman yönteminde, her yıla ilişkin amortisman payı, amortismana tabi tutarın varlığın ekonomik ömrüne bölünmesiyle bulunur. Amortismana tabi tutar, maddi duran varlığın maliyet bedelinden, kalıntı değeri düşüldükten sonra kalan tutardır.

Bir varlığın maliyet bedelinden, birikmiş amortismanlar düşüldükten sonra kalan tutara, varlığın net defter değeri denir. Varlığın ekonomik ömrü sonundaki net defter değeri, varlığın kalıntı değerine eşit olmalıdır.

Hızlandırılmış amortisman yönteminde, ilk yıllarda varlığın maliyetinin daha büyük kısmı gidere dönüştürülür.

Yaygın olarak kullanılan hızlandırılmış amortisman yöntemleri; azalan bakiyeler yöntemi ve yıl sayıları toplamı yöntemidir.

Azalan bakiyeler yönteminde, ilk önce amortisman oranı hesaplanır. Daha sonra yöntemin varsayımına uygun olarak amortisman payları hesaplanır.

- Amortisman oranı, normal amortisman yönteminde kullanılan oranı iki katıdır. VUK'a göre bu yöntemdeki hesaplanan amortisman oranı %50'den büyük olamaz. (AZALAN BAKİYELERLE AMORTİSMAN ORANI = 2 × NORMAL AMORTİSMAN ORANI ? %50)
- Amortisman süresi normal amortisman oranına göre hesaplanır.
- Her yıl üzerinden amortisman ayrılacak değer, maliyetten birikmiş amortismanların düşülmesi ile bulunur (net defter değeri) ve bu değer amortisman oranı ile çarpılarak amortisman payı hesaplanır.

Bir maddi duran varlık için normal amortisman yöntemi seçildikten sonra, takip eden yıllarda yöntem değişikliği yapılamaz. Ancak, tersi mümkündür.

Azalan bakiyelerden normal amortismana dönülürken defter değeri, kalan yıl sayısına bölünür.

Yıl sayıları toplamı yönteminde amortisman oranı, duran varlık ömrünün kalan yıl sayısı, varlığın ömrünü ifade eden sayıların toplamına bölünerek bulunur. Ülkemizde uygulanmasına izin verilmemektedir.

Kullanım (üretim) miktarı yönteminde varlığın faydalı ömrü boyunca üretebileceği birimler ya da kullanım saatleri tahmin edilir. Varlığın amortismana tabi tutarı bu birim veya saate bölünerek birim başına maliyet bulunur. Daha sonra cari yılda duran varlık kullanım saati veya duran varlık kullanılarak üretilen miktar, bu

birim maliyetle çarpılarak amortisman payı bulunur.

Kıst amortisman, bir amortisman yöntemi değildir. Yalnızca, tescil belgelerinde binek otosu yazan otomobiller için kıst amortisman hesaplanır.

Maddi duran varlıkların değerlemesinde TMS'ye göre yeniden değerlendirme modelinin uygulanması durumunda varlığın amortismana tabi tutarı da artacağından izleyen dönemlerde amortisman tutarı da artacaktır.

Amortismanların muhasebeleştirilmesinde, işletmeler her yıl sonunda seçtikleri amortisman yöntemine göre amortisman payını hesapladıktan sonra muhasebe kaydını yapar.

Maddi duran varlıkların satışı ve yenileme fonu kapsamında; işletme almış olduğu bir maddi duran varlığı uzun süre kullanmak amacı ile edinirse de ekonomik ömrü dolmadan satabilir. Satışı işleminde, varlığın net defter değeri ile satış değeri karşılaştırılarak satış kârı veya zararı bulunur. Satışın yapıldığı yılda amortisman payı hesaplanmayacağı için net defter değeri hesaplanırken dikkate alınacak olan birikmiş amortisman tutarı, önceki yıl sonundaki birikmiş amortisman tutarı olacaktır.

Yapılan satışın yenileme amacıyla yapılmış olması durumunda, vergi mevzuatımıza göre yenileme fonuna kayıt yapılmasının ve fonun kullanılmasının belirli koşulları vardır. Bunlar:

- Bilanço esasına göre defter tutulması,
- Varlığı yenilenmek üzere satıldığına ilişkin ilgili idari kurul kararının olması,
- Satın alınacak yeni varlığın satılan varlıkla benzer nitelikte olması,
- Üç yıl içinde yeni varlığın satın alınmış olmasıdır.

MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Maddi olmayan duran varlıklar, işletme tarafından kullanılarak, kiralanarak veya satılarak gelecekte ekonomik yararlar elde edilebilecek fiziksel niteliği olmayan ve yararlı ömrü bir yıldan uzun varlıklardır.

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde maddi olmayan duran varlıklar, haklar, şerefiye, kuruluş ve örgütlenme giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri, özel maliyetler ve diğer maddi olmayan duran varlıklar olarak sınıflandırılmıştır.

VUK'a göre değerlendirme ve itfa edilmesi aşağıdaki gibi yapılmaktadır.

- **HAKLAR:** Dönemsonunda yapılması gereken işlemler yıl içinde satın alınmış bir hakkın maliyetinin doğru olarak kaydedilip, kaydedilmediğinin tespiti ve itfa payının hesaplanması olarak iki başlıkta toplanabilir.

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- **Şerefiye:** Bir işletme, başka bir işletmeyi satın aldığı anda, satın alma bedeli ile satın alınan şirketin net varlıklarının gerçeğe uygun değeri arasındaki farktır. Oluşan fark negatif ise gelir olarak kaydedilir. Pozitif ise şerefiye hesabına kaydedilerek aktifleştirilir. Mukayyet değer ile değerlendirilir. VUK'a göre şerefiyenin yararlı ömrü 5 yıldır. Dönemsonunda öncelikle, şerefiye tutarının hesaplanmasına ilişkin işlemlerin kontrol edilmesi ve söz konusu tutarın doğrulanması gerekir.

- **Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri:** Bir işletmenin ilk kuruluşu veya yeni bir şubesinin açılması sırasında katlandığı müşavirlik ücreti, noter ve tescil masrafları vb. giderlerdir. Gelir vergisi mükellefleri, bu tür giderleri oluştukları dönemde gider kaydedebilirler. Dönemsonunda, işletmelerin varsa aktifleştirdikleri kuruluş ve örgütlenme giderlerini itfa etmeleri gerekecektir.

- **Araştırma ve Geliştirme Giderleri:** VUK'a göre açıklayıcı bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bu giderler oluştukları dönemde gider kaydedilirler.

- **Özel Maliyetler:** İşletmelerin kiraladıkları gayrimenkulleri kullanım amacına uygun hale getirebilmek amacıyla kalıcı yatırımlar yapmak için yaptığı harcamalar Özel Maliyetler hesabında izlenir. Özel maliyet tutarı, itfa edilirken kiraya konu varlık işletmenin hangi fonksiyonunda kullanılacaksa, onunla ilgili gider hesabına kaydedilir.

VUK'a göre maddi olmayan duran varlıkların genelde faydalı ömürleri (kullanım süreleri) belli ise faydalı ömürleri içinde, belli değil ise 5 yıl içinde itfa edilmelidir.

TMS ile Vergi Usul Kanunu ve mevcut yasal mevzuat arasında maddi olmayan duran varlıkların tanınması ve ilk muhasebeleştirilmesi konusundaki farklılıklardan bazıları aşağıdadır:

- Türkiye Muhasebe Standartlarına göre kuruluş ve örgütlenme giderleri doğrudan gider yazılır.
- Araştırma ve geliştirme giderleri iki safhada ele alınır. Araştırma safhasında katlanılan giderler, doğrudan gider yazılırken geliştirme safhasında katlanılan giderler aktifleştirilir.
- VUK'da olduğu gibi negatif şerefiye doğrudan gelir olarak kaydedilir. Pozitif şerefiye ise aktifleştirilir. Ancak, aktifleştirilen şerefiye tutarının yararlı ömrü sınırsız olduğu için itfa edilmeyip, her yılsonunda değer düşüklüğü testine tabi tutulur.

Maddi olmayan duran varlıkların itfası için öncelikle bir maddi olmayan duran varlığın yararlı ömrünün sınırlı mı yoksa sınırsız mı olduğu

değerlendirmelidir. Standartta göre, belirli faydalı ömre sahip maddi olmayan duran varlıkların bu ömürleri içinde sistematik olarak itfa edilecekleri belirtilmektedir. Ancak ekonomik ömür, baştan tahmin edilemiyorsa her yılın sonunda yeniden değerlendirilerek ve varlığın ne kadar daha kullanılabileceği tahmin edilmelidir. Bu işlemde varlığın net defter değeri, kalan süreye bölünerek itfa payı hesaplanır. Varlığın işletmeye net nakit girişi sağlaması beklenen süre için öngörülebilir bir sınır olmaması durumunda, maddi olmayan duran varlık sınırsız faydalı ömre sahiptir. Faydalı ömrü sınırsız olan maddi olmayan duran varlıklar için itfa payı hesaplanmaz.

Faydalı ömür, bir varlığın işletme tarafından kullanılmasının beklendiği süreyi veya işletme tarafından ilgili varlıktan elde edilmesi beklenen üretim sayısı veya benzeri üretim birimini ifade eder.

Standartta göre sözleşmeden doğan haklardan veya diğer yasal haklardan kaynaklanan bir maddi olmayan duran varlığın faydalı ömrü, sözleşmedeki geçerlilik süresini aşamaz ancak işletmenin varlığı kullanmayı beklediği süreye bağlı olarak bu süreden daha kısa olabilir.

Sınırlı yararlı ömre sahip bir maddi olmayan duran varlığın itfaya tabi tutarı, faydalı ömrü boyunca sistematik olarak dağıtılır. İtfa işlemi, varlığın kullanıma hazır olduğunda başlatılır. Bu işlem varlığın satış amaçlı elde bulundurulduğu olarak sınıflandırıldığı tarih ile varlığın elden çıkarıldığı tarihten erken olanı itibarıyla durdurulur.

VUK'da maddi olmayan duran varlıkların itfası için sadece normal amortisman yöntemi kullanılır. Türkiye Muhasebe Standartlarında ise kullanılabilecek olan itfa yöntemleri aşağıdaki gibidir:

- Normal (doğrusal) itfa yöntemi,
- Azalan bakiyeler yöntemi,
- Üretim birimleri yöntemi.

Sınırlı yararlı ömre sahip bir maddi olmayan duran varlığın kalıntı değeri, üçüncü bir şahıs, ilgili varlığı yararlı ömrünün sonunda satın alacağını taahhüt etmedikçe veya varlıkla ilgili aktif bir piyasa mevcut olmadıkça sıfır olarak kabul edilecektir.

MADDİ VE MADDİ OLMAYAN VARLIKLARDA DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ

TMS 36'ya göre bir varlığın defter değeri, varlığın kullanımı veya satışı ile geri kazanılabilecek değerden fazla olması durumunda, varlık geri kazanılabilir tutardan daha yüksek değerle izlenmektedir ve varlık değer düşüklüğüne uğramıştır. Bu durumda değer düşüklüğü zararının muhasebeleştirilmesi gerekir.

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Varlığın geri kazanılabilecek değeri net satış fiyatı ve kullanım değerinden yüksek olanıdır.

Değer düşüklüğünün değerlendirilmesinde ilgili varlığın geri kazanılabilir tutarını tahmin eder ve geri kazanılabilir değerin belirlenmesinde varlığın net satış fiyatı yani net gerçekleşebilir değeri ile kullanım değeri dikkate alınır. Net gerçekleşebilir değer tahmini satış fiyatından, tahmini satış giderleri düşüldükten sonra kalan değerdir. Kullanım değeri (işletmeye özgü değer) ise varlıktan elde edilmesi beklenen gelecekteki nakit akımlarının bugünkü değeridir. Geri kazanılabilir değer bu iki değerden büyük olanıdır ve Varlığın Değer > Geri Kazanılabilir Değer ise değer düşüklüğü vardır.

Kullanım değeri işletmenin bir varlığın devamlı kullanımından veya elden çıkarttığından elde etmeyi beklediği değerdir.

İşletme varlığın değer düşüklüğüne uğrayıp uğramadığını gösteren belirtileri saptarken iç ve dış bilgi kaynaklarını kullanabilir.

Değer düşüklüğünün muhasebeleştirilmesinde varlık maliyet bedeli veya yeniden değerlendirilmiş değerler üzerinden izlenebilir.

Varlığın maliyet bedeli ile izlenmesi durumunda değer düşüklüğü kavramında değer düşüklüğü varlığın değerinden bir indirim olarak gösterilirken, değer düşüklüğünden doğan gider bir gelir tablosu hesabına kaydedilir.

Yeniden değerlendirilmiş değerler üzerinden izlenen varlıkta değer düşüklüğü kavramında değerlendirme farkları öz kaynaklarda "Duran Varlık Yeniden Değerleme Artışları" hesabında izlenir. Eğer bu hesabın kalanı var ise değer düşüklüğü önce bu hesaptan mahsup edilir, aşan kısım gider yazılır.

SORU CEVAPLA ÖĞRENELİM

SORU:

Duran varlıklar hangi varlıkları ifade etmektedir?

CEVAP:

Duran varlıklar, bir yıldan ya da bir faaliyet döneminden daha kısa sürede nakde dönüşmesi, tüketilmesi, satılması öngörülmeleyen varlıklar ile işletme tarafından uzun süre kullanılarak fayda elde edilmesi söz konusu olan varlıklardır.

SORU:

Duran varlıkların içinde hangi hesap grupları yer alır?

CEVAP:

Duran varlıklar Tek Düzen Muhasebe Sistemi'nde aşağıda belirtildiği gibi çeşitli alt gruplara ayrılmıştır.

- Uzun vadeli alacaklar
- Mali duran varlıklar
- Maddi duran varlıklar
- Maddi olmayan duran varlıklar

- Özel tükenmeye tabi varlıklar
- Diğer duran varlıklar

SORU:

Vadesi bir yılın altına inen alacakların, duran varlıkların içinde raporlanmasına devam edilmeli midir?

CEVAP:

Vadesi bir yılın altına inen alacakların, kısa vadeli alacak olarak sınıflandırılması gerekir.

SORU:

Ticari alacaklarda paranın zaman değeri nasıl dikkate alınır?

CEVAP:

Gelecekte tahsil edilecek alacakların, paranın zaman değerinden ötürü bilanço günündeki değerleri aynı değildir. Bu nedenle muhasebe standartlarında uzun vadeli ticari alacaklar, iskonto edilmiş değerleriyle bilançoda gösterilirler. Hesaplanan iskonto tutarı ise kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilir.

SORU:

Uzun vadeli finansal varlıklar hangileridir?

CEVAP:

İşletmelerin uzun vadeli amaçlarla satın aldığı menkul kıymetler, uzun vadeli finansal varlıklar olarak tanımlanmaktadır.

SORU:

İşletmeler neden mali duran varlık yatırımı yaparlar?

CEVAP:

İşletmeler mali duran varlıkları başka işletmeler üzerinde kontrol sağlamak, devamlı gelir elde etmek, riski dağıtmak vb. gibi nedenlerle edinirler.

SORU:

Mali duran varlıklar nasıl tanımlanır?

CEVAP:

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde bir işletmenin uzun vadeli amaçlarla satın aldığı veya çeşitli nedenlerle bir yıl içinde nakde dönüştürme olanağı bulunmayan veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan menkul kıymetler mali duran varlıklar sınıfını oluşturmaktadır

SORU:

Yerli ya da yabancı şirketlerin hisse senetlerinin değerlendirilmesi arasında bir farklılık var mıdır?

CEVAP:

Vergi Usul Kanunu'na gören hisse senetleri ile fon portföyünün %51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri alış bedeliyle, bunlar dışında kalan her türlü menkul kıymet ve tahviller borsa rayici (borsada işlem görmüyorsa kıst getiri yöntemi) ile değerlendirilir.

SORU:

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Menkul kıymetlerin değerinde meydana gelen azalışlar vergi matrahından düşülebilir mi?

CEVAP:

Vergi mevzuatımız hisse senetlerinin borsa değerlerinde meydana gelen artış ve azalışların vergi matrahını etkilemesine izin vermemektedir

SORU:

İhtiyatlılık ilkesi, menkul kıymetlerin değerindeki değişimin muhasebeleştirilmesini nasıl etkilemektedir?

CEVAP:

Tekdüzen Hesap Planı'nda ihtiyatlılık ilkesi gereği sadece değer azalışları için hesaplar vardır. Değerlemeden doğan gerçekleşmemiş gelirlerin kayda alınması benimsenmemektedir.

SORU:

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre finansal varlıkların değerlemesinde hangi teknikler kullanılır?

CEVAP:

Türkiye Muhasebe Standartlarında finansal varlıkların değerlemesinde;

- Gerçeğe uygun değer (borsa rayici),
- Maliyet değeri,
- İtfa edilmiş maliyet yöntemleri kullanılmaktadır.

SORU:

Vergi Usul Kanunu'na göre menkul kıymetler hangi yöntemle değerlendirilir?

CEVAP:

Vergi Usul Kanunu'na göre hisse senetleri alış değeri ile diğer menkul kıymetler borsa rayici ile değerlendirilir

SORU:

İtfa edilmiş maliyet nedir?

CEVAP:

İtfa edilmiş maliyet, gelecekteki nakit girişlerinin etkin faiz oranı ile iskonto edilmiş bugünkü değeridir

SORU:

Etkin faiz oranı nedir?

CEVAP:

Etkin faiz oranı, gelecekteki nakit tahsilatları tam olarak defter değerine indirgeyen orandır. İç verim oranı olarak da bilinir.

SORU:

Sayım sonucunda bulunamayan maddi duran varlıklar için nasıl bir muhasebe kaydı yapılır?

CEVAP:

Noksan çıkan varlıklar, ilgili varlık hesabından düşülür ve noksanlığın nedeni araştırılmak üzere "197 Sayım ve Tesellüm Noksanları" hesabına kaydedilir.

SORU:

Sayım sırasında fazla çıkan maddi duran varlıklarla ilgili nasıl bir muhasebe kaydı yapılır?

CEVAP:

Sayım sırasında fazla çıkan varlıklar, ilgili varlık hesabına emsal bedelle değerlendirilerek kaydedilirken, fazlalığın nedeni araştırılmak üzere "397. Sayım ve Tesellüm Fazlalıkları" hesabına kaydedilir.

SORU:

Vergi Usul Kanunu, maddi duran varlıkların değerlendirilmesinde neyi esas almaktadır?

CEVAP:

Maddi duran varlıklar Vergi Usul Kanunu'na göre maliyetle değerlendirilir. Bir varlığın maliyeti, varlığın satın alınması durumunda satın alma bedeli, varlığın imal veya inşa ettirilmesi durumunda imal ve inşa için yapılan harcamaların toplamıdır.

SORU:

Maliyet modeli nedir?

CEVAP:

Maliyet modeli: Temel yöntem olarak ifade edilen maliyet modelinde duran varlık kalemi mali tablolarda maliyetinden birikmiş amortismanları düşüldükten sonraki değeri ile gösterilir.

SORU:

Amortisman muhasebesi nedir?

CEVAP:

Amortisman muhasebesi, bir varlığın maliyetinin işletmeye yararlı olacağı tahmin edilen süre içinde gidere dönüştürülmesi işlemidir

SORU:

Varlığın geri kazanılabilecek değeri neyi ifade etmektedir?

CEVAP:

Varlığın geri kazanılabilecek değeri net satış fiyatı ve kullanım değerinden yüksek olanıdır.

ÜNİTE 6: YABANCI KAYNAKLAR VE ÖZ KAYNAKLARA İLİŞKİN DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

TİCARİ BORÇLAR

Genel Muhasebe II dersinde de gördüğümüz gibi ticari borçlar, işletmenin ticari faaliyetini sürdürebilmek için yapmış olduğu mal ya da hizmet alımından kaynaklanan borçlarıdır. Senetsiz ya da senetli olabilir. Senetsiz (açık hesap, cari hesap) borçlar, Satıcılar hesabında; senetli borçlar ise Borç Senetleri hesabında izlenir. Satıcılar hesabı yardımcı hesap kullanılmasını gerektiren bir ana hesap niteliğinde olduğu için envanter günü itibarıyla Satıcılar ana hesabı ile tüm yardımcı hesapların toplamının birbirine eşit olup olmadığı kontrol edilir. Eşitlik yoksa bunun nedeni aranarak gerekli düzeltme kaydı yapılır. Satıcıların yani senetsiz borçların envanter işlemleri, hesap karşılaştırması yoluyla yapılır. Dönemsonunda satıcılarla karşılıklı olarak hesap özetleri gönderilerek, işletmenin kayıtlarında görülen senetsiz borç tutarının doğru olup olmadığı

araştırılır. Yapılan hesap karşılaştırması sonucunda farklılık çıkabilir. Farkın nedeni işletmeden kaynaklanıyorsa gerekli düzeltme kaydı yapılır. Ayrıca alıcı ve satıcı arasında yıl sonundaki ciroya bağlı olarak veya erken ödemelerle ilgili iskonto anlaşmaları yapılmışsa, hesap karşılaştırması sırasında dikkate alınması gerekir.

Satıcılar hesabı, VUK'nun 281. maddesi gereği mukayyet değerle değerlendirilir. Buna göre Satıcılar hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra, satıcılara olan borçlar hesap kalanının tutarı üzerinden bilançoda gösterilir.

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre borçların gerçeğe uygun değerle ölçülmesi ve muhasebeleştirilmesinde iskonto edilmiş tutarın kaydedilmesi esası söz konusudur. Yani Genel Muhasebe II dersinden de hatırlayacağınız gibi vadeli mal alımlarında vade farkı satın alınmış olan mal veya hizmetin maliyetine kaydedilmemekte ayrı bir hesap olan Ertelenmiş Ticari Borçlar Vade Farkı hesabında izlenmektedir. Dönemsonunda ise bu vade farkından döneme isabet eden tutarın döneme ait Finansman Giderleri hesabına aktarılması gerekmektedir.

Borç senetleri, işletmenin yetkililerince imzalanmış bonolar ve kabul edilmiş poliçelerdir. Pasif karakterli bir hesap olan Borç Senetleri hesabının alacağına senetli borçlar nominal değerleriyle kaydedilir. Bu hesap, bir önceki dönemden devreden borç senetleri, kredili alışlar veya alınan hizmetler karşılığı verilen bonolar, satıcılara olan senetsiz borçlar için verilen bonolar veya poliçe kabul edilmesi gibi nedenlerle alacaklandırılırken senet bedelleri ödendikçe borçlandırılır. Dönemsonunda hesabın alacak kalanı işletmenin senetli borçlarının toplamını gösterir.

VUK'un 281. maddesine göre bankalar, bankerler ve sigorta şirketleri dışında kalan işletmeler borç senetlerini değerlemede mukayyet (kayıtlı) ya da tasarruf (peşin) değeri ölçüsünden birini esas alabilirler. Banka, banker ve sigorta şirketlerinin dışında kalan şirketler borç senetlerini mukayyet değerle ya da tasarruf değeri ile değerleyebilirler. Mukayyet değerle değerlemede Türk lirası cinsinden düzenlenmiş borç senetleri için dönemsonunda tutarlarının doğrulanması dışında herhangi bir işlem yapmasına gerek yoktur. Buna karşılık, yabancı para cinsinden düzenlenmiş olan borç senetlerinin yılsonunda Maliye Bakanlığı tarafından ilan edilen döviz kurları ile değerlendirilmesi gerekir.

MALİ BORÇLAR

Ekonomik yaşamdaki gelişmeler karşısında işletmeler sadece öz kaynakları ile yetinmemekte

sıklıkla yabancı kaynaklara başvurmaktadırlar. Bu kaynaklar içinde işletmelerin banka ve diğer kredi kurumlarından sağladıkları kaynaklar ile borçlanma amacıyla menkul kıymet ihracı ile sağladığı kaynaklar mali borçları oluşturmaktadır.

Tek Düzen Muhasebe Sistemi'ne göre Banka Kredileri hesabı, işletmelerin bankalardan aldığı her türlü kredilerin (borçlu cari hesap, avans, teminat mektubu şeklinde kredi, Türk Lirası veya yabancı para cinsinden) izlendiği hesaptır. Bankalardan sağlanan krediler türlerine göre uzun vadeli veya kısa vadeli olabilirler. Vadesi bir yıldan kısa olan banka kredileri 300 kodlu Banka Kredileri hesabında vadesi bir yıldan uzun olanlar ise 400 kodlu Banka Kredileri hesabında izlenir.

Banka kredileri ile ilgili dönemsonu işlemleri bankaların dönemsonu işlemlerine çok benzer. Öncelikle yardımcı hesaplar ile Banka kredileri ana hesabının toplamalarının uygunluğu araştırılır. Daha sonra bankalardan gelen hesap özetleri ile işletmenin tutmuş olduğu kayıtlar karşılaştırılarak bankalarla mutabakat sağlanır. Bu mutabakatta işletmenin kayıtlarından kaynaklanan bir farklılık varsa Bankalar hesabında olduğu gibi düzeltilir. Bunların dışında Banka Kredileri ile ilgili olarak dönemsonunda yapılacak işlemleri şunlardır:

- Yılsonu itibarıyla kısa vadeli hâle gelen kredilerinin ilgili hesaplara aktarılması
- Döneme ilişkin faizlerin hesaplanarak kaydedilmesi
- Yılsonu itibarıyla kısa vadeli hâle gelen kredilerinin ilgili hesaplara aktarılması

İşletmenin sağladığı uzun vadeli kredilerin vadeleri zaman ilerledikçe kısalır ve bir yılın altına düşer. Bu durumda söz konusu kredinin bilançoda kısa vadeli yabancı kaynaklar arasında gösterilmesi gerekir. Tek Düzen Muhasebe Sistemi'nde bu tür kredilerin, kısa vadeli olarak sağlanmış olan diğer banka kredileri ile karıştırılmaması için 303 kodlu Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri hesabı hesabına aktarılmaları öngörülmektedir. Söz konusu hesaba uzun vadeli kredilerin, bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek anapara taksitleri ile vadesi bir yılın altına düşenleri ve bunların tahakkuk ettiği hâlde henüz ödenmeyen faizleri kaydedilir. Tahvil, uzun vadeli borçlanma aracıdır. Ülkemizde yalnızca anonim şirketler ve kamu iktisadi teşebbüsleri tahvil ihraç edebilirler. Tahvil ihraç eden işletme, vade bitiminde üzerinde yazılı olan nominal değer ve faizi öder. Bilindiği gibi Tekdüzen Muhasebe Sistemi'ne göre ihraç edilen tahviller, Çıkarılmış Tahviller hesabında izlenmektedir.

İşletmeler nominal değerle veya günlük piyasa faizine bağlı olarak nominal değerinin altında veya üstünde bir değerle tahvil ihraç edebilir. Aşağıdaki

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

tabloda görüldüğü gibi piyasa faiz oranı tahvilin üzerinde yazılı faiz oranından küçükse primli, büyüğe iskontolu olarak ihraç edilir.

Piyasa faiz oranı % 9 iken işletmenin % 8 faiz oranı ile ihraç ettiği tahvile alıcı bulabilmesi için iskontolu olarak yani nominal değerinin altında satması gerekir. Tek Düzen Muhasebe Sistemi'nde iskonto tutarı, pasif düzenleyici olan 408 kodlu Menkul Kıymet ihraç Farkları hesabına kaydedilir.

Menkul Kıymet ihraç Farkları hesabında gösterilen iskonto tutarının, borcun vadesine uygun olarak yıllara pay edilmesi gerekir. Bu amaçla aşağıdaki yöntemlerden biri kullanılabilir:

- Eşit paylı yöntem
- Etkin faiz yöntemi

ÖZ KAYNAKLAR

Öz kaynaklar veya öz sermaye, işletme sahiplerinin işletmeye sermaye olarak verdikleri değerler ile işletme faaliyetleri sonucu yaratılan ve henüz işletmeden çekilmemiş dönem kârı (eksi zarar), önceki dönem kârları (eksi önceki dönem zararları) ve yedeklerden oluşur. Öz kaynak tutarı işletmenin net varlık toplamından yabancı kaynakların düşülmesi ile elde edilir. Öz kaynaklara ilişkin olarak dönemsonunda yapılan işlemler dönem net kârının ve yedeklerin hesaplanmasına ilişkin işlemleri kapsar.

590 Dönem Net Kârı Hesabı, işletmenin faaliyet dönemine ilişkin vergi sonrası net kâr tutarının izlendiği hesaptır. Takip eden yıl 580 Geçmiş Yıl Kârları hesabına devredilir.

Şirketlerin ilgili kurullarında vergi düşüldükten sonra kalan kârın dağıtılmasına karar verilirse kâr dağıtımının Türk Ticaret Kanunu ve şirket ana sözleşmesinde yazılı hükümler doğrultusunda yapılması gerekir. Kâr dağıtımı yapılırken ayrılması gereken yedekler (ihtiyatlar) ayrıldıktan sonra dağıtılacak kâr payı (temettü) tutarı belirlenir.

Yedekler, işletme kârlarının gelecekte ortaya çıkabilecek risklere karşı sermayenin korunması veya oto finansman amacıyla dağıtılmayarak işletmede tutulan kısımlarıdır. Tek şahıs işletmelerinde yedek ayrılması zorunluluğu yoktur, buna karşılık sermaye şirketlerinde yedek ayrılması zorunlu olup üçüncü kişilerin haklarının korunması açısından önemlidir.

Yedekler çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir. Bir sınıflama yedek ayırma amacına göre yapılır ve yedekler, genel yedekler ve özel yedekler olarak sınıflandırılır. Diğer bir sınıflama yasal zorunluluk bakımından yapılmaktadır ve yedekler, yasal yedekler ve ihtiyari yedekler olarak ayrılmaktadır. Tekdüzen Muhasebe Sisteminde yedekler kâr

yedekleri ve sermaye yedekleri olarak iki gruba ayrılmaktadır.

Kâr yedekleri kâr üzerinden ayrılan yedeklerdir. Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde kârdan ayrılacak yedekler;

- Yasal yedekler
- Statü yedekleri
- Olağanüstü yedekler

şeklinde sınıflandırılmıştır.

Yasal yedekler, Türk Ticaret Kanunu'na göre ayrılması zorunlu olan yedeklerdir. I. Tertip ve II Tertip olarak hesaplanır.

Şirketler her yıl safi kârın yüzde beşi kadar I. Tertip yedek ayırırlar. Ancak her yıl ayrılmış olan I. Tertip yedek akçelerin toplam tutarı ödenmiş sermayenin yüzde yirmisini geçemez.

Sermaye yedekleri ise sermaye hareketleri nedeni ile ortaya çıkan ve işletmede bırakılan tutarlardır. Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde sermaye yedekleri;

- Hisse senedi ihraç primleri
- Hisse senedi iptal kârları şeklinde sınıflandırılmıştır.

SORU CEVAPLA ÖĞRENELİM

SORU:

Özkaynak ve yabancı kaynak ayrımı nasıl yapılır?

CEVAP:

İşletme sahiplerinden edinilen kaynağa öz kaynak, üçüncü kişilerden sağlanan kaynağa ise yabancı kaynak denilmektedir.

SORU:

Kısa ve uzun vadeli yabancı kaynakların dönem sonu değerlemesi arasında bir farklılık var mıdır?

CEVAP:

Dönemsonu işlemleri bakımından ele alındığında kısa ve uzun vadeli yabancı kaynakların değerlemesi aynı olup sadece vadesi bir yılın altına düştüğü için uzun vadeli gruptan kısa vadeli gruba aktarmaların dikkate alınması gerekir.

SORU:

Özkaynakların kapsamını açıklayınız?

CEVAP:

İşletme sahiplerinin işletmenin varlıkları üzerindeki haklarını gösteren öz kaynaklar diğer adı ile öz sermaye, işletme sahiplerinin işletmeye ağıladıkları değerleri gösteren sermaye, işletme faaliyetleri sonucu yaratılan ve dağıtılmayarak işletmede bırakılan kârlar ve birtakım sermaye hareketleri sonucu meydana gelen değer artışlarını kapsar.

SORU:

Muhasebe dışı envanterde satıcılar hesabıyla ilgili hangi işlemler yapılır?

CEVAP:

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Satıcılar hesabı yardımcı hesap kullanılmasını gerektiren bir ana hesap niteliğinde olduğu için envanter günü itibarıyla Satıcılar ana hesabı ile tüm yardımcı hesapların toplamının birbirine eşit olup olmadığı kontrol edilir. Eşitlik yoksa bunun nedeni aranarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

SORU:

Muhasebe içi envanterde satıcılar hesabı ile ilgili hangi işlemler yapılır?

CEVAP:

Yapılan hesap karşılaştırması sonucunda farklılık çıkabilir. Farkın nedeni işletmeden kaynaklanıyorsa gerekli düzeltme kaydı yapılır. Ayrıca alıcı ve satıcı arasında yıl sonundaki ciroya bağlı olarak veya erken ödemelerle ilgili iskonto anlaşmaları yapılmışsa, hesap karşılaştırması sırasında dikkate alınması gerekir.

SORU:

Vergi Usul Kanunu, satıcılar hesabının hangi değerle değerlendirilmesini öngörmektedir?

CEVAP:

Satıcılar hesabı, VUK'nun 281. maddesi gereği mukayyet değerle değerlendirilir. Buna göre Satıcılar hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra, satıcılara olan borçlar hesap kalanının tutarı üzerinden bilançoda gösterilir.

SORU:

Dövizli senetsiz borçlar hangi kur esas alınarak değerlendirilir?

CEVAP:

Yabancı para cinsinden senetsiz borçlar Maliye Bakanlığı tarafından ilan edilen döviz kuru esas alınarak değerlendirilir.

SORU:

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre borçların gerçeğe uygun değerle ölçülmesi ve muhasebeleştirilmesinde esas alınacak tutar hangisidir?

CEVAP:

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre borçların gerçeğe uygun değerle ölçülmesi ve muhasebeleştirilmesinde iskonto edilmiş tutarın kaydedilmesi esası söz konusudur.

SORU:

Vadeli alımlardan kaynaklanan vade farkları dönem sonunda nasıl muhasebeleştirilir?

CEVAP:

Vadeli mal alımlarında vade farkı satın alınmış olan mal veya hizmetin maliyetine kaydedilmemekte ayrı bir hesap olan Ertelenmiş Ticari Borçlar Vade Farkı hesabında izlenmektedir. Dönemsonunda ise bu vade farkından döneme isabet eden tutarın döneme ait Finansman Giderleri hesabına aktarılması gerekmektedir.

SORU:

Vergi Usul Kanunu, senetli borçların hangi değerle değerlendirilmesini öngörmektedir?

CEVAP:

VUK'un 281. maddesine göre bankalar, bankerler ve sigorta şirketleri dışında kalan işletmeler borç senetlerini değerlemede mukayyet (kayıtlı) ya da tasarruf (peşin) değeri ölçüsünden birini esas alabilirler.

SORU:

Mukayyet değerle değerlemede, TL cinsinden düzenlenmiş senetleri ile yabancı para cinsinden düzenlenmiş senetler arasında bir fark var mıdır?

CEVAP:

Mukayyet değerle değerlemede Türk lirası cinsinden düzenlenmiş borç senetleri için dönemsonunda tutarlarının doğrulanması dışında herhangi bir işlem yapmasına gerek yoktur. Buna karşılık, yabancı para cinsinden düzenlenmiş olan borç senetlerinin yılsonunda Maliye Bakanlığı tarafından ilan edilen döviz kurları ile değerlendirilmesi gerekir.

SORU:

Kur değişimi durumunda yabancı paralı senetler için hangi kayıtların yapılması gerekir?

CEVAP:

İşletmeler, varsa yabancı para cinsinden düzenlenmiş borç senetlerini değerlerken senetsiz borçlarda olduğu gibi kurdaki değişime paralel olarak borç senetlerinin Türk lirası tutarını artırır ya da azaltırlar.

SORU:

LIBOR nedir?

CEVAP:

LİBOR, Londra Bankalar arası Para Piyasasında, kredibilitesi yüksek bankaların birbirlerine ABD doları üzerinden borç verme işlemlerinde uyguladıkları faiz oranıdır. Londra saati ile 11:00' de sabitlenen bu oran piyasalar tarafından referans faizi olarak kullanılmaktadır.

SORU:

Yabancı para cinsinden düzenlenmiş olan borç senetlerinin reeskonunda hangi faiz oranı kullanılır?

CEVAP:

Yabancı para cinsinden borç senetlerinin de reeskonta tabi tutulması söz konusudur. Bu durumda iskonto oranı olarak Libor esas alınmalıdır.

SORU:

Dönem sonunda banka kredileri ile ilgili hangi işlemler yapılır?

CEVAP:

Öncelikle yardımcı hesaplar ile Banka kredileri ana hesabının toplamalarının uygunluğu araştırılır. Daha sonra

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

bankalardan gelen hesap özetleri ile işletmenin tutmuş olduğu kayıtlar karşılaştırılarak bankalarla mutabakat

sağlanır. Bu mutabakatta işletmenin kayıtlarından kaynaklanan bir farklılık varsa Bankalar hesabında olduğu gibi düzeltilir. Bunların dışında Banka Kredileri ile ilgili olarak dönemsonunda yapılacak işlemleri şunlardır:

- Yabancı para cinsinden alınan banka kredilerinin değerlendirilmesi.
- Döneme ilişkin faizlerin hesaplanarak kaydedilmesi
- Yılsonu itibarıyla kısa vadeli hâle gelen kredilerinin ilgili hesaplara aktarılması

SORU:

Yabancı para cinsinden alınan krediler için dönem sonunda hangi işlemler yapılır?

CEVAP:

Yabancı para cinsinden alınan krediler, işlem tarihinde Maliye Bakanlığı tarafından ilan edilen kurla değerlendirilir ve Türk lirasına dönüştürülerek muhasebeleştirilirler.

SORU:

Yabancı para cinsinden alınan kredilerin dönemsonu değerlendirme işleminden kaynaklanan farklar nasıl muhasebeleştirilir?

CEVAP:

Kredi alma işlemi bir finans işlemi olduğu için yabancı para cinsinden alınan kredilerin dönemsonu değerlendirme işleminden kaynaklanan farklar, finansman gideri olarak kaydedilir

SORU:

Vadeleri bir yılın altına düşen krediler için hangi dönem sonu işlemleri yapılır?

CEVAP:

İşletmenin sağladığı uzun vadeli kredilerin vadeleri zaman ilerledikçe kısalar ve bir yılın altına düşer. Bu durumda söz konusu kredinin bilançoda kısa vadeli yabancı kaynaklar arasında gösterilmesi gerekir. Tek Düzen Muhasebe Sistemi'nde bu tür kredilerin, kısa vadeli olarak sağlanmış olan diğer banka kredileri ile karıştırılmaması için 303 kodlu Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri hesabı hesabına aktarılmaları öngörülmektedir.

SORU:

İskontolu tahvillerin iskonto tutarının borcun vadesine yayılmasında hangi yöntemler kullanılır?

CEVAP:

Menkul Kıymet İhraç Farkları hesabında gösterilen iskonto tutarının, borcun vadesine uygun olarak yıllara pay edilmesi gerekir. Bu amaçla aşağıdaki yöntemlerden biri kullanılabilir.

- Eşit paylı yöntem
- Etkin faiz yöntemi

SORU:

Piyasa faiz oranından daha yüksek bir faiz oranı ile tahvil ihraç edilmesine ne ad verilir?

CEVAP:

Piyasa faiz oranı, tahvilin üzerinde yazılı olan faiz oranından düşükse tahvil primli ihraç edilir.

ÜNİTE 7: GELİR VE GİDERLERE İLİŞKİN DÖNEMSONU İŞLEMLERİ

MALİYET VE GİDER HESAPLARI

İşletmeler dönem içinde oluşan maliyetlerini 7/A veya 7/B seçeneğine göre takip etmektedir. 7/A seçeneğinde dönem içinde maliyetler işletmenin üretim, araştırma geliştirme, pazarlama, yönetim ve finansman fonksiyonlarına göre ayrı ayrı takip edilirken, 7/B seçeneğinde ise maliyetler dönem içinde gider çeşitlerine göre takip edilmektedir ve dönemsonunda yine 7/A seçeneğinde olduğu gibi işletmenin fonksiyonlarına çevrilerek gelir tablosu ve bilanço hesaplarına yansıtılmaktadır. İşletmeler isterlerse her iki seçenekte de ay sonlarında oluşan maliyetlerini gelir tablosu ve bilanço hesaplarına yansıtabilirler.

Maliyet muhasebesinin genel muhasebeden bağımsız çalışması durumunda 70 Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesapları kullanılabilir.

7/A seçeneğinde direkt ilk madde ve malzeme giderleri, direkt işçilik giderleri, genel üretim giderleri, hizmet üretim maliyeti, araştırma geliştirme giderleri, pazarlama satış ve dağıtım giderleri, genel yönetim giderleri ve finansman giderleri alt grupları yer alır. 7/A seçeneğinde maliyet hesapları, bu hesapların gelir tablosu ve bilançoya aktarılması için kullanılan yansıtma hesapları ve fark hesapları yer alır.

7/A seçeneğinde maliyetler oluştuğunda işletmenin fonksiyonlarına göre ayrılarak gider hesaplarına kaydedilirler.

7/B seçeneğinde dönem içinde oluşan maliyetler çeşit esasına göre gider hesaplarına kaydedilirler ve dönem sonlarında işletmenin fonksiyonlarına göre ayrıştırıldıktan sonra yönetim, pazarlama, finansman giderleri olarak gelir tablosuna aktarılırlar. 7/B Maliyet Hesapları aşağıda yer almaktadır:

790.	İlk Madde ve Malzeme	Giderleri
791.	İşçi Ücret ve	Giderleri
792.	Memur Ücret ve	Giderleri
793.	Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler	
794.	Çeşitli	Giderler
795.	Vergi, Resim ve Harçlar	
796.	Amortismanlar ve Tükenme Payları	
797.	Finansman	Giderleri
798.	Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı (-)	
799.	Üretim Maliyet Hesabı	

GELİR HESAPLARI

Gelir, Türkiye Muhasebe Standartlarında yer alan Finansal Tabloların Hazırlanma ve Sunulma Esaslarına İlişkin Kavramsal Çerçeve’de tanımlanmıştır. Buna göre gelir, hesap dönemi boyunca, sermayedarların katkılarıyla ilgili olanlar dışındaki nakit girişleri veya varlıklardaki artışlar veya borçlardaki azalışlar ile öz kaynaklarda artışa neden olan ekonomik faydalardaki artışlar olarak tanımlanmıştır. Hasılat ise ortakların sermayeye katkıları dışında, öz kaynakta artışla sonuçlanan ve işletmenin dönem içindeki olağan faaliyetlerinden elde edilen brüt ekonomik fayda tutarıdır. Hasılat, yalnızca işletmenin kendi adına aldığı ve alacağı brüt ekonomik yarar akışlarını içerir. Üçüncü kişiler adına tahsil edilen satış vergileri, mal ve hizmet vergileri ve katma değer vergisi gibi tutarlar işletme tarafından elde edilen ekonomik yararlar değildir ve özkaynakta artış yaratmaz. Bu nedenle bu tutarlar hasılat dışında bırakılır.

Gelirin tanımı hasılatın ve kazancın ikisini birden içerir. Hasılat işletmenin olağan faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan gelirdir ve satışlar, ücretler, faiz, temettü ve isim hakları gibi çeşitli adlar taşır. Hasılatın muhasebeleştirilmesine ilişkin ilk konu, hasılatın ne zaman muhasebeleştirileceğinin belirlenmesidir. Hasılat, gelecekteki ekonomik faydaların işletmeye girmelerinin olası oldukları ve söz konusu faydalar güvenilir olarak ölçülebildikleri durumlarda muhasebeleştirilir. Türkiye Muhasebe Standartlarına göre hasılat; mal satışları, hizmet sunumları, faiz isim hakkı ve temettüler çerçevesinde açıklanmaktadır. Bu durumda hasılatın (gelirin) ne zaman doğduğunun yani gerçekleştiğinin belirlenmesi aşağıdaki kapsamda açıklanmaktadır:

- Mal satışları,
- Hizmet sunumları,
- İşletme varlıklarının başkaları tarafından kullanılmasından sağlanan faiz, isim hakkı ve temettüler.

Mallar, satış amacıyla işletme tarafından üretilen mamulleri ve bir perakendeci tarafından satın alınan emtia gibi işletme tarafından tekrar satmak üzere satın alınan ticari malları veya satış amaçlı elde tutulan arsa ve diğer gayrimenkulleri içerir. Hizmet sunumu; üzerinde anlaşmaya varılmış sözleşmeye bağlı bir işin taraflarca belirlenmiş sürede işletme tarafından yapılmasını içerir. Hizmetler bir veya birden çok dönem içinde sunulabilir. Hizmetlerin sunumuyla ilgili, proje yöneticileri ve mimarların sunduğu hizmetler gibi,

bazı sözleşmeler doğrudan inşaat sözleşmeleri ile ilgilidir.

Hasılat alınan veya alınacak olan bedelin gerçeğe uygun değeri ile ölçülür. Bir işlemten doğan hasılat tutarı, genellikle işletme ile varlığın alıcısı veya kullanıcısı arasındaki anlaşma ile belirlenir. Hasılat, işletme tarafından uygulanan ticari iskontolar ve miktar indirimleri de göz önünde tutularak, alınan veya alınacak olan bedelin gerçeğe uygun değeri ile ölçülür.

- Mal satışına ilişkin hasılat, aşağıdaki tüm koşullar yerine geldiğinde finansal tablolara yansıtılır.
- İşletmenin malların sahipliği ile ilgili önemli risk ve getirileri alıcıya devretmiş olması;
- İşletmenin satılan mallar üzerinde etkin bir kontrolü veya sahipliğin genel olarak gerektirdiği şekilde bir yönetim etkinliğini sürdürmemesi;
- Hasılat tutarının güvenilir biçimde ölçülebilmesi;
- İşleme ilişkin ekonomik yararların işletmece elde edilmesinin muhtemel olması;
- İşleme ilişkin yüklenilen veya yüklenilecek olan maliyetlerin güvenilir biçimde ölçülebilmesi.

Hizmet satışına (sunumuna) ilişkin bir işlemin sonucunun güvenilir biçimde tahmin edilebildiği durumlarda, işlemle ilgili hasılat işlemin raporlama dönemi sonu itibarıyla tamamlanma düzeyi dikkate alınarak finansal tablolara yansıtılır.

İşletme varlıklarının başkaları tarafından kullanılmasından sağlanan faiz, isim hakları ve temettü getirileri aşağıdaki koşulların bulunması durumunda muhasebeleştirilir:

- İşlemle ilgili ekonomik yararların işletme tarafından elde edilmesinin muhtemel olması ve
- Hasılat tutarının güvenilir biçimde ölçülebilmesi.

Hasılat aşağıdaki esaslar çerçevesinde finansal tablolara yansıtılır:

- Faiz, etkin faiz yöntemine göre muhasebeleştirilir;
- İsim hakları, ilgili sözleşmenin özü dikkate alınarak tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilir.
- Temettüler, hissedarların tahsil etme hakları ortaya çıktığında finansal tablolara yansıtılır.

GELİR VE GİDERLERİN DÖNEM BAKIMINDAN KONTROLÜ

Dönemsellik kavramı gereğince aşağıdaki konular yapılır.

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- İşletmelerin sınırsız faaliyet süreleri belli dönemlere bölünür.
- Her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak tespit edilir.
- Gelir ve giderler tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilir.
- Hasılat gelir ve kârlar aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılır.

VUK'un 287. maddesinde "Gelecek hesap dönemlerine ait olarak peşin tahsil olunan hasılat ile cari hesap dönemine ait olup henüz ödenmemiş olan giderler mukayyet değerleri üzerinden pasifleştirilmek suretiyle değerlendirilir." denmektedir. Bu durumda gelir hesaplarına kaydedilen tutarlar içinde gelecek döneme ait olanlar tespit edilirse bu tutarlar gelir hesaplarından çıkarılarak pasif karakterli bir bilanço hesabının alacağına kaydedilir. 380. Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı pasif karakterli bir bilanço hesabıdır. İşletmeler bazen henüz gelir olarak gerçekleşmemiş tahsillerin tümünü önce bu hesaba kaydedebilirler. Bu hesaba kaydedilen tutarlar dönemsonunda kontrol edilerek içinde bulunulan dönemde gelir olarak gerçekleşmiş kısmı tespit edilir. Tespit edilen bu tutar ilgili gelir hesabına borç yazılarak ait olduğu dönemin sonuçlarına devri sağlanır.

Tahakkuk esas gereğince gerçekleşmiş (hak edilmiş) gelirlerin, tahsil edilmemiş de olsalar, dönemin kayıtlarında yer almaları gerekir. Bu kayıt yapılmadığı takdirde dönemin gelirleri olduğundan az görüneceğinden dönemin kârı da olduğundan az olarak hesaplanacaktır.

Faaliyet sonucu kâr ya da zararın tespitinde sadece dönemin gelirini elde etmek amacıyla yapılan giderler Dönem Kârı veya Zararı hesabına devredilmektedir. İşletmeler dönemsellik kavramı gereğince dönemi aşan yani gelecek döneme ait bu dönem ödenen veya belgesi verilen giderleri kontrol eder. Dönem giderleri içinde gelecek dönemleri ilgilendiren giderler varsa bunları gider hesaplarından çıkararak bilanço hesaplarına aktarır.

Dönemsonunda dönem kârı veya zararını bulmak için gelir tablosunda yer alan bütün hesaplar 690 Dönem Kârı veya Zararı hesabına devredilerek kapatılır. Dönemin geliri ile gideri karşılaştırılır. Eğer gelirler giderleri aşıyorsa kâr; giderler gelirleri aşıyorsa zarar vardır.

VERGİYE TABİ KÂRIN BULUNMASI VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Vergiye tabi kârı bulabilmek için hareket noktası Muhasebe Kârı'dır. Yani muhasebede bulunan kâr Muhasebe Kârı'dır. Muhasebe Kârı bulmadan vergiye tabi kâr bulunmaz. İşletmeler Gelir Vergisine veya Kurumlar Vergisi'ne tabi olarak

dönem kârı üzerinden vergi öderler. Kurumlar Vergisi'ne tabi işletmelerin vergiye tabi kârı bulurken kanunlarda yer alan hükümlere göre bir takım ilaveler ve indirimlerin yapılması gerekmektedir. Buna göre Kurumlar Vergisi Kanunu'nda sıralanmış olan bazı gelirler istisna olarak kabul edilmiştir ve vergiden muaf gelir olarak adlandırılmıştır. Bu durumda söz konusu istisnalar ve kurumlar vergisinden indirilebilecek giderler muhasebe karından düşülecek kanunen kabul edilmeyen giderler ilave edilecektir.

Kurumlar vergisi oranı şirketler için % 20'dir. Gelir vergisine tabi işletmeler ise gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife her yıl yenilenmektedir.

Vergi gideri (vergi geliri) dönem kârının veya zararının belirlenmesinde dönem vergisi ve ertelenmiş vergi açısından dikkate alınan toplam tutarı ifade eder. Dönem vergisi ise vergiye tabi kâr (mali zarar) açısından o döneme ait ödenecek gelir veya kurumlar vergisini ifade eder.

Dönemsonunda bütün gelir ve gider hesapları 690 Dönem Kârı veya Zararı hesabına devredilir. Bu hesabın alacak kalanı dönem muhasebe kârıdır. Bu kâr vergi öncesi kârdır. Bu kâr üzerinden Kurumlar (Gelir) Vergisi hesaplanır. Dönem kârın dan hesaplanan Kurumlar (Gelir) vergisi indirildikten sonra dönem net kârına ulaşılır. Hesaplanan kurumlar vergisi 691 Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılığı hesabının borcuna ve karşı hesap olarak da bir bilanço hesabı olan 370 Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılığı hesabının alacağına yazılır. Önceki dönemde 590 Dönem Net Kâr hesabında yer alan kâr, izleyen yılda 570-Geçmiş Yıllar Kârları Hesabına devredilir.

Bir tür peşin vergi uygulaması olan geçici vergi, cari yıl gelirleri üzerinden dönemsonunda hesaplanacak gelir veya kurumlar vergisinin dönem içinde tahsiline olanak sağlayan bir uygulamadır. Geçici vergi, mükellefleri cari vergilendirme döneminin gelir vergisine (veya kurumlar vergisine) mahsup edilmek üzere GVK'nun ticari veya mesleki kazancın tespitine ilişkin hükümlerine göre (indirim ve istisnalar ile VUK'un değerlemeye ilişkin hükümleri ve dikkate alınarak) belirlenen ilgili hesap döneminin üçer aylık kazançları üzerinden ödenecektir. Buna göre, bir hesap dönemi ile ilgili olarak 4 ayrı geçici vergi dönemi söz konusudur. İşletme yıllık beyanname üzerinden hesaplayacağı gelir veya kurumlar vergisinden, ilgili hesap döneminin üçer aylık dönemlerine ilişkin olarak ödediği geçici vergiyi mahsup edecektir.

SORU CEVAPLA ÖĞRENELİM

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

SORU:

Dönem sonunda gelir ve gider hesaplarının kapatılmasının nedeni nedir?

CEVAP:

İşletmelerin faaliyetleri, dönemsellik kavramı gereğince belirli dönemlere ayrılarak değerlendirilir. Dönemsonunda maliyet hesaplarında izlenen giderlerin gelir tablosu hesaplarına aktarılması, döneme ait gelir ve giderler kontrol edildikten sonra bütün gelir ve gider hesaplarının Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılarak dönem muhasebe kârı veya zararının bulunması gerekir. Bulunan kâr üzerinden döneme ait vergiler hesaplandıktan sonra dönem net kârı veya zararı hesaplanır. Bulunan kâr veya zarar bilanço hesaplarına aktarılarak gelir tablosu hesapları kapatılır.

SORU:

7/A seçeneğinde, dönem içinde katlanılan maliyetler hangi kıstaslara göre ayrıştırılır?

CEVAP:

7/A seçeneğinde dönem içinde maliyetler işletmenin üretim, araştırma geliştirme, pazarlama, yönetim ve finansman fonksiyonlarına göre ayrı ayrı takip edilir

SORU:

7/B seçeneğinde, dönem içinde katlanılan maliyetler hangi kıstaslara göre ayrıştırılır?

CEVAP:

7/B seçeneğinde maliyetler dönem içinde gider çeşitlerine göre takip edilmektedir ve dönemsonunda yine 7/A seçeneğinde olduğu gibi işletmenin fonksiyonlarına çevrilerek gelir tablosu ve bilanço hesaplarına yansıtılmaktadır.

SORU:

Maliyet muhasebesinin genel muhasebeden bağımsız çalışması durumunda iki muhasebe sistemi arasındaki bağlantı nasıl sağlanır?

CEVAP:

Maliyet muhasebesinin genel muhasebeden bağımsız çalışması durumunda 70 Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesapları kullanılabilir.

SORU:

7/A seçeneğinde hangi hesap grupları yer alır?

CEVAP:

7/A seçeneğinde direkt ilk madde ve malzeme giderleri, direkt işçilik giderleri, genel üretim giderleri, hizmet üretim maliyeti, araştırma geliştirme giderleri, pazarlama satış ve dağıtım giderleri, genel yönetim giderleri ve finansman giderleri alt grupları yer alır.

SORU:

7/b Seçeneğinde hangi maliyet hesapları bulunmaktadır?

CEVAP:

7/B Maliyet Hesapları aşağıda yer almaktadır:

790. İlk Madde ve Malzeme Giderleri

791. İşçi Ücret ve Giderleri

792. Memur Ücret ve Giderleri

793. Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

794. Çeşitli Giderler

795. Vergi, Resim ve Harçlar

796. Amortismanlar ve Tükenme Payları

797. Finansman Giderleri

798. Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı (-)

799. Üretim Maliyet Hesabı

SORU:

Gelir ne demektir?

CEVAP:

Gelir, hesap dönemi boyunca, sermayedarların katkılarıyla ilgili olanlar dışındaki nakit girişleri veya varlıklardaki artışlar veya borçlardaki azalışlar ile öz kaynaklarda artışa neden olan ekonomik faydalardaki artışlar olarak tanımlanmıştır.

SORU:

Hasılat nedir?

CEVAP:

Hasılat ortakların sermayeye katkıları dışında, öz kaynakta artışla sonuçlanan ve işletmenin dönem içindeki olağan faaliyetlerinden elde edilen brüt ekonomik fayda tutarıdır.

SORU:

Hasılatın kapsamına girmeyen tutarları hangileridir?

CEVAP:

Hasılat, yalnızca işletmenin kendi adına aldığı ve alacağı brüt ekonomik yarar akışlarını içerir. Üçüncü kişiler adına tahsil edilen satış vergileri, mal ve hizmet vergileri ve katma değer vergisi gibi tutarlar işletme tarafından elde edilen ekonomik yararlar değildir ve özkaynakta artış yaratmaz. Bu nedenle bu tutarlar hasılat dışında bırakılır.

SORU:

Hasılat ne zaman muhasebeleştirilir?

CEVAP:

Hasılat, gelecekteki ekonomik faydaların işletmeye girmelerinin olası oldukları ve söz konusu faydalar güvenilir olarak ölçülebildikleri durumlarda muhasebeleştirilir.

SORU:

Hizmet sunumu ne demektir?

CEVAP:

Hizmet sunumu; üzerinde anlaşmaya varılmış sözleşmeye bağlı bir işin taraflarca belirlenmiş sürede işletme tarafından yapılmasını içerir. Hizmetler bir veya birden çok dönem içinde sunulabilir. Hizmetlerin sunumuyla ilgili, proje yöneticileri ve mimarların sunduğu hizmetler gibi, bazı sözleşmeler doğrudan inşaat sözleşmeleri ile ilgilidir.

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

SORU:

Hasılatın ölçümünde hangi değer esas alınır?

CEVAP:

Hasılat, işletme tarafından uygulanan ticari iskontolar ve miktar indirimleri de göz önünde tutularak, alınan veya alınacak olan bedelin gerçeğe uygun değeri ile ölçülür.

SORU:

Mal satışına ilişkin hasılat ne zaman finansal tablolara yansıtılır?

CEVAP:

Mal satışına ilişkin hasılat, aşağıdaki tüm koşullar yerine geldiğinde finansal tablolara yansıtılır.

- İşletmenin malların sahipliği ile ilgili önemli risk ve getirileri alıcıya devretmiş olması;
- İşletmenin satılan mallar üzerinde etkin bir kontrolü veya sahipliğin genel olarak gerektirdiği şekilde bir yönetim etkinliğini sürdürmemesi;
- Hasılat tutarının güvenilir biçimde ölçülebilmesi;
- İşleme ilişkin ekonomik yararların işletmece elde edilmesinin muhtemel olması;
- İşleme ilişkin yüklenilen veya yüklenilecek olan maliyetlerin güvenilir biçimde ölçülebilmesi.

SORU:

Hizmet satışında tamamlanma yüzdesi nasıl ölçülür?

CEVAP:

Bir işlemin tamamlanma düzeyi çeşitli yöntemlerle belirlenebilir. İşletme, verilen hizmeti güvenilir biçimde ölçen yöntemi kullanır. İşlemin niteliğine bağlı olarak bu yöntemler aşağıdakileri içerebilir:

- Yapılan işe ilişkin incelemeler,
- Raporlama dönemi sonuna kadar yapılan hizmetlerin verilecek toplam hizmetlere oranı,
- İşlemin tahmini toplam maliyetleri içinde bugüne kadar katlanılan maliyetlerin oranı. İşlemin tahmini toplam maliyetlerine yalnızca verilen veya verilecek olan hizmetlerin maliyetleri yansıtılır.

SORU:

İşletme varlıklarının başkaları tarafından kullanılmasından sağlanan faiz, isim hakları ve temettü getirileri hangi koşullarda muhasebeleştirilir?

CEVAP:

İşletme varlıklarının başkaları tarafından kullanılmasından sağlanan faiz, isim hakları ve temettü getirileri aşağıdaki koşulların bulunması durumunda muhasebeleştirilir:

- İşleme ilgili ekonomik yararların işletme tarafından elde edilmesinin muhtemel olması ve
- Hasılat tutarının güvenilir biçimde ölçülebilmesi.

Hasılat aşağıdaki esaslar çerçevesinde finansal tablolara yansıtılır:

- Faiz, etkin faiz yöntemine göre

muhasebeleştirilir;

- İsim hakları, ilgili sözleşmenin özü dikkate alınarak tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilir
- Temettüleri, hissedarların tahsil etme hakları ortaya çıktığında finansal tablolara yansıtılır

SORU:

Dönemsellik kavramı neyi ifade etmektedir?

CEVAP:

Dönemsellik kavramı, işletmelerin sınırsız sayılan yaşam sürelerinin sınırlı uzunlukta belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden ayrı olarak saptanmasını ifade eder.

SORU:

Gelecek dönemlere ait olan gelirlerin, dönem gelirlerinden ayrıştırılması için dönem sonunda hangi işlemler yapılır?

CEVAP:

Bu konuda VUK'un 287. maddesinde "Gelecek hesap dönemlerine ait olarak peşin tahsil olunan hasılat ile cari hesap dönemine ait olup henüz ödenmemiş olan giderler mukayyet değerleri üzerinden pasifleştirilmek suretiyle değerlendirilir." denmektedir.

SORU:

Muhasebe kârı nedir?

CEVAP:

Muhasebe kârı; vergi gideri öncesi dönem kârını (zararını) ifade eder.

SORU:

Kurumlar vergisinden indirilemeyecek giderler hangileridir?

CEVAP:

KVK'na göre kabul edilmeyen giderler aşağıda sıralanmıştır:

- Öz sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faizler
- Örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faizler
- Sermaye şirketlerince dağıtılan örtülü kazançlar
- Her ne şekilde ve ne isimle olursa olsun ayrılan ihtiyat akçeleri
- Dar mükellefiyete tabi kurumlardan ayrıca;
 - Bu kurumlar hesabına yaptıkları alım satımlar için ana merkeze veya Türkiye dışındaki şubelere verilen faizler, komisyonlar ve benzerleri
 - Ana merkezin veya Türkiye dışındaki şubelerin giderlerine veya zararlarına iştirak etmek üzere ayrılan hisseler

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- Kurumlar Vergisi ile her türlü para cezaları, vergi cezaları ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre ödenen cezalar, gecikme zamları ve faizler
- Kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tespit edilen hadler saklı kalmak üzere, menkul kıymetlerin itibari değerlerinin altında satışından doğan zararlar ile ödenen komisyonlar ve benzeri her türlü giderler
- Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ödenen gecikme faizleri
- Her türlü alkol ve alkollü içkiler ile tütün ve tütün mamullerine ait ilan ve reklam giderlerinin % 50'si
- Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz, uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ile amortismanları
- Basın yoluyla işlenen fiillerden veya radyo ve televizyon yayınlarından doğacak maddî ve manevî zararlardan dolayı ödenen tazminat giderleri

SORU:

Ülkemizde kurumlar vergisi oranı yüzde kaçtır?

CEVAP:

Kurumlar vergisi oranı şirketler için % 22'dir.

ÜNİTE 8: FİNANSAL TABLOLAR VE DÜZENLENMESİ

HESAPLARIN KAPATILMASI

Dönemsonu işlemlerinde, genel geçici mizandaki hesap kalanları ile muhasebe dışı envanter sonuçlarının karşılaştırılması sonucunda fark bulunursa muhasebe içi envanter işlemlerinde ayarlama ve düzeltme yapılır, sonuç hesapları Dönem Kârı ve Zararı Hesabına devredilir ve kesin mizan düzenlenir. İşletmenin mali tabloları, kesin mizanda yer alan hesap kalanları temel alınarak oluşturulur.

Hesaplar kapatılırken, pasif hesapları borçlandırıp, aktif hesapların alacaklandırılması gerekir ve kayıtlar büyük deftere geçirilerek dönem kapatılmış olur.

FİNANSAL TABLOLAR VE DÜZENLENME KOŞULLARI

Bir işletmenin muhasebe sürecinde üretmiş oldukları çıktılar finansal tabloları oluşturur. Bilanço, gelir tablosu, özsermaye değişim tablosu ve nakit akış tablosu genel amaçlı finansal tablolardır ve işletmelerin belirli bilgi ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmış mali tablolarıdır.

Finansal tablolar, işletmenin finansal durumunun ve finansal performansının biçimlendirilmiş sunumudur.

- Varlıklar,
- Borçlar,
- Özkaynaklar,
- Gelir ve giderler,
- Ortakların katkıları ve ortaklara yapılan dağılımlar,
- Nakit akışları

ile ilgili bilgi veren finansal tablolar, kullanıcı kitlesinin karar almasına ve tahminlerde bulunmasına katkı sağlamak amacıyla düzenlenir. Finansal tablolar, (a) dönemsonu bilanço, (b) döneme ait kapsamlı gelir tablosu, (c) döneme ait özkaynak değişim tablosu, (d) döneme ait nakit akış tablosu ve (e) önemli muhasebe politikalarını düzenleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlar olarak bir set şeklindedir.

Finansal tablolar, gerçeğe uygunluk, işletmenin sürekliliği, muhasebenin tahakkuk esası, netleştirme, önemlilik ve birleştirme, karşılaştırmalı bilgi, raporlama sıklığı, sunuluşun tutarlılığı kuralları çerçevesinde hazırlanmalıdır.

Varlıkların, düzenleyici hesaplar düşüldükten sonra net tutarlarıyla gösterilmesi netleştirme sayılmaz. Finansal tablolarda varlıklar ve borçlar ayrı, gelir ve giderler ayrı gösterilmelidir.

Finansal tablolar düzenli olarak düzenlenirler ve bir yıllık bir dönemi kapsarlar. Bu düzelleme sırasında işletmenin adı, raporlama dönemi sonu veya finansal tablo ve dipnotların kapsadığı dönem, sunum para birimi ve para biriminin bin veya milyon hanelerine yuvarlanarak ifade edilir.

FİNANSAL DURUM TABLOSU (BİLANÇO)

Bilanço, ilgili dönemde, işletmenin finansal durumunu (varlık ve kaynak yapısı) gösterir ve işletmenin sermaye yapısı, likiditesi, borç ödeme gücü ve finansal esnekliğin değerlendirilmesi için gerekli bilgileri yansıtmış olur.

Bilanço, düzenlendiği an itibarıyla işletmenin finansal durumunu yani varlık ve kaynak yapısını gösterir.

Bilanço iki şekilde düzenlenebilir; hesap tipi bilançoda aktif ve pasif yan yana iki sütun şeklinde yazılırken, rapor tipi bilançoda alt alta yazılırlar. Türkiye'de hesap tipi bilanço kullanılmaktadır.

Bilançoda, aktif unsurlar en likit değerden en az likit değere doğru sıralanırken, pasif unsurlar, en kısa vadeli kaynaktan en uzun vadeliye doğru düzenlenir.

Genellikle, 12 ay içinde paraya çevrilecek ya da kullanılacak varlıklar dönen varlıklar adını alır. Eğer 12 aydan uzun sürede paraya çevrilecek ve

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

işletme faaliyetlerinde sürekli kullanılacaksa, o varlıklara duran varlıklar denir.

İşleme tabi tutulmak üzere tedarik edilen varlıkların para veya para benzeri bir unsura çevrilmesi arasında geçen süre işletmenin faaliyet döngüsünü oluşturur ve net bir şekilde belirtilmediği durumlarda 12 ay olarak düşünülür (Bilançonun aktif unsurları örnek tablosu için bakınız: s.186).

Kısa vadeli borçlar 12 ay içinde ödenecek olanlardır. Normal faaliyet döngüsünde ödenmesi planlanan, öncelikle ticari amaçla elde tutulan (temettü ödemeleri, gelir vergileri vb.), veya bilanço tarihinden sonra 12 ay içinde ödenecek olan borçlar bu kısa vadeli borçlar kategorisi içindedir.

Uzun vadeli borçlar ise uzun vadede finansman sağlayan finansal borçlar ve raporlama döneminden sonraki 12 ay içinde ödenmeyecek finansal borçlardır (Bilançonun pasif unsurları örnek tablosu için bakınız: s.187).

Dipnotlarda kalemlerin alt sınıflamalarıyla ilgili bilgiler sunulur. Bu sınıflamalar, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına, tutarın büyüklüğü, niteliği ve işlevine göre yapılır.

GELİR TABLOSU

İşletmenin belirli bir dönemdeki tüm gelirlerini ve giderlerini ve sonuç olarak dönem net kârı ya da zararını gösteren tablolara gelir tablosu denir.

Gelir tablosu, söz konusu işletmenin faaliyetlerinin başarımını ölçer.

Hesap tipi ve rapor tipi olmak üzere iki çeşit gelir tablosu oluşturmak mümkündür. Türkiye’de rapor tipi gelir tablosu benimsenmiştir ve bu tablo modelinde gelir ve gider hesapları alt alta yazılmaktadır. Hesap tipi gelir tabloları, giderler solda, gelirler ise sağda yer alacak şekilde sütunlar şeklindedir.

Bir döneme ait gelir ve giderleri, kapsamlı tek bir gelir tablosunda göstermenin yanı sıra, kâr veya zarar bileşenlerini gösteren bir tablo ve kâr veya zararla başlayan ve diğer kapsamlı gelir unsurlarını gösteren bir tablo olmak üzere iki tablo olarak sunmak mümkündür.

Kapsamlı gelir tabloları aşağıdaki kalemleri içerir:

- Hasılat,
- Finansman maliyetleri,
- Özkaynak kullanılarak muhasebeleştirilen iştirakler ve iş ortaklarının kâr ya da zarar payları,
- Gerçeğe uygun değeri arasındaki farktan kaynaklanan kazanç veya kayıplar,
- Vergi giderleri,
- Durdurulan faaliyetlere ilişkin vergi sonrası kâr veya zarar bileşenleri,

- Toplam kapsamlı gelir.

Kalemlerin sıralanmasında, işletmeler önemlilik ile gelir ve giderlerin nitelik ve işlevlerine odaklanılır. Belirli bir dönemdeki gelir ve giderler, dönem kâr veya zararında muhasebeleştirilmekte ve olağan dışı kalemler olarak kapsamlı gelir tablosunda, bireysel gelir tablosunda ya da dipnotlarda gösterilmemektedirler (Örnek kapsamlı gelir tablosu için bakınız: s.189).

- Stokların net gerçekleşebilir değerine veya maddi duran varlıkların geri kazanılabilir tutarına indirgenmesi için ayrılan karşılık giderleri ve bunların iptali,
- İşletmelerin faaliyetlerinin tekrardan yapılandırılması ve bunun maliyetleriyle ilgili karşılıkların iptali,
- Maddi duran varlıkların elden çıkarılması,
- Durdurulan faaliyetler,
- Dava ödemeleri,
- Karşılıklarla ilgili diğer iptaller

gibi durumlarda gelir ve gider kalemleri ayrı ayrı gösterilir.

İsteğe bağlı olarak, işletmeler, giderler, sıklık, kâr ve zarar yaratma potansiyeli ve tahmin edilebilirlik ile ilgili finansal performans detayları için bireysel gelir tablosu hazırlayabilir.

Giderlerin niteliğine ve işlevine göre iki farklı şekilde düzenlenebilen bireysel gelir tabloları, işletmelere maliyetlerle ilgili göstergeler sunduğu için işletme tarafından ihtiyacına yönelik en tutarlı ve güvenilir sonuç yöntemi seçilmelidir.

Giderlerin çeşitlerine göre bireysel gelir tablosu (Bkz. S.190) hazırlamak, giderlerin fonksiyonuna göre bireysel gelir tablosuna (Bkz. s.191) kıyasla daha kolaydır. Ancak giderler fonksiyonlarına göre sınıflandırıldığında daha tutarlı bilgi sağlar ve amortisman ve itfa giderleri gibi unsurlarda ek bilgi gerektirir.

ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOSU

Belirli bir dönemde, özellikle sermaye işletmelerinin özkaynak unsurlarındaki artış ve azalışı topluca göstermek amacıyla hazırlanan özkaynak değişim tablosu, bilanço ve gelir tablosundaki bilgiler doğrultusunda hazırlanır.

- Dönem ile ilgili toplam kapsamlı gelire,
- Her özkaynak kalemi için geçmişe yönelik uygulama ve düzeltmelerin etkisine,
- Dönem başındaki ve sonundaki defter değeri arasındaki mutabakata

ilişkin bilgiler özkaynak değişim tablosu kapsamı içindedir (Örnek özkaynak değişim tablosu için bakınız: s.192).

NAKİT AKIŞ TABLOSU

Her ne kadar işletmelerin faaliyetlerinde farklılık görülse de tüm işletmeler nakit akış tablolarına

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

İhtiyaç duyarlar çünkü faaliyetlerine devam etmek, yükümlülüklerini yerine getirmek ve yatırımcılarına getiri sağlamak gibi ortak nedenleri vardır.

İşletmelerin net aktiflerindeki değişimi, finansal yapısını ve nakit akışlarının tutar ve zamanlamasını değişen koşullara uyum sağlamak için etkilere yeteneğini değerlendirebilmesi ile ilgili bilginin sağlandığı nakit akış tabloları, kullanıcıların ileri bir tarihteki nakit akışlarını değerlendirmeye ve diğer işletmelerle karşılaştırmaya yarar.

Nakit akış bilgilerinin sunulması ve açıklanması ile ilgili kurallar Türkiye Muhasebe Standardı 7 ile belirtilmiştir.

Nakit akış tablosu sunumunda (a) işletme faaliyetleriyle ilgili nakit akışları, (b) yatırım faaliyetleriyle ilgili nakit akışları ve (c) finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları sınıflandırması mevcuttur.

İşletme faaliyetleriyle ilgili nakit akışları, dış finansman kaynaklarına ihtiyaç duymaksızın borçların ödenmesi, faaliyetlerin devamlılığı, kâr payı ödemelerinin yapılması ve yeni yatırımlara başlanması hususlarında bilgilendirici rol oynar.

- Satılan mallardan ve verilen hizmetlerden elde edilen nakit girişleri ile ödemelerden kaynaklanan nakit çıkışları,
- Royalti, ücret, komisyon ve diğer hasılatla ilgili nakit girişleri,
- Kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergilerden kaynaklanan nakit çıkışları veya vergi kapsamında alınan vergi iadeleri ile ilgili nakit girişleri,
- Alım satım için elde tutulan sözleşmelerle ilgili nakit girişleri ve çıkışları

İşletme faaliyetleriyle ilgili nakit akış örnekleridir.

Yatırım faaliyetleriyle ilgili nakit akışları ise uzun vadeli varlıkların ve diğer yatırımların elden çıkarılması ya da elde edilmesi ile ilgilidir. Örnek olarak;

- Duran varlıklar ve diğer uzun vadeli varlıkların alımı veya satışından kaynaklanan nakit akışları,
- Başka bir işletmeye iştirak etmek veya borçlanma aracını satın almak için ve iş ortaklığına katılmak için yapılan nakit çıkışları ile hisse senedinin veya borçlanma aracının ya da iş ortaklıklarındaki payın satışı ile elde edilen nakit girişleri,
- Verilen avans ve borçlara ilişkin nakit çıkışları yanı sıra verilen avans, kredilerden yapılan tahsilatlar,
- Vadeli işlem veya forward sözleşmesi, opsiyon sözleşmeleri ve swap sözleşmelerine ilişkin nakit giriş çıkışları verilebilir.

Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları örnekleri ise şu şekildedir:

- Hisse senedi ve diğer öz sermaye araçlarının ihracından kaynaklanan veya borçlanma araçları ihracı ve krediler ile sağlanan nakit girişleri,
- Sermayenin azaltılması, işletmenin kendi hisse senetlerini alması ve borç ödemeleri sonucu meydana gelen nakit çıkışları.

İşletme faaliyetleri ile ilgili nakit akışları raporlanırken, brüt ve net olmak üzere iki yöntem kullanılabilir. Brüt yöntem, net yöntemin aksine, geleceğe dönük tahminlerde bulunabilmek için faydalı bilgiler sağladığından işletmeler tarafından tercih edilmektedir (Örnek işletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışları tablosu için bakınız: s.196-197).

FİNANSAL TABLOLARIN BÜTÜNÜNE AİT DİPNOTLAR

Sistematik bir biçimde sunulan ve finansal tablolarla bütünlük oluşturan dipnotlar, tablolardaki bilgileri detaylandıran veya tablolarda sunulamayan kalemlerle ilgili bilgi içerir.

Dipnotlar;

- kullanıcıların finansal tabloları anlamaları ve diğer işletmelerle karşılaştırmalarını kolaylaştırmak,
- işletmenin sermaye yönetimine ilişkin tutumları ve süreçleriyle ilgili değerlendirmeye olanak sağlamak,
- finansal tablolardaki ölçü esaslarına ilişkin bilgilendirme yapmak,
- geleceğe yönelik doğru varsayım ve tahminlerde bulunabilmek için bilgi sağlamak

gibi amaçlarla hazırlanırlar.

SORU CEVAPLA ÖĞRENELİM

SORU:

Kesin mizan ile bilanço arasında nasıl bir ilişki vardır?

CEVAP:

Kesin mizanın borç kalanları düzenlenecek bilançonun (finansal durum tablosunun) aktifini, alacak kalanı veren hesaplar ise pasif kalemlerini oluşturmaktadır.

SORU:

Genel amaçlı finansal tablolar hangileridir?

CEVAP:

Genel amaçlı finansal tablolar; bilanço (finansal durum tablosu), gelir tablosu, özsermaye değişim tablosu ve nakit akış tablosudur.

SORU:

Finansal tablo ne demektir?

CEVAP:

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Finansal tablolar işletmenin finansal durumunun ve finansal performansının biçimlendirilmiş sunumudur.

SORU:

Finansal raporlamanın amacı nedir?

CEVAP:

Finansal raporlamanın amacı işletmenin finansal durumu, performansı ve finansal durumundaki değişiklikler hakkında finansal tablo kullanıcılarına rasyonel ekonomik kararlar almalarını sağlayacak bilgiler sunmaktır.

SORU:

Finansal tablolarda işletme ile ilgili hangi bilgiler yer alır?

CEVAP:

Finansal tablolar işletmeyle ilgili aşağıdaki bilgileri sunar:

- Varlıklar,
- Borçlar,
- Özkaynaklar,
- Gelir ve giderler, kârlar ve zararlar,
- Ortakların ortak olmaları sebebiyle yaptıkları katkılar ve ortaklara yapılan dağıtımlar,
- Nakit akışları

Bu finansal bilgiler, dipnotlarda yer alan diğer bilgilerle birlikte finansal tablo kullanıcılarının işletmenin gelecekteki nakit akışlarını ve özellikle bunların zamanını ve kesinliklerini tahmin etmelerine yardımcı olur.

SORU:

Tam bir finansal tablolar setinde hangi finansal tabloların bulunması gerekir?

CEVAP:

Finansal tablolar tam bir finansal tablolar seti şeklindedir, bu tablolar aşağıda sıralamaktadır.

- Dönemsonu bilanço (finansal durum tablosu)
- Döneme ait kapsamlı gelir tablosu
- Döneme ait özkaynak değişim tablosu
- Döneme ait nakit akış tablosu ve
- Önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlar

SORU:

Finansal tabloların düzenlenmesinde sağlanması gereken kavramlar hangileridir?

CEVAP:

Finansal tabloların belirli kurallara uygun olarak düzenlenmeleri gerekir. Bunlar, gerçeğe uygunluk, işletmenin sürekliliği, muhasebenin tahakkuk esası, netleştirme (mahsup etme), önemlilik ve birleştirme, karşılaştırmalı bilgi, raporlama sıklığı, sunuluşun tutarlılığı kavramlarıdır.

SORU:

Finansal tablolarda gerçeğe uygunluk neyi ifade etmektedir?

CEVAP:

Gerçeğe uygun sunuşla anlaşılması gereken, işlemlerin sonuçlarının, diğer olayların ve koşulların varlık, borç, gelir ve gider tanımlarına ve muhasebeleştirme kriterlerine sadık kalınarak sunulmasıdır.

SORU:

İşletmenin sürekliliği neyi ifade etmektedir?

CEVAP:

Finansal tablolarını hazırlayan işletmelerin faaliyetlerinin ömrünün sonsuz olduğu varsayılır. Yönetim, finansal tabloları düzenlerken işletmenin faaliyetlerini süreklilik içerisinde devam etme yetisini değerlendirir. Yönetimin işletmeyi kapatma veya ticari faaliyetini sona erdirmeye niyeti veya mecburiyeti yoksa finansal tablolar süreklilik kavramına göre düzenlenir.

SORU:

Önemlilik ve birleştirme kavramı neyi ifade etmektedir?

CEVAP:

İşletmeler, benzer kalemlerden oluşan her bir önemli sınıfı, finansal tablolarda ayrı bir biçimde gösterir. İşletmeler, nitelikleri ve işlevleri itibarıyla farklı olan kalemleri de, önemsiz olmadıkları takdirde, ayrı olarak sunar. Bir hesap kalemi kendi başına önemli değilse, bu tablolarda ya da dipnotlarda diğer kalemlerle birleştirilir. Bu tablolarda ayrı olarak sunulacak kadar öneme sahip olmayan bir kalemin dipnotlarda ayrı olarak sunulması gerekebilir.

SORU:

Finansal tablolardaki varlıklar ve borçlar birbirleri ile mahsup edilebilir mi?

CEVAP:

İşletmeler, zorunlu kalmadıkça varlıkları ve borçları ya da gelirleri ve giderleri netleştiremez, yani birbirinden mahsup etmezler. İşletmeler, varlıkları ile borçları ve gelirler ile giderleri finansal tablolarda ayrı ayrı göstermelidir.

SORU:

Finansal tablolar ne sıklıkta sunulmalıdır?

CEVAP:

Bir işletme, tam bir finansal tablolar setini (karşılaştırılabilir bilgileri içerecek şekilde) en az yılda bir kez sunmalıdır.

SORU:

Bilanço tarihinin değiştirilmesi durumunda finansal raporlarda nasıl bir açıklama yapılmalıdır?

CEVAP:

Bir işletme, bilanço tarihini değiştirdiğinde ve finansal tablolarını bir yıldan daha uzun ya da daha kısa bir dönem için hazırladığında, finansal tabloların kapsadığı dönemin açıklanmasına ilave olarak;

- Finansal tablolarının bir yıldan daha uzun ya da

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

daha kısa bir dönemi kapsamasının nedenini

- Finansal tablolarında sunulan tutarların tümüyle karşılaştırılabilir olmadığını açıklamalıdır.

SORU:

Bilanço nedir?

CEVAP:

Finansal durum tablosu (bilanço), bir işletmenin belli bir tarihte sahip olduğu varlıklar ile bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren mali tablodur.

SORU:

Bilançoda varlıklar ve kaynaklar hangi esasa göre sıralanır?

CEVAP:

bilanço düzenlenirken aktif unsurlar en likit değerden en az likit olana doğru, pasif unsurlar da en kısa vadeli kaynaktan en uzun vadeli kaynağa doğru sıralanır.

SORU:

Bir varlığın dönen varlık olarak sınıflandırılabilmesi için hangi koşulları sağlaması gerekir?

CEVAP:

Bir varlık aşağıdaki kriterlerden herhangi birine uyduğu takdirde dönen varlık olarak sınıflandırılır:

- İşletmelerin normal faaliyet döngüsü içinde paraya çevrilmesinin, satılmasının veya tüketilmesinin beklenmesi,
- Öncelikle ticari amaçla elde bulundurulması,
- Raporlama (bilanço tarihinden) sonra on iki ay içinde paraya çevrilmesi veya
- Raporlama (bilanço tarihinden) sonra en az on iki ay içinde bir borcun ödenmesi için kullanılmak üzere veya başka bir nedenle sınırlandırılmamış olmak koşuluyla, söz konusu varlıklar nakit veya nakit benzeriyse.

SORU:

Bir kaynağın kısa vadeli yabancı kaynak olarak sınıflandırılabilmesi için hangi koşulları sağlaması gerekir?

CEVAP:

Bir borç aşağıdaki kriterlerden birine uyduğu takdirde kısa vadeli olarak sınıflandırılır:

- Normal faaliyet döngüsü içinde ödenmesinin beklenmesi,
- Öncelikle ticari amaçla elde tutulması,
- Bilanço tarihinden sonra on iki ay içinde ödenecek olması veya
- İşletmelerin borcun ödenmesini, bilanço tarihinin sonundan itibaren en az on iki ay süreyle erteleyebilmesine yönelik koşulsuz bir hakkının bulunmaması.

SORU:

Gelir tablosu nedir?

CEVAP:

Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı bütün maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net kârını veya dönem net zararını kapsar.

SORU:

Kapsamlı gelir tablosunun asgari olarak içermesi gereken kalemler hangileridir?

CEVAP:

Kapsamlı gelir tablosu asgari olarak, söz konusu dönemle ilgili aşağıdaki tutarları gösteren kalemleri içerir:

- Hasılat,
- Finansman maliyetleri,
- Özkaynak yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilen iştirakler ve iş ortaklıklarının kâr veya zarar payları,
- Gerçeğe uygun değeri arasındaki farktan kaynaklanan kazanç ya da kayıplar
- Vergi gideri,
- Durdurulan faaliyetlere ilişkin vergi sonrası kâr ya da zarar
- Kâr veya zarar,
- Niteliğine göre sınıflandırılan gerçekleşmemiş kâr ya da zarar bileşenlerinin her biri,
- Özkaynak yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilen iştirakler ve iş ortaklıklarının gerçekleşmemiş kâr veya zarar payları,
- Toplam kapsamlı gelir

SORU:

Özkaynak değişim tablosu nedir?

CEVAP:

Özkaynak değişim tablosu; ilgili dönemde özkaynak kalemlerinde meydana gelen artış veya azalışları bir bütün olarak gösteren tablodur.

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

ARA SINAVDA NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

1.Soru

Değersiz alacaklarla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A

Kazai bir hükme ve kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline imkân kalmayan alacaklardır.

B

Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek kadar küçük alacaklardır.

C

Değersiz hale geldiği yılda zarar kaydedilir.

D

Ticari veya zirai kazancın elde edilmesi ve devam ettirilmesi ile ilgili alacaklar değersiz alacak olabilir.

E

Konkordato veya anlaşma (sulh) yoluyla alınmasından vazgeçilen alacaklar değersiz alacak olarak kabul edilir.

Yanıt Açıklaması:

VUK'un 322. Maddesine göre; "Kazai bir hükme ve kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline imkân kalmayan alacaklar değersiz alacaklardır". VUK'un 324. Maddesine göre; konkordato veya anlaşma (sulh) yoluyla alınmasından vazgeçilen alacaklar da değersiz alacak olarak kabul edilir. Değersiz alacak da, şüpheli alacaklarda olduğu gibi değersiz hale geldiği yılda zarar kaydedilir. İlgili yılda zarar kaydı yapılmayan alacak için daha sonraki yıllarda zarar kaydı yapılsa bile vergi matrahından düşülemez. Ticari veya zirai kazancın elde edilmesi ve devam ettirilmesi ile ilgili alacaklar değersiz alacak olabilir. Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek kadar küçük alacaklar şüpheli alacak olarak kabul edilmiştir.. Doğru Yanıt B seçeneğidir.

2.Soru

İşletme aralıklı envanter uyguluyorsa aşağıdaki varsayımların hangisine göre hesaplama yapmak durumdadır?

A

İlk giren ilk çıkar

B

Son giren ilk çıkar

C

Hareketli ortalama maliyet

D

Ağırlıklı ortalama maliyet

E

Devamlı ortalama maliyet

Yanıt Açıklaması:

İşletme devamlı envanter uyguluyorsa "Hareketli Ortalama Maliyet" varsayımına göre, aralıklı envanter uyguluyorsa "Ağırlıklı Ortalama Maliyet" varsayımına göre hesaplama yapmak durumundadır.

3.Soru

40.000 liralık kamu kesimi tahvili satın alınmıştır. Dönem sonunda kamu kesimi tahvillerinin borsa (piyasa) değerinin 50.000 lira olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda aşağıdaki hesaplardan hangisine kayıt yapılır?

A

DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR HS.

B

DİĞER HAZIR DEĞERLER HS.

C

KARŞILIK GİDERİ HS.

D

HİSSE SENETLERİ HS.

E

MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI HS.

Yanıt Açıklaması:

112 KAMU KESİMİ TAHVİL SENET VE BONOLARI HS 10.000

649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR HS. 10.000

649. 02 Tahvil Değerleme Farkları

4.Soru

Alış bedeli 10.000 TL olan hisse senetleri, 20.000' TL ye satılmıştır. Bu durumun kaydında hangi hesap ne kadar borçlandırılır?

A

Kasa hesabı 10.000 TL

B

Hisse senetleri hesabı 10.000 TL

C

Kasa hesabı 20.000 TL

D

Hisse senetleri hesabı 20.000 TL

E

Menkul kıymet satış kârları hesabı 10.000 TL

Yanıt Açıklaması:

Hisse senetleri satıldığında alış bedeli ile kayıtlardan çıkartılır, satış bedeli ile alış bedeli arasındaki olumlu fark Menkul Kıymet Satış Kârlarına, olumsuz fark ise Menkul Kıymet Satış

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Zararları hesaplarına kaydedilir. Bu senaryoda kasaya 20.000 TL girmiş ve borçlandırılmıştır.

100 KASA HS.	20.000	
110 HİSSE SENETLERİ HS.		10.000
645 MENKUL KIYMET SATIŞ KÂRLARI HS.		10.000

5.Soru

Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri VUK emsal bedelin uygulandığı aşamalardandır?

- I. ortalama fiyat yöntemi
- II. maliyet bedeli yöntemi
- III. takdir yöntemi

- A
- I,II
- B
- Yalnız I
- C
- I,III
- D
- II,III
- E
- I,II,III

Yanıt Açıklaması:

İlk uygulanması gereken yöntem ortalama fiyat yöntemidir. Aynı cins ve türdeki stoklardan son aylarda satış yapılmışsa, emsal bedeli bu satışların tutarına ve miktarına göre işletme tarafından hesaplanacak ortalama satış fiyatı olarak kabul edilir.

İkinci sırada maliyet bedeli yöntemi uygulanmaktadır. Emsal bedeli tespit edilecek stokun, maliyet bedeli biliniyor veya belirlenmesi mümkünse, bu takdirde mükellef bu maliyet bedeline, toptan satışlar için %5, perakende satışlar için

%10 (makul bir brüt kar oranı) eklemek suretiyle emsal bedeli hesaplanır

Son sırada ise takdir yöntemi bulunmaktadır.

Yukarıda yazılı esaslara göre belli edilemeyen emsal bedelleri, ilgililerin başvurusu üzerine takdir komisyonunca takdir yolu ile belirlenir

6.Soru

- I. Kasa Denkliği
- II. Kasa Noksanı
- III. Kasa Fazlası

Dönem sonunda Kasa Hesabı ile ilgili yukarıdaki durumlardan hangisi/hangileri ile karşılaşılabılır?

- A
- Yalnız I
- B
- Yalnız II

- C
- I ve II
- D
- II ve III
- E
- I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Kasa ile ilgili işlemlerde şu üç durumdan biri ile karşılaşılr:

- Kasa Denkliği
- Kasa Noksanı
- Kasa Fazlası

7.Soru

- I. Aralıklı envanter sistemi
- II. Devamlı envanter sistemi
- III. Ağırlıklı envanter sistemi
- IV. Hareketli envanter sistemi

Ticaret işletmeleri mal alım-satım işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde stoklarını yukarıdaki hangi sistemlere göre muhasebeleştirmektedirler?

- A
- I ve II
- B
- II ve IV
- C
- III ve IV
- D
- I, II ve III
- E
- I, II, III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Ticaret işletmeleri mal alım-satım işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde, faaliyet hacimleri, muhasebe sistemlerinin işleyişi, alım-satımını yaptıkları malların özellikleri ve çeşitliliğine bağlı olarak stoklarını aralıklı envanter veya devamlı (sürekli) envanter sistemine göre muhasebeleştirebilmektedir.

8.Soru

Aşağıda verilen muhasebe sürecinin aşamalarından hangisi önce yapılmaktadır?

- A
- Ara mizanlar
- B
- Envanter ve envanter kayıtları
- C
- Kapanış kayıtları
- D
- Finansal tabloların düzenlenmesi
- E
- Genel geçici mizan

Yanıt Açıklaması:

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Muhasebe sürecinde açılış kayıtları ve dönem içi mali işlemlerin kaydından sonra yapılan işlem "Ara mizanlar"dır. Diğer işlemler ara mizan hazırlandıktan sonra yapılır.

9.Soru

I. Stok kaleminin defter değeri tespit edilir.
II. Varlığın satışına ilişkin tüm maliyetler toplanır.
III. Net gerçekleşebilir değeri hesaplamak için piyasa değerinden satış maliyetleri çıkartılır.
Stok kaleminin net gerçekleşebilir değerini hesaplamak için yukarıdaki ifadelerden hangisi veya hangileri izlenir?

- A
Yalnız III
B
I ve II
C
I ve III
D
II ve III
E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Stok kaleminin net gerçekleşebilir değerini hesaplamak için aşağıdaki adımlar izlenir:

- Stok kaleminin piyasa değeri tespit edilir,
- Varlığın satışına ilişkin tüm maliyetler toplanır,
- Net gerçekleşebilir değeri hesaplamak için piyasa değerinden satış maliyetleri çıkartılır.

10.Soru

- I- Yatırımcısına, faiz kazancı
II- Kârdan pay elde etmek
III-Yönetimde oy hakkı
IV- Borsada fiyat hareketlerinden kâr (zarar)
Aşağıdakilerden hangisinde hisse senetlerinin olanaklarının dışındadır?

- A
Yalnız I
B
I-II
C
I-III
D
II-III-IV
E
Yalnız IV

Yanıt Açıklaması:

Hisse senetleri, sermaye şirketlerinin sermaye paylarını temsil eden belgeleridir. Hisse senedi, sahibine kısaca aşağıdaki olanakları sağlamaktadır:

- Kârdan pay elde etmek

- Yönetimde oy hakkı
- Borsada fiyat hareketlerinden kâr (zarar)

11.Soru

İşletmelerde dönemsonu işlemleri kapsamında yapılacak envanter işlemleri kaç gruba ayrılmaktadır? Aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğrudur?

- A
3
B
6
C
4
D
2
E
5

Yanıt Açıklaması:

Muhasebe Dışı Envanter ve Muhasebe İçi Envanter İşlemleri

İşletmelerde dönemsonu işlemleri kapsamında yapılacak envanter işlemleri aşağıda gösterildiği gibi iki gruba ayrılmaktadır:

- Muhasebe dışı envanter
- Muhasebe içi envanter

12.Soru

Stoklarını düzenli olarak ikame eden, toplam değerleri işletme için ikinci derecede önem taşıyan ve bu stokların mevcutları miktar, değer ve bileşim olarak sadece küçük değişikliklere uğrayan işletmeler için, TTK ve VUK kural olarak kaç yılda bir fiziksel sayım yapılmaya izin vermektedir?

- A
Bir
B
İki
C
Üç
D
Dört
E
Beş

Yanıt Açıklaması:

Stoklarını düzenli olarak ikame eden, toplam değerleri işletme için ikinci derecede önem taşıyan ve bu stokların mevcutları miktar, değer ve bileşim olarak sadece küçük değişikliklere uğrayan işletmeler için, TTK ve VUK kural olarak üç yılda bir fiziksel sayım yapılmaya izin vermektedir.

13.Soru

İşletmelerde faaliyet dönemi ne zaman başlar?

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- A
31 Aralık
B
31 Mart
C
01 Ocak
D
01 Temmuz
E
31 Temmuz

Yanıt Açıklaması:

İşletmelerde faaliyet dönemi 1 Ocak tarihinde başlar, 31 Aralık tarihinde sona erer. Her 31 Aralık itibariyle işletme ile ilgili taraflara işletmenin finansal tabloları sunulur.

14.Soru

Vergi Usul Kanununa göre hisse senetleri hangi değerleme ölçütüyle değerlendirilir ?

- A
Gerçeğe uygun değer
B
Alış bedeli
C
Borsa Rayıcı
D
Tasarruf değeri
E

Maliyet Bedeli

Yanıt Açıklaması:

Vergi Usul Kanunu'na göre hisse senetleri alış bedeli ile değerlendirilir. Muhasebe Standartları ise hisse senetlerinin, gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmesini öngörmektedir.

15.Soru

Aşağıdakilerden hangisi stok sayım işleminin gereklilikleri arasında yer almaz?

- A
Teknik bilgi ve donanım
B
İnsan gücü temini ve koordinasyonu
C
Yönetici desteği
D
Hata bulma
E
Sonuç raporlama

Yanıt Açıklaması:

Stok sayım işlemi; teknik bilgi ve donanım, insan gücü temini ve koordinasyonu, hata bulma ve sonuç raporlama yapısı ile ilgili tüm gereklilikleri içermektedir. Stok sayımı muhasebe dışı envanteri ifade etmektedir.

16.Soru

Muhasebe standartlarında 120 Alıcılar hesabının hangi değerlendirme üzerinden değerlendirileceği belirtilmiştir?

- A
Mukayyet değer
B
Fiili envanter
C
Döviz cinsinden
D
Maliye bakanlığı kurları ile
E
İtfa edilmiş maliyet değeri

Yanıt Açıklaması:

Muhasebe standartlarında 120 Alıcılar hesabının "itfa edilmiş maliyet değeri" üzerinden değerlendirileceği belirtilmiştir?

17.Soru

İşletmelerde stokların maliyetinin satın alındıkları değer üzerinden belirlenmesi esasına dayanan stok maliyet akış varsayımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Satılan malın maliyeti varsayımı
B
İlk giren ilk çıkar varsayımı
C
Son giren ilk çıkar varsayımı
D
Gerçek parti maliyeti yöntemi
E
Ortalama maliyet varsayımı

Yanıt Açıklaması:

İşletmelerin sattıkları malların ve dönem sonunda ellerinde bulunan ticari mal stoku maliyetinin, söz konusu varlıkların satın alındıkları değer üzerinden belirlenmesini esas alan stok maliyet akış varsayımı "gerçek parti maliyeti yöntemi" olarak adlandırılır. Doğru Yanıt D'dir.

18.Soru

Bankalardaki hesaplara yatırılan ve çekilen paraların tutarları işletmenin defterlerinde ve banka hesap özetlerinde aynı ise, işletmenin kayıtları ile bankanın kayıtlarının uyum içinde olduğu anlaşılır ve düzeltme kaydı yapılmaz. Bu durumda varsa tahakkuk eden faizler kayda alınır ve Bankalar hesabının verdiği kalan işletmenin bilançosunun hangisinde yer alır?

- A
Pasifinde
B
Aktifinde

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- C
Reeskont hesabında
D
Bankalar kar ve zarar hesabında
E
Kasa Kar ve zarar hesabında

Yanıt Açıklaması:

Dönemsonu işleminin hazırlık aşaması olarak, çalışılan bankalar ve şubelerine ait kullanılan bütün hesaplara ilişkin hesap özetleri alınır. Alınan hesap özetleri ile işletme kayıtları karşılaştırılır ve mutabakat aranır. Buna göre;

- Bankalardaki hesaplara yatırılan ve çekilen paraların tutarları işletmenin defterlerinde ve banka hesap özetlerinde aynı ise, işletmenin kayıtları ile bankanın kayıtlarının uyum içinde olduğu anlaşılır ve düzeltme kaydı yapılmaz. Bu durumda varsa tahakkuk eden faizler kayda alınır ve Bankalar hesabının verdiği kalan işletmenin bilançosunun aktifinde yer alır.

19.Soru

Aşağıdakilerden hangisi çek ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A
Çek görüldüğünde ödenecek bir ödeme aracıdır.
B
Düzenlendiği yerde ödenecek ise 10 gün içinde
C
Düzenlendiği yerden başka bir yerde ödenecek ise 1 ay içinde
D
Farklı ülke, aynı kıta ülkesi ise 1 ay içinde
E
Farklı ülke, kıtalar arası ülke ise 6 ay içinde

Yanıt Açıklaması:

Çek, günümüzde işletmelerin ticari hayatında önemli bir değişim aracı olarak kullanılmaktadır. Çek görüldüğünde ödenecek bir ödeme aracıdır. Türk Ticaret Kanununa göre aşağıdaki yer ve sürelerde ödeme için ibraz edilmelidir:

- Düzenlendiği yerde ödenecek ise 10 gün içinde
- Düzenlendiği yerden başka bir yerde ödenecek ise 1 ay içinde

- Farklı ülke, aynı kıta ülkesi ise 1 ay içinde
- Farklı ülke, kıtalar arası ülke ise 3 ay içinde

Çek her ne kadar ibrazında ödenmesi gereken bir ödeme aracı olmasına rağmen ülkemizde ileri tarih atılarak vadeli ödeme aracı olarak da kullanıldığı yaygın olarak görülmektedir.

20.Soru

Banka tarafından hesaptan çekilen hesap kullanım ücreti hangi tür bir giderdir?

- A
Satın alma gideri
B
Yönetsel gider
C
Finansman gideri
D
Pazarlama satış ve dağıtım gideri
E
Üretim gideri

Yanıt Açıklaması:

Banka tarafından hesaptan çekilen hesap kullanım ücreti yönetsel bir giderdir ve genel yönetim giderleri hesabının borcuna kaydedilmiştir.

1.Soru

Bilânçonun düzenlendiği tarihte sahip olunan varlığın, aynı yaştaki, aynı verimdeki benzer varlıkların veya benzer üretim ve hizmet sunabilen ya da benzer kâr edebilme yeteneğine sahip olan varlıkların edinilmesi için katlanılacak maliyetlere eşit değere ne ad verilir?

- A
Yenileme maliyet
B
Tamamlama maliyeti
C
Net gerçekleşebilir değer
D
Fırsat Maliyeti
E
Stok Maliyeti

Yanıt Açıklaması:

Yenileme maliyeti:
Bilânçonun düzenlendiği tarihte sahip olunan varlığın, aynı yaştaki, aynı verimdeki benzer varlıkların veya benzer üretim ve hizmet sunabilen ya da benzer kâr edebilme yeteneğine sahip olan varlıkların edinilmesi için katlanılacak maliyetlere eşit bir değerdir.

2.Soru

Dönem içindeki stok alış bilgileri aşağıdaki gibi olan bir işletmede aralıklı envanter yöntemi ve ortalama maliyet varsayımı kullanılmaktadır. Bu işletmenin ortalama birim maliyeti kaç TL'dir?

Tarih	İşlem	Miktar	Birim Maliyet	Tutar
01 Ocak	Devir	4.000	2	8.000

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

12 Temmuz	Alış	7.000	3	21.000
19 Ağustos	Alış	6.000	4	24.000

- A
2,11
B
4,66
C
3,11
D
3,66
E
4,00

Yanıt Açıklaması:

Aralıklı envanter yöntemini kullanan bir işletmede
Satışa hazır stokların maliyeti = 8.000 + 21.000 +
24.000 = 53.000

Satışa hazır stokların miktarı = 4.000 + 7.000
+ 6.000 = 17.000

Ortalama birim maliyet = Satışa hazır stokların
maliyeti / Satışa hazır stokların miktarı

Ortalama birim maliyet = 53.000 / 17.000 = 3,11
Doğru yanıt C'dir.

3.Soru

İşletmelerin bankadaki vadeli veya vadesiz
mevduatlarındaki hareketlerBankalar
hesabında izlenir. Boşluğa aşağıdakilerden
hangisi gelmelidir?

- A
100
B
102
C
105
D
110
E
120

Yanıt Açıklaması:

102 Bankalar hesabıdır.

4.Soru

İşletmelerin teminat almaksızın yapmış oldukları
satışları karşılığında doğan ve vadeleri bir yıldan
daha kısa olan alacaklar aşağıdaki hesapların
hangisinde takip edilir?

- A
122 tehirli ve tecilli alacaklar hesabı
B
128 Şüpheli alacaklar hesabı
C
120 Alıcılar hesabı
D
220 Alıcılar hesabı

E

100 Kasa hesabı

Yanıt Açıklaması:

İşletmelerin teminat almaksızın yapmış oldukları
satışları karşılığında doğan ve vadeleri bir yıldan
daha kısa olan alacaklar 120 Alıcılar hesabında
vadesi bir yıldan daha uzun olan alacaklar ise 220
Alıcılar hesabında takip edilir. Doğru cevap C
şikkidir.

5.Soru

T Kasası dönemsonu işlemi ile ilgili aşağıdaki
ifadelerden hangisi doğrudur?

A

Fiziki sayım sonucu tespit edilen mevcut, kayıtlardaki
mevcuttan daha az ise, aradaki farka sayım fazlalığı
denir.

B

Fiziki sayım sonucu tespit edilen mevcut, kayıtlardaki
mevcuttan daha az ise, aradaki farka sayım noksanlığı
denir.

C

Dönemsonunda borsa rayici ile değerlenir.

D

Fiziki sayım sonucu tespit edilen mevcut, kayıtlardaki
mevcuttan daha az ise, aradaki farka kasa denkliği denir.

E

Fiziki sayım sonucu tespit edilen mevcut, kayıtlardaki
mevcuttan daha az ise, aradaki farka kasa eşitliği denir.

Yanıt Açıklaması:

Fiziki sayım sonucu tespit edilen mevcut,
kayıtlardaki mevcuttan daha az ise, aradaki farka
sayım noksanlığı denir.

6.Soru

Aşağıdakilerden hangisi stok maliyet akış
varsayımlarından biri değildir?

A

Değişken maliyet varsayımı

B

Gerçek parti maliyeti yöntemi

C

İlk giren ilk çıkar varsayımı

D

Son giren ilk çıkar varsayımı

E

Ortalama maliyet varsayımı

Yanıt Açıklaması:

En yaygın olarak kullanılan stok maliyeti akış
yöntem ve varsayımları şunlardır:

1. Gerçek Parti Maliyeti Yöntemi
2. İlk Giren İlk Çıkar Maliyeti Varsayımı (İGİÇ)
3. Son Giren İlk Çıkar Maliyeti Varsayımı (SGİÇ)

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

4. Ortalama Maliyet Varsayımı.

Değişken maliyet ise; üretim hacmine bağlı olarak artıp azalan maliyet türüdür. stok maliyeti akış yöntemi ve varsayımlarından değildir. Doğru yanıt A'dır.

7.Soru

VUK'a göre hangi işletmeler alacak senetlerini mukayyet (kayıtlı) ya da tasarruf (peşin) değeri ile değerlemek zorundadır?

A

Yalnızca bankalar

B

Yalnızca bankalar ve sigorta şirketleri

C

Yalnızca bankalar ve bankerler

D

Yalnızca bankerler ve sigorta şirketleri

E

Bankalar, bankerler ve sigorta şirketleri dışında kalan işletmeler

Yanıt Açıklaması:

VUK'un 281. maddesine göre bankalar, bankerler ve sigorta şirketleri dışında kalan işletmeler alacak senetlerini değerlemede mukayyet (kayıtlı) ya da tasarruf (peşin) değeri ölçüsünden birini esas alabilirler. Bu nedenle doğru yanıt E'dir.

8.Soru

VUK'a göre hangi işlem sonucu karşılık ayrılabilir?

A

Zirai kazancın elde edilmesi sırasında oluşan alacaklar,

B

Menkul rehni,

C

Avans niteliğindeki alacaklar,

D

Gayrimenkul ipoteği,

E

Kampanyalı satışlardan doğan alacaklar,

Yanıt Açıklaması:

VUK'a göre sadece ticari ve zirai kazancın elde edilmesi sırasında oluşan alacaklar şüpheli duruma düşerse karşılık ayrılabilir. Diğer nedenlerden dolayı oluşan alacaklar şüpheli alacak hâline gelmiş olsa bile karşılık ayrılamaz ve ayrılırsa vergi matrahından düşülemez.

9.Soru

I. Kârdan pay elde etmek

II. Yönetimde oy hakkı

III. Borsada fiyat hareketlerinden kâr (zarar)

Yukarıdakilerden hangisi/hangileri hisse senedinin yatırımcıya sağladığı olanaklardan biridir?

A

Yalnız I

B

Yalnız III

C

I ve II

D

II ve III

E

I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Hisse senetleri, sermaye şirketlerinin sermaye paylarını temsil eden belgeleridir. Hisse senedi, sahibine kısaca aşağıdaki olanakları sağlamaktadır: • Kârdan pay elde etmek • Yönetimde oy hakkı • Borsada fiyat hareketlerinden kâr (zarar)

10.Soru

Genel geçici mizanda T Kasası hesabının borç toplamı, T55.000; alacak toplamı ise, T45.000'dir.

Yapılan fiziki sayımda kasada T10.000 olduğu saptanmıştır. Bu durumda aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A

Dönemsonu kasada T55.000 mevcuttur.

B

Dönemsonu kasada T35.000 mevcuttur.

C

Dönemsonu kasada T25.000 noksanlık vardır.

D

Dönemsonunda kasa denktir.

E

Dönemsonu kasada T20.000 fazlalık vardır.

Yanıt Açıklaması:

Dönemsonunda kasa denktir.

11.Soru

Dönem içinde sadece fiziki envanter sayımı sonucunda satılan stokların maliyetinin tespit edilebilmesine olanak sağlayan kayıtlama sistemine ne denir?

A

Sürekli envanter sistemi

B

Ortalama envanter sistemi

C

Aralıklı envanter sistemi

D

Hareketli envanter sistemi

E

Ağırlıklı envanter sistemi

Yanıt Açıklaması:

Aralıklı envanter sistemi, dönem içinde sadece fiziki envanter sayımı sonucunda satılan stokların

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

maliyetinin tespit edilebilmesine olanak sağlayan kayıtlama sistemidir.

12.Soru

Emsal Bedeli perakende sektöründe maliyet bedeline % kaç eklenerek hesaplama yapılır?

- A
%2
- B
%5
- C
%8
- D
%10
- E
%12

Yanıt Açıklaması:

Emsal bedeli tespit edilecek stokun, maliyet bedeli biliniyor veya belirlenmesi mümkünse, bu takdirde mükellef bu maliyet bedeline, toptan satışlar için %5, perakende satışlar için %10 (makul bir brüt kar oranı) eklemek suretiyle emsal bedeli hesaplanır.

13.Soru

Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri Emsal bedelinin stoklara uygulanmasındaki temel kriterlerdendir?

- I. Stokların değer düşüklüğü; yangın, deprem ve su baskını gibi doğal afetlerden kaynaklanmalıdır
- II.Stokların değer düşüklüğü; stokların bozulması, çürümesi, kırılması, çatlaması, paslanması gibi durumların sonucunda ortaya çıkmalıdır.
- III. Stok değer düşüklüğü işletme açısından önemli kabul edilmelidir.

- A
I,II
- B
II,III
- C
I,III
- D
Yalnız III
- E
I,II,III

Yanıt Açıklaması:

Emsal bedelinin stoklara uygulanmasında üç temel kriter esas alınmaktadır:

- Stokların değer düşüklüğü; yangın, deprem ve su baskını gibi doğal afetlerden kaynaklanmalıdır.
- Stokların değer düşüklüğü; stokların bozulması, çürümesi, kırılması, çatlaması, paslanması gibi durumların sonucunda ortaya çıkmalıdır.

• Stok değer düşüklüğü işletme açısından önemli kabul edilmelidir.

14.Soru

Aşağıdakilerden hangisi ticari kar ve mali kar için yanlış bir bilgidir?

- A
Ticari kârın belirlenmesinde işletme faaliyetleri kapsamındaki türlü hasılat ve gider kalemi hiçbir koşula bağlı kalmaksızın hesaplamalarda dikkate alınır.
- B
Mali kârın belirlenmesinde ise, bulunan ticari faaliyet sonucundan hareketle, vergi kanunlarınca indirimi kabul edilmeyen ancak ticari faaliyet sonucu için Muhasebe Standartlarının öngördüğü nedenlerle indirim konusu yapılabilecek giderler tekrar ilave edilerek, vergisel boyutta vergi matrahına dahil edilmemesi gereken hasılat ve kâr unsurları ticari kazançtan çıkarılır.
- C
Muhasebe karı ve zararı mali kar ve zararlar eş anlamlıdır.

D
Vergi Kanunlarının ölçülerine göre hesaplanan kâr veya zarara mali kâr veya zarar (vergi karı veya zararı) denir.

E
Bağımsız denetim muhasebe karı ve zararı üzerinden yapılmaktadır.

Yanıt Açıklaması:

Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre tespit edilen kâr veya zarar, ticari kâr veya zarardır (muhasebe kârı veya zararı).

15.Soru

Vergi Usul Kanuna göre Bankalar hangi değerlendirme ölçütüyle değerlendirilmektedir?

- A
Mukayyet değer
- B
İtibari değer
- C
Tasarruf değeri
- D
Borsa Rayici
- E
Emsal bedeli

Yanıt Açıklaması:

Dönemsonu banka mevduat hesabı gerçeğe uygun değer üzerinden kayıtlanır. VUK'da ticari mevduatın değerlendirilmesine ilişkin hüküm bulunmamakla birlikte uygulamada senetsiz alacaklar gibi mukayyet değerle değerlendirilmektedir.

16.Soru

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Aşağıdakilerden hangisi dönem içinde her an stoktaki malların hem hacmini hem de maliyetini ve satışların ise hem tutarını hem de maliyetini gösterilmesine olanak sağlayan kayıtlama sistemidir?

- A Kesikli envanter sistemi
- B Devamlı envanter sistemi
- C Aralıklı envanter sistemi
- D Kontrollü envanter sistemi
- E Hacimli envanter sistemi

Yanıt Açıklaması:

Devamlı envanter sistemi, dönem içinde her an stoktaki malların hem hacmini hem de maliyetini ve satışların ise hem tutarını hem de maliyetini gösterilmesine olanak sağlayan kayıtlama sistemidir.

17.Soru

Aşağıdakilerden hangisi, saymak, ölçmek tartmak ve değerlemek kelimelerini karşılayan tanımdır?

- A Stok
- B Envanter
- C Dosyalar
- D Mutabakat
- E Mizanlar

Yanıt Açıklaması:

Envanter ve Envanter Kayıtları: Genel geçici mizan hazırlandıktan sonra, burada yer alan hesaplara bakılarak işletmenin tüm hareketleri incelenir. Yani, işletmenin bütün varlıkları sayılır, ölçülür, tartılır ve değerlendirir, alacakları ile borçlarının mutabakat çalışmaları yapılır.

18.Soru

VUK, TTK ve Türkiye Muhasebe Standartları tarafından kullanılması yasaklanan maliyet akışı varsayımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A Gerçek Parti Maliyeti Varsayımı
- B Devamlı Envanter Sistemi
- C Ortalama Maliyet Varsayımı
- D İlk Giren İlk Çıkar Maliyet Varsayımı

E

Son Giren İlk Çıkar Maliyet Varsayımı

Yanıt Açıklaması:

Türkiye’de ise 1.1.2004 tarihinde 5024 Sayılı Kanunla bu varsayım kaldırılmıştır.

Aynı zamanda TMS 2 Stoklar standardı da SĞİÇ yaklaşımının uygulanmaması konusunu karara bağlamıştır. Ancak her ne kadar gerek VUK ve TTK gerekse Türkiye Muhasebe Standartları SĞİÇ varsayımının kullanılmasını yasaklamış olsa bile, eğer işletme yöneticileri doğru karar almaları için bu varsayımın uygulanmasını talep ediyorlarsa, bu durumda işletme hem SĞİÇ varsayımına hem de kanunların izin verdiği bir varsayımlardan birisine dayalı olarak stoklarını izleyebilir. Doğru yanıt E seçeneğidir.

19.Soru

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi Finansal tabloların niteliksel özelliklerinden birisi **değildir**?

- A Gerçeğe Uygun Sunum
- B İhtiyaca Uygunluk
- C Karşılaştırılabilirlik
- D Doğrulanabilirlik
- E Pazarlanabilirlik

Yanıt Açıklaması:

Sunulan finansal tablolardaki bilgilerin kullanıcılar için faydalı olabilmesi için, ihtiyaca ve gerçeğe uygun, zamanında sunulmuş, doğrulanabilir, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir olması gerekir. Finansal tabloların niteliksel özellikleri;

- İhtiyaca Uygunluk
- Gerçeğe Uygun Sunum
- Karşılaştırılabilirlik
- Doğrulanabilirlik
- Zamanında Sunum
- Anlaşılabilirliktir.

20.Soru

İşletmelerin muhasebe dönemi içinde gerçekleştirdikleri tüm stok hareketlerine ilişkin işlemlerinin gerçekleştirildiği anda satış maliyetlerinin tespit edilebildiği ve depoda mevcut stokun takip edilebildiği stok kayıt sistemine ne denir?

- A Aralıklı envanter sistemi
- B Devamlı envanter sistemi
- C

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Gerçek parti maliyet sistemi

D

İlk giren ilk çıkar sistemi

E

Son giren ilk çıkar sistemi

Yanıt Açıklaması:

İşletmelerin muhasebe dönemi içinde gerçekleştirdikleri tüm stok hareketlerine ilişkin işlemlerinin gerçekleştikleri anda satış maliyetlerinin tespit edilebildiği ve depoda mevcut stokun takip edilebildiği stok kayıt sistemi devamlı envanter sistemi'dir.

1.Soru

Dönemsonunda bankadan alınan hesap özetine göre daha önce tahsile gönderilmiş olan alınan çeklerin 50.000' TL lik kısmının işletmenin mevduat hesabına geçtiği öğrenilmiştir. Bu durumda hangi hesaba alacak kaydı yapılır?

A

Bankalar hesabı

B

Alınan çekler hesabı

C

Genel yönetim giderleri hesabı

D

Verilen çekler hesabı

E

Alicılar hesabı

Yanıt Açıklaması:

Bu işlem nedeniyle tahsil edilen çek kadar banka mevduatında artış meydana gelmiştir. Aynı şekilde alınan çekler varlık hesabıdır ve çekler tahsil edildiği için azalmıştır bu nedenle Alınan Çekler hesabının alacağına kaydedilir.

2.Soru

- I. İşletmenin satışlarına engel olmamalı,
- II. Konusunda uzman bir ekip tarafından süratli bir şekilde yapılmalı,
- III. İşletme yöneticilerinin ve yetkililerinin gözetiminde gerçekleştirilmeli
- IV. İşletme üst yönetiminin sayım sonucunu etkileyecek müdahalelere meydan vermemeli

Yukarıda envanter işlemleri hakkında verilen bilgilerden hangisi/hangileri doğrudur?

A

Yalnız I

B

I ve III

C

I, III, IV

D

II, III, IV

E

I, II, III, IV

Yanıt Açıklaması:

Envanter işlemleri;

1. İşletmenin satışlarına engel olmamalı,
2. Konusunda uzman bir ekip tarafından süratli bir şekilde yapılmalı
3. İşletme yöneticilerinin ve yetkililerinin gözetiminde gerçekleştirilmeli
4. İşletme üst yönetiminin sayım sonucunu etkileyecek müdahalelere meydan vermemeli

3.Soru

İşletmelerin bankadaki vadeli veya vadesiz mevduatlarındaki hareketler hangi kodlu Bankalar hesabında izlenir?

A

100

B

101

C

102

D

103

E

110

Yanıt Açıklaması:

İşletmelerin bankadaki vadeli veya vadesiz mevduatlarındaki hareketler **102** Bankalar hesabında izlenir.

4.Soru

"Türkiye Muhasebe standartlarında "gerçeğe uygun değer" kavramına vurgu yapılmakta, varlık ve borçların gerçeğe uygun bir şekilde ölçülmesi, değerlendirilmesi ve finansal tablolarda raporlanmasının, finansal tablo kullanıcılarının bilgi ihtiyacının en iyi bir şekilde karşılanmasına neden olacağı ifade edilmektedir. Bu kapsamda, finansal tablo unsurlarının değerlendirilmesi ile ilgili olarak standartlarda kaç temel ölçümleme esası vardır." Aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğrudur?

A

3

B

2

C

5

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

D
7
E
9

Yanıt Açıklaması:

Türkiye Muhasebe standartlarında "gerçeğe uygun değer" kavramına vurgu yapılmakta, varlık ve borçların gerçeğe uygun bir şekilde ölçülmesi, değerlendirilmesi ve finansal tablolarda raporlanmasının, finansal tablo kullanıcılarının bilgi ihtiyacının en iyi bir şekilde karşılanmasına neden olacağı ifade edilmektedir. Bu kapsamda, finansal tablo unsurlarının değerlemesi ile ilgili olarak standartlarda aşağıda belirtilen **beş temel** ölçümleme esasına yer verilmiştir.

- Maliyet bedeli
- Cari maliyet (Yenileme maliyeti)
- Gerçekleşebilir değer
- Gerçeğe uygun değer
- Kullanım değeri

5.Soru

"Türk Ticaret Kanununa göre; her tacir, ticari işletmesinin açılışında, taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasının tutarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkarır" Bu kanun maddesinin doğrusu aşağıdaki seçeneklerden hangisidir?

- A
6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
B
5072 sayılı Türk Ticaret Kanunu
C
657 sayılı Türk Ticaret Kanunu
D
2547 sayılı Türk Ticaret Kanunu
E
699 sayılı Türk Ticaret Kanunu

Yanıt Açıklaması:

Envanter Çıkarma Zamanı ve Hesap Dönemi
Envanterin ne zaman çıkarılacağını kanunlarımız belirlemiştir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre; her tacir, ticari işletmesinin açılışında, taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasının tutarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkarır.

6.Soru

Daha önce kasa fazlası olarak kaydedilen tutarın Dönem sonuna kadar nedeni bulunamamıştır. Dönem kârına aktarılmasına karar verildiğine göre yapılacak yevmiye kaydında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A
679 Diğer alâğandışı gelir ve kârlar hs. borçlandırılır
B
397 Sayım ve Tesellüm Fazlaları Hs. borçlandırılır.
C
Kasa hesabı borçlandırılır
D
689 Diğer Olağandışı Gider Ve Zararlar Hs. alacaklandırılır
E
197 Sayım Tesellüm Noksanları Hs. alacaklandırılır

Yanıt Açıklaması:

Dönem sonunda kasa fazlalığının nedeninin bulunamayacağı anlaşılmışsa ve bu nedenle dönemin kârına ilave edilmesi kararı verilmişse geçici olarak açılmış olan 397 Sayım ve Tesellüm Fazlaları hesabı 679 Diğer Olağan dışı Gelir ve Kârlar hesabına devredilerek kapatılır. Bunun için 397 Sayım ve Tesellüm Fazlaları hesabı borçlandırılır, 679 Diğer Olağan dışı Gelir ve Kârlar hesabı alacaklandırılır. Doğru yanıt B'dir.

7.Soru

Hisse senedi hesap numarası kaçtır

- A
100
B
120
C
125
D
625
E
653

Yanıt Açıklaması:

125 Hesap no Hisse Senedidir.

8.Soru

Aşağıdakilerden hangisi Kasa Hesabının dönem içinde borçlandırıldığı hareketlerden biri değildir?

- A
Borcun nakit ödenmesi
B
Peşin satışlar
C
Çek senet tahsilatı

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- D
Bakadan çekilen nakitler
E
Müşterilerin cari hesabına yaptığı nakit
ödemeler

Yanıt Açıklaması:

Önceki dönemden kalan ve dönem başı olan Türk Lirası nakit mevcudu, Kasa Hesabının borcuna kaydedilir. Dönem içinde; peşin satışlardan, çek senet tahsilatından, bankadan çekilen nakitlerden, müşterilerin cari hesabına yaptığı nakit

ödemelerden vb. hareketlerden kaynaklanan nakit girişleri için yine Kasa Hesabı borçlandırılır.

Dönem içinde; borcun nakit ödenmesi, bankaya nakit yatırılması, elektrik, telefon vb faturaların ödenmesi, işçilik ücretlerinin nakit ödenmesi vb. olaylar gerçekleştiğinde ise, Kasa Hesabı alacaklandırılır. Doğru yanıt A seçeneğidir.

9.Soru

Aşağıdakilerden hangisi diğer alacaklar grubuna dahil olan hesaplardan biri değildir?

- A
Şüpheli Alacaklar
B
Ortaklardan Alacaklar
C
İştiraklerden Alacaklar
D
Bağlı Ortaklardan Alacaklar
E
Personelden Alacaklar

Yanıt Açıklaması:

Kısa vadeli diğer alacaklar 13 Diğer Alacaklar grubunda yer alan hesaplarda, uzun vadeli diğer alacaklar ise "23 Diğer Alacaklar" grubunda yer alan hesaplarda izlenir. Bu grupta bulunan alacaklar Tekdüzen Hesap Planında aşağıdaki gibi isimlendirilmiştir;

- Ortaklardan Alacaklar
 - İştiraklerden Alacaklar
 - Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar
 - Personelden Alacaklar
 - Diğer Çeşitli Alacaklar
- Doğru yanıt A seçeneğidir.

10.Soru

Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri menkul kıymetlerdendir?

- I. Hisse senetleri
II. Tahviller
III. Finansman Bonosu
IV. Hazine Bonosu

- A
I,II,III
B
II,III,IV
C
I,III,IV
D
I,II,IV
E
I,II,III,IV

Yanıt Açıklaması:

Hisse senetleri, Tahviller, Finansman Bonosu, Hazine Bonosu, Yatırım Fonları, Gelir Ortaklığı Belgesi, Kâr Zarar Ortaklığı Belgeleri menkul kıymetlere örnek olarak verilebilir.

11.Soru

12.03.20*0

397 SAYIM TESELLÜM

FAZLALARI HS.

1.200 1.200

120 ALICILAR HS

- Oran Ticaret

Yukarıdaki yevmiye kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

- A
Borç kaydı
B
Vade farklı kredili satış kaydı
C
Faiz geliri kaydı
D
Düzeltilme kaydı
E
Mal satışı muhasebe kaydı

Yanıt Açıklaması:

Bahsi geçen işlem düzeltme kaydına aittir. Doğru cevap D şıkkıdır.

12.Soru

"İşletmenin farklı birimlerinde farklı amaçlar için kullanılmaktadır. Depoya ham maddenin ve yardımcı malzemenin fiziki girişini veya çıkışını takip etmek için, üretim sürecindeki yarı mamul stoklarının hem fiziki hem de maliyet akışını takip etmek için, üretilen mamullerin depodan çıkışını hem fiziki hem de maliyet bakımından takip edilmesi için kullanılabilmektedir. Ayrıca ticaret işletmelerinin stok takibinde yoğun bir şekilde kullanılmaktadır."

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Yukarıda açıklaması verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A Maliyet defteri
- B Stok defteri
- C Stok kartları
- D Maliyet kartları
- E Muhasebe defteri

Yanıt Açıklaması:

İşletmenin farklı birimlerinde farklı amaçlar için kullanılmaktadır. Depoya hammaddenin ve yardımcı malzemenin fiziki girişini veya çıkışını takip etmek için, üretim sürecindeki yarı mamul stoklarının hem fiziki hem de maliyet akışını takip etmek için,

üretilen mamullerin depodan çıkışını hem fiziki hem de maliyet bakımından takip edilmesi için kullanılabilmektedir. Ayrıca ticaret işletmelerinin stok takibinde

yoğun bir şekilde kullanılmaktadır

13.Soru

Alicılar hesabı, VUK'a göre aşağıdaki hangi değerle değerlendirilir?

- A Mukayyet değer
- B Tasarruf değeri
- C İtibari değer
- D Nominal değer
- E Rayiç değer

Yanıt Açıklaması:

Alicılar hesabı, VUK'un 281. maddesi gereği mukayyet değerle değerlendirilir. Doğru cevap A şıkkıdır.

14.Soru

İşletmenin bir dönem boyunca satın aldığı ticari mallar ile dönem başı stoklarının toplamı işletmenin ilgili dönemde gösterir.dan dönem içinde satılan stokların çıkartılması sonucunda işletmenin o malına ilişkin dönem sonu stoklarının maliyetini gösterir.

Yukarıdaki metinde boş bırakılan alana aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A kalan
- B satılabilir stoklar
- C çıkan
- D malın maliyeti
- E giren

Yanıt Açıklaması:

İşletmenin bir dönem boyunca satın aldığı ticari mallar ile dönem başı stoklarının toplamı işletmenin ilgili dönemde satılabilir stoklarını gösterir. Satılabilir stoklardan dönem içinde satılan stokların çıkartılması sonucunda işletmenin o malına ilişkin dönemsonu stoklarının maliyetini gösterir.

15.Soru

Genel geçici mizanda T Kasası hesabının borç toplamı, T80.000; alacak toplamı ise, T20.000'dir. Yapılan fiziki sayımda kasada T60.000 olduğu saptanmıştır. Bu durumda aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A Dönemsonu kasada T80.000 mevcuttur
- B Dönemsonu kasada T20.000 mevcuttur.
- C Dönemsonu kasada T60.000 noksanlık vardır.
- D Dönemsonu kasada T60.000 fazlalık vardır
- E Dönemsonunda kasa denktir.

Yanıt Açıklaması:

$80.000 - 20.000 = 60.000$ Dönemsonunda kasa denktir.

16.Soru

Tahsil olanağı tamamen ortadan kalkan senetsiz ve senetli alacaklar ne olarak kabul edilir?

- A Şüpheli ticari alacaklar
- B Değersiz alacaklar
- C Konusu kalmayan karşılıklar

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- D
Protestolu senetler
E
Alacak senetleri

Yanıt Açıklaması:

Tahsil olanağı tamamen ortadan kalkan senetsiz ve senetli alacaklar değersiz alacaklar olarak kabul edilir. VUK'un 322. Maddesine göre; "Kazai bir hükme ve kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline imkân kalmayan alacaklar değersiz alacaklardır". Bu nedenle doğru yanıt B'dir.

17.Soru

Aşağıdakilerden hangisi hisse senetleri ile ilgili söylenemez?

- A
Menkul kıymet katagorisine girmektedirler
B
İhraç eden için borçlanma belgesi olduğu söylenebilir
C
Sahibi için ortaklık ve oy hakkı sağlar
D
Fiyat hareketlerinden kazanç sağlar
E
Sahibine kârdan pay alma hakkı sağlar

Yanıt Açıklaması:

İhraç eden için borçlanma belgesi olduğu söylenebilir

18.Soru

I.TTK ve VUK kural olarak üç yılda bir fiziksel sayım yapılmaya izin vermektedir.

II. Dönem boyunca çeşitli maliyet akış varsayımları (İĞİÇ, SĞİÇ veya ortalama maliyet) altında tutulan stok yardımcı hesaplarının miktar kalanı bilgisine ulaşmak amaçlanır.

III. Satışın gerçekleştirildiği mağaza, şube, teşhir alanları, yoldaki mallar ile konsinye (emanet) malları da sayıma dahil edilmeli ve detaylı bir lokasyon planı oluşturulmalıdır.

Muhasebe dışı envanterle ilgili yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri yanlıştır?

- A
Yalnız I
B
Yalnız II
C
Yalnız III
D
I ve II
E
II ve III

Yanıt Açıklaması:

Stoklarını düzenli olarak ikame eden, toplam değerleri işletme için ikinci derecede önem taşıyan ve bu stokların mevcutları miktar, değer ve bileşim olarak sadece küçük değişikliklere uğrayan işletmeler için, TTK ve VUK kural olarak üç yılda bir fiziksel sayım yapılmaya izin vermektedir. satışın gerçekleştirildiği mağaza, şube, teşhir alanları, yoldaki mallar ile konsinye (emanet) malları da sayıma dahil edilmeli ve detaylı bir lokasyon planı oluşturulmalıdır. İnsan gücü, donanım, yazılım ve koordinasyon stok sayımının önemli unsurlarıdır. İşletmenin stok sayımına ilişkin yazılı kurallarının (prosedür) ve bir akış planının bulunması gerekmektedir. Stok sayımı sadece depolarındaki stokların sayılması anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda satışın gerçekleştirildiği mağaza, şube, teşhir alanları, yoldaki mallar ile konsinye (emanet) malları da sayıma dahil edilmeli ve detaylı bir lokasyon planı oluşturulmalıdır. Muhasebe dışı envanterde amaç, dönem boyunca çeşitli maliyet akış varsayımları (İĞİÇ, SĞİÇ veya ortalama maliyet) altında tutulan stok yardımcı hesaplarının miktar kalanı bilgisine ulaşmak değildir. Doğru yanıt B seçeneğidir.

19.Soru

Kasa sayım noksanlığına aşağıdaki nedenlerden hangisi yol açmamaktadır?

- A
Dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha fazla ödeme yapılması
B
Yapılan ödeme tutarından daha fazla bir tutar için belge düzenlenmesi
C
Dönem içinde fiilen ödeme yapılmasına rağmen yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi
D
Dönem içinde eksik para tahsilatı yapılması. Bir başka ifade ile tahsil edilen fiili nakit tutardan daha fazla tutar makbuz düzenlenmesi ve kaydedilmiş olması
E
Kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kasadaki kayıt dışı zimmetine geçirmesi

Yanıt Açıklaması:

Kasa Sayım Noksanlığına aşağıdaki nedenler yol açmaktadır:

- Dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha fazla ödeme yapılması. Bir başka ifade ile

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

yapılan ödeme tutarından daha az bir tutar için belge düzenlenmesi.

- Dönem içinde fiilen ödeme yapılmasına rağmen yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi.
 - Dönem içinde eksik para tahsilatı yapılması. Bir başka ifade ile tahsil edilen fiili nakit tutardan daha fazla tutar makbuz düzenlenmesi ve kaydedilmiş olması.
 - Kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kasadaki parayı kayıt dışı zimmetine geçirmesi.
- 20.Soru
Aşağıdakilerden hangisi stok kartlarının kullanım amaçları arasında yer almaz?

- A
Satılan mamüllerin maliyet bakımından kontrol edilmesi için kullanılmaktadır.
- B
Stok takibi yapabilmek için kullanılmaktadır.
- C
Depoya hammaddenin ve yardımcı malzemenin fiziki girişini veya çıkışını takip etmek için kullanılmaktadır.
- D
Üretim sürecindeki yarı mamul stoklarının hem fiziki hem de maliyet akışını takip etmek için kullanılmaktadır.
- E
Üretilen mamullerin depodan çıkışını hem fiziki hem de maliyet bakımından takip edilmesi için kullanılmaktadır.

Yanıt Açıklaması:

Stok kartları, işletmenin farklı birimlerinde farklı amaçlar için kullanılmaktadır.

- Depoya hammaddenin ve yardımcı malzemenin fiziki girişini veya çıkışını takip etmek için,
- Üretim sürecindeki yarı mamul stoklarının hem fiziki hem de maliyet akışını takip etmek için,
- Üretilen mamullerin depodan çıkışını hem fiziki hem de maliyet bakımından takip edilmesi için
- Ticaret işletmelerinin stok takibinde yoğun bir şekilde kullanılmaktadır

1.Soru
stokların satılabilir hale getirilmesi için katlanılan maliyete ne ad verilir?

- A
Tamamlama maliyeti,
- B
Stok Maliyeti
- C
Fırsat Maliyeti

- D
Gerçekleştirme maliyeti
- E
Ek Maliyet

Yanıt Açıklaması:

Tamamlama maliyeti, stokların satılabilir hale getirilmesi için katlanılan maliyetlerdir.

2.Soru

Hareketli ortalama maliyet varsayımına göre, ortalama birim maliyeti nasıl hesaplanır?

A
 $\text{Ortalama birim maliyeti} = \frac{\text{Satışa hazır stokların maliyeti}}{\text{Satışa hazır stokların miktarı}}$

B
 $\text{Ortalama birim maliyeti} = \frac{\text{Satışa hazır stokların miktarı}}{\text{Satışa hazır stokların maliyeti}}$

C
 $\text{Ortalama birim maliyeti} = \frac{\text{Satışa hazır stokların maliyeti} \times \text{Satışa hazır stokların miktarı}}{\text{Satışa hazır stokların miktarı}}$

D
 $\text{Ortalama birim maliyeti} = \frac{\text{Satışa hazır stokların miktarı} \times \text{Satışa hazır stokların maliyeti}}{\text{Satışa hazır stokların miktarı}}$

E
 $\text{Ortalama birim maliyeti} = \frac{\text{Satışa hazır stokların maliyeti} + \text{Satışa hazır stokların miktarı}}{\text{Satışa hazır stokların miktarı}}$

Yanıt Açıklaması:

Hareketli ortalama maliyet varsayımı, birim maliyetin, her mal alınışında eldeki mevcut malların toplam maliyetinin, toplam mal miktarına bölünmesi ve bir sonraki mal alınışına kadar satılan malların maliyetinin bu değer üzerinden hesaplanmasını esas almaktadır. Bu varsayımda birim ortalama maliyet şöyle hesaplanmaktadır: $\text{Ortalama birim maliyeti} = \frac{\text{Satışa hazır stokların maliyeti}}{\text{Satışa hazır stokların miktarı}}$

3.Soru

Aşağıdakilerden hangisi banka tarafından hesaptan çekilen hesap kullanım ücretinin bulunduğu gider çeşididir?

- A
Genel Yönetim Gideri
- B
Çeşitli Giderler
- C
Finansman Giderleri
- D
Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

E
Genel Üretim Giderleri

Yanıt Açıklaması:

Banka tarafından hesaptan çekilen hesap kullanım ücreti yönetsel bir giderdir ve genel yönetim giderleri hesabının borcuna kaydedilmiştir.

4.Soru

Satışa hazır mallar maliyeti nasıl hesaplanır?

A

Dönem başı stok maliyetinden satın alınan ya da üretilen stok maliyeti düşülür

B

Dönem başı stok maliyetine satın alınan ya da üretilen stok maliyeti eklenir

C

Satın alınan ya da üretilen stok maliyetinden Dönem başı stok maliyeti düşülür

D

Satın alınan ya da üretilen stok maliyetine Dönem başı stok maliyeti eklenir

E

Dönem başı stok maliyeti satın alınan ya da üretilen stok maliyeti ile çarpılır

Yanıt Açıklaması:

Dönem başı stok maliyeti + satın alınan ya da üretilen stok maliyeti=Satışa hazır mallar maliyeti. Doğru cevap B seçeneğidir.

5.Soru

Aşağıdakilerden hangisi kasa sayım noksanlığına sebep olan nedenlerden biri değildir?

A

Yapılan ödeme tutarından daha az bir tutar için belge düzenlenmesi.

B

Dönem içinde fiilen ödeme yapılmasına rağmen yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi.

C

Dönem içinde eksik para tahsilatı yapılması.

D

Kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kasadaki parayı kayıt dışı zimmetine geçirmesi.

E

Dönem içinde fiilen tahsilat yapılmış olması ancak yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi.

Yanıt Açıklaması:

Dönem içinde fiilen tahsilat yapılmış olması ancak yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi, kasada fazlalığa yol açar.

6.Soru

İşletme 3000 ABD Doları almıştır. İşlem günü 1 ABD Doları 4,80 TL'dir. İşletme tarafından 500 ABD Doları TL'ye çevrilmiştir, işlem günü 1 ABD Doları 5,00 TL'dir. Buna göre Kambiyo Karı alacağına kaç lira kaydedilecektir?

A

300 TL

B

250 TL

C

200 TL

D

150 TL

E

100 TL

Yanıt Açıklaması:

$5,00 - 4,80 = 0,20$

$500 \times 0,20 = 100$ TL. Cevap E şıkkıdır.

7.Soru

Dönem sonunda yabancı para kasası aşağıdakilerden hangisi ile değerlendirilir?

A

Gerçeğe uygun değer

B

Nominal değer

C

Maliyet bedeli

D

Mukayyet değer

E

Tasarruf değeri

Yanıt Açıklaması:

Dönem sonunda yabancı para kasası gerçeğe uygun değer ile yani borsa rayici ile değerlendirilir.

8.Soru

Aşağıdakilerden hangisi kasa sayım noksanlığına yol açan nedenlerden biri değildir?

A

Dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha fazla ödeme yapılması.

B

Dönem içinde fiilen tahsilat yapılmış olması ancak yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi.

C

Dönem içinde fiilen ödeme yapılmasına rağmen yapılan

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

ödemenin kayıtlara geçirilmemesi.

D

Dönem içinde eksik para tahsilatı yapılması.

E

Kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kasadaki parayı kayıt dışı zimmetine geçirmesi.

Yanıt Açıklaması:

Kasa Sayım Noksanlığına aşağıdaki nedenler yol açmaktadır:

- Dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha fazla ödeme yapılması. Bir başka ifade ile yapılan ödeme tutarından daha az bir tutar için belge düzenlenmesi.
 - Dönem içinde fiilen ödeme yapılmasına rağmen yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi.
 - Dönem içinde eksik para tahsilatı yapılması. Bir başka ifade ile tahsil edilen fiili nakit tutardan daha fazla tutar makbuz düzenlenmesi ve kaydedilmiş olması.
 - Kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kasadaki parayı kayıt dışı zimmetine geçirmesi.
- Doğru yanıt B seçeneğidir.

9.Soru

Dönem içinde oluşan aşağıdaki hareketlerden hangisi sonucunda kasa hesabı alacaklandırılır?

A

Borcun nakit ödenmesi

B

Bankadan nakit çekilmesi

C

Müşterinin cari hesaba yaptığı nakit ödeme

D

Çek tahsilatı yapılması

E

Peşin satış yapılması

Yanıt Açıklaması:

Dönem içinde; borcun nakit ödenmesi, bankaya nakit yatırılması, elektrik, telefon vb faturaların ödenmesi, işçilik ücretlerinin nakit ödenmesi vb. olaylar gerçekleştiğinde, Kasa Hesabı alacaklandırılır.

10.Soru

Bir işletmenin dönemsonu Türk Lirası Kasası hesabının borç kalanı 18.000 TL'dir. Fiziki sayım sonucunda 20.000 TL nakit mevcudu olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda yapılacak muhasebe kaydı aşağıdakilerden hangisidir?

A

100 KASA HS. 2.000

100.01 T Kasası

397 SAYIM TESELLÜM FAZLALARI

B

191 SAYIM TESELLÜM NOKSANLAR

100 KASA HS.

2.000

100.01 T Kasası

C

397 SAYIM TESELLÜM FAZLALARI

100 KASA HS.

2.000

100.01 T Kasası

D

100 KASA HS.

2.000

100.01 T Kasası

191 SAYIM TESELLÜM NOKSANLAR

E

100 KASA HS.

2.000

100.01 T Kasası

336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HS.

Yanıt Açıklaması:

Fiziki sayım sonucu ile kayıtlarda gözüken sonuç arasında T2.000 fazlalık olduğu görülmektedir. Yapılacak kayıt ile T kasasının kayıtlı durumu ile fiziki durum arasında denklik sağlanmalıdır.

100 KASA

HS.

2.000

100.01 T Kasası

397 SAYIM TESELLÜM

FAZLALARI

2.000

11.Soru

Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri Kasa Sayım Noksanlığına neden olan sebeplerdendir?

I. Dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha fazla ödeme yapılması. Bir başka ifade ile yapılan ödeme tutarından daha az bir tutar için belge düzenlenmesi.

II. Dönem içinde fiilen ödeme yapılmasına rağmen yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi.

III. Dönem içinde eksik para tahsilatı yapılması.

Bir başka ifade ile tahsil edilen

fiili nakit tutardan daha fazla tutar makbuz

düzenlenmesi ve kaydedilmiş

olması.

2.000

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- A
Yalnız I
B
I,II
C
II,III
D
I,III
E
I,II,III

Yanıt Açıklaması:

Kasa Sayım Noksanlığına aşağıdaki nedenler yol açmaktadır:

- Dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha fazla ödeme yapılması. Bir başka ifade ile yapılan ödeme tutarından daha az bir tutar için belge düzenlenmesi.
- Dönem içinde fiilen ödeme yapılmasına rağmen yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi.
- Dönem içinde eksik para tahsilatı yapılması. Bir başka ifade ile tahsil edilen fiili nakit tutardan daha fazla tutar makbuz düzenlenmesi ve kaydedilmiş olması.
- Kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kasadaki parayı kayıt dışı zimmetine geçirmesi.

12.Soru

Aşağıdakilerden hangisi alacak senetleriyle ilgili **yanlış** bir bilgidir?

- A
Bankaya iskonto ettirilebilir
B
Nakit sıkıntısını önleyebilir
C
Alacaklarını sağlam esaslara bağlar
D
Adi senetler ticari faaliyetlerde esastır
E
Alacakların tahsil edilememe riskini azaltır

Yanıt Açıklaması:

Alacak senedi, bir alacak hakkını gösteren yazılı bir belgedir. İşletmelerin yapmış oldukları satışları karşılığında aldıkları senetler, işletmeye bir takım fayda sağlarlar. Bu faydalar aşağıdaki gibi sıralanabilir: • Alacakların tahsil edilememe riskini azaltmak, • Alacaklarını sağlam esaslara bağlamak, • Nakit sıkıntısını önlemek, işletmeler nakit sıkıntısı yaşadıklarında ellerinde bulunan alacak senetlerini bankalara iskonto ettirmek veya borçlusu bulunduğu kişiye ciro etmek suretiyle nakit sıkıntılarını önleyebilirler. Alacak senetleri, adi senetler ve kıymetli evrak niteliğinde senetler olmak üzere ikiye ayrılır. Adi senetler; Borçlar

Kanunu hükümlerine göre düzenlenen ve belli bir biçime bağlı olmayan senetlerdir. Ticari faaliyette bu tür senetlerin fazla önemi yoktur. Doğru cevap D şıkkıdır.

13.Soru

Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri hisse senetlerinin sağladığı olanaklardandır?

- I. Kârdan pay elde etmek
II. Yönetimde oy hakkı
III. Borsada fiyat hareketlerinden kâr

- A
Yalnız I

- B
I,II
C
II,III
D
I,III
E
I,II,III

Yanıt Açıklaması:

Hisse senetleri, sermaye şirketlerinin sermaye paylarını temsil eden belgeleridir. Hisse senedi, sahibine kısaca aşağıdaki olanakları sağlamaktadır:

- Kârdan pay elde etmek
- Yönetimde oy hakkı
- Borsada fiyat hareketlerinden kâr (zarar)

14.Soru

Dönem sonunda işletmenin deposunda kalan stokların ilk alınan stoklar olduğu esasına dayanan stok maliyet akış varsayımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Gerçek parti maliyeti yöntemi
B
İlk giren ilk çıkar varsayımı
C
Son giren ilk çıkar varsayımı
D
Ortalama maliyet varsayımı
E
İtfa edilmiş maliyet varsayımı

Yanıt Açıklaması:

İşletmede ilk satılan stokların son alınan stoklar olduğu ve dolayısı ile depoda kalan stokların ise ilk alınan stoklar olduğu esasına dayanan stok maliyet akış varsayımı "Son giren ilk çıkar (SGİÇ) maliyet akış varsayımı" olarak adlandırılır. Doğru yanıt C'dir.

15.Soru

Dönem içinde sadece fiziki envanter sayımı sonucunda satılan stokların maliyetinin tespit

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

edilebilmesine olanak sağlayan kayıtlama sistemine ne ad verilir?

- A Sabit ortalama maliyet yönetimi
- B Hareketli ortalama maliyet yöntemi
- C Değişken ortalama maliyet yöntemi
- D Belirsiz ortalama maliyet yöntemi
- E Aralıklı ortalama maliyet yöntemi

Yanıt Açıklaması:

Aralıklı envanter sistemi, dönem içinde sadece fiziki envanter sayımı sonucunda satılan stokların maliyetinin tespit edilebilmesine olanak sağlayan kayıtlama sistemidir. Doğru cevap E seçeneğidir.

16.Soru

Aşağıdakilerden hangisi menkul kıymetlerden değildir?

- A Hisse senetleri
- B Tahviller
- C Gelir ortaklığı belgesi
- D Kar zarar ortaklığı belgesi
- E Alacak senetleri

Yanıt Açıklaması:

Hisse senetleri, Tahviller, Finansman Bonosu, Hazine Bonosu, Yatırım Fonları, Gelir Ortaklığı Belgesi, Kâr Zarar Ortaklığı Belgeleri menkul kıymetlere örnek olarak verilebilir.

17.Soru

VUK'un 322. Maddesine göre; hangisi kanaat verici vesika **değildir**?

- A Mahkeme tutanakları
- B Konkordota
- C Mektup
- D Kazai hüküm
- E Makbuz

Yanıt Açıklaması:

VUK'un 322. Maddesine göre; "Kazai bir hükme ve kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline imkân kalmayan alacaklar değersiz alacaklardır". **Kazai hüküm**, alacağın tahsil edilme olanağının

tamamen ortadan kalktığını hükme bağlayan bir mahkeme kararının mevcudiyetidir. Kanaat verici vesika ise mektup, makbuz, ibraname, alacaktan vazgeçildiğini gösteren mahkeme tutanakları, konkordota anlaşması, gibi yazılı vesikalardır.

18.Soru

Tüm işletmelerin uymak zorunda oldukları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre değerlemeye kaç yılında başlanmıştır?

- A 2012
- B 2013
- C 2014
- D 2015
- E 2016

Yanıt Açıklaması:

Alıcılar hesabının dönemsonu işlemleri kapsamında hangi değerlendirme ölçüsüne göre değerlendirileceği konusunda iki farklı düzenleme söz konusudur. Bunlardan birincisi VUK'na göre değerlemedir. İkincisi ise 2011 yılı Ocak ayında kabul edilen ve 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girecek olan yeni TTK ile 2013 yılında tüm işletmelerin uymak zorunda oldukları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre değerlemedir. Doğru yanıt B'dir.

19.Soru

Anonim şirketlerin, iktisadi devlet teşekküllerinin ve kamu kuruluşlarının borç para temin etmek amacıyla çıkardıkları borçlanma belgelerine ne denir?

- A Hisse senedi
- B Hazine bonosu
- C Gelir ortaklığı belgesi
- D Tahvil
- E Finansman bonosu

Yanıt Açıklaması:

Tahviller ise, anonim şirketlerin, iktisadi devlet teşekküllerinin ve kamu kuruluşlarının borç para temin etmek amacıyla çıkardıkları borçlanma belgeleridir.

20.Soru

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

TTK'nun hangi maddesi envanter defterini işletmeler tarafından tutulması gereken zorunlu olan defterler arasında kabul etmektedir?

- A
10
- B
22
- C
41
- D
53
- E
64

Yanıt Açıklaması:

TTK'nun 64. Maddesi envanter defterini işletmeler tarafından tutulması gereken zorunlu olan defterler arasında kabul etmektedir. Doğru cevap E seçeneğidir.

FİNALERDE NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

1.Soru

Aşağıdakilerden hangisi borç senetleri ile ilgili doğru bir ifade değildir?

- A
Dönemsonunda hesabın alacak kalanı işletmenin senetli borçlarının toplamını gösterir.
- B
bir önceki dönemden devreden borç senetleri, kredili alışlar veya alınan hizmetler karşılığı verilen bonolar, satıcılara olan senetsiz borçlar için verilen bonolar veya poliçe kabul edilmesi gibi nedenlerle alacaklandırılırken senet bedelleri ödendikçe borçlandırılır
- C
Pasif karakterli bir hesap olan Borç Senetleri hesabının alacağına senetli borçlar nominal değerleriyle kaydedilir.
- D
Banka kredileri ile ilgili olarak dönemsonunda yapılması gereken bir diğer işlemde dönemsonuna kadar geçen sürede tahakkuk etmiş olan faizin hesaplanarak,kaydedilmesidir
- E
Borç senetleri, işletmenin yetkililerince imzalanmış bonolar ve kabul edilmiş poliçelerdir.

Yanıt Açıklaması:

Borç Senetleri
Borç senetleri, işletmenin yetkililerince imzalanmış bonolar ve kabul edilmiş poliçelerdir. Pasif karakterli bir hesap olan Borç Senetleri

hesabının alacağına senetli borçlar nominal değerleriyle kaydedilir. Bu hesap, bir önceki dönemden devreden borç senetleri, kredili alışlar veya alınan hizmetler karşılığı verilen bonolar, satıcılara olan senetsiz borçlar için verilen bonolar veya poliçe kabul edilmesi gibi nedenlerle alacaklandırılırken senet bedelleri ödendikçe orçlandırılır. Dönemsonunda hesabın alacak kalanı işletmenin senetli borçlarının toplamını gösterir.

2.Soru

İşletmenin varlıklar üzerinde haklarını gösteren grup aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Haklar
- B
Özkaynaklar
- C
Sermaye
- D
Varlıklar
- E
Kaynaklar

Yanıt Açıklaması:

Özkaynaklar sermaye kavramını içinde barındırmaktadır. Sermaye kavramı işletme ortaklarının işletme kuruluşunda ortaya koydukları değerdir. Bu değerde işletme yaşamı boyunca artış olabilir. Varlıklar ve kaynaklar bilançonun diğer gruplarıdır. Bu nedenle sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır.

3.Soru

Bilanço kaç şekilde düzenlenebilir?

- A
1
- B
3
- C
2
- D
5
- E
4

Yanıt Açıklaması:

Bilanço rapor tipi veya hesap tipi şeklinde düzenlenebilir.

4.Soru

Aşağıdakilerden hangisi, ticari borçlarda Satıcıların VUK'a göre değerlendirme özelliklerinden biridir?

- A
Öncelikle Ertelenmiş Ticari Borçlar Vade Farkı hesabından ilgili

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

döneme ait olan tutar Finansman Giderleri hesabına aktarılması için aşağıdaki kaydın yapılması gereklidir.

B

Satıcılar hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra, satıcılara olan borçlar hesap kalanının tutarı üzerinden bilançoda gösterilir.

C

Borçların gerçeğe uygun değerle ölçülmesi ve muhasebeleştirilmesinde iskonto edilmiş tutarın kaydedilmesi esaslı söz konusudur.

D

Vadeli mal alımlarında vade farkı satın alınmış olan mal veya hizmetin maliyetine kaydedilmemekte ayrı bir hesap olan Ertelenmiş Ticari Borçlar Vade Farkı hesabında izlenmektedir.

E

Dönemsonunda ise vade farkından döneme isabet eden tutarın döneme ait Finansman Giderleri hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yanıt Açıklaması:

Satıcılar hesabı, VUK'nun 281. maddesi gereği mukayyet değerle değerlendirilir. Buna göre Satıcılar hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra, satıcılara olan borçlar hesap kalanının tutarı üzerinden bilançoda gösterilir. Doğru cevap B şıkkıdır.

5.Soru

Aşağıdakilerden hangisi envanteri kolaylaştırıcı yöntemlerden biridir?

A

Fiziki sayım

B

Perakende

C

Piyasa değeri tespiti

D

Vergi Usul Kanunu

E

Tamamlama

Yanıt Açıklaması:

Envanteri kolaylaştırmak amacıyla kullanılan yöntemler Türkiye Muhasebe Standartları'nda belirtilmektedir. Bu bağlamda TMS 2 Stoklar standardı standart maliyet yönteminin ve perakende yönteminin kullanılmasını önermektedir.

6.Soru

Öz Kaynaklara İlişkin Dönemsonu İşlemlerinden hangisi Yedeklerinden Sermaye Yedeklerinin bir özelliğidir?

A

Statü yedekleri,

B

Olağanüstü yedekler,

C

Şirketin ana sözleşmesi gereği ayrılan yedekler,

D

Yasal yedekler,

E

Hisse senedi ihraç primleri,

Yanıt Açıklaması:

Sermaye yedekleri ise sermaye hareketleri nedeni ile ortaya çıkan ve işletmede bırakılan tutarlardır. Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde sermaye yedekleri; Hisse senedi ihraç primleri VE Hisse senedi iptal kârları'dır. Doğru cevap E şıkkıdır.

7.Soru

Aşağıdakilerden hangisi, Borç senetlerinin özelliklerinden biridir?

A

Envanter işlemleri, hesap karşılaştırması yoluyla yapılır.

B

Dönemsonunda satıcılarla karşılıklı olarak hesap özetleri gönderilerek, işletmenin kayıtlarında görülen borç tutarının doğru olup olmadığı araştırılır.

C

Yapılan hesap karşılaştırması sonucunda farklılık çıkabilir.

D

İşletmenin yetkililerince imzalanmış bonolar ve kabul edilmiş poliçelerdir.

E

Eşitlik yoksa bunun nedeni aranarak gerekli düzeltme kaydı yapılır.

Yanıt Açıklaması:

Borç senetleri, işletmenin yetkililerince imzalanmış bonolar ve kabul edilmiş poliçelerdir. Pasif karakterli bir hesap olan Borç Senetleri hesabının alacağına senetli borçlar nominal değerleriyle kaydedilir. Doğru cevap D şıkkıdır.

8.Soru

Aşağıdakilerden hangisi 7/B maliyet hesapları arasındadır?

A

730. Genel Üretim Giderleri

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- B
760. Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri
C
782. Finansman Giderleri Fark Hesabı
D
791. İşçi Ücret ve Giderleri
E
742. Hizmet Üretim Maliyeti Fark Hesapları

Yanıt Açıklaması:

7/B Maliyet Hesapları aşağıda yer almaktadır:

790. İlk Madde ve Malzeme Giderleri
791. İşçi Ücret ve Giderleri
792. Memur Ücret ve Giderleri
793. Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler
794. Çeşitli Giderler
795. Vergi, Resim ve Harçlar
796. Amortismanlar ve Tükenme Payları
797. Finansman Giderleri
798. Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı (-)
799. Üretim Maliyet Hesabı

9.Soru

- I. Finansal tablolar işletmelerin muhasebe sürecinde üretmiş oldukları çıktılardır.
II. Finansal tablolar işletmenin finansal durumunun ve finansal performansının biçimlendirilmiş sunumudur.
III. Dipnotlarda finansal tablo kalemlerine ait ilave bilgiler verilir.

Finansal tablolar ve finansal raporlama ile ilgili yukarıdaki bilgilerden hangisi/hangileri doğrudur?

- A
Yalnız I
B
I ve II
C
II ve III
D
I ve III
E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

- Finansal tablolar işletmelerin muhasebe sürecinde üretmiş oldukları çıktılardır.
- Finansal tablolar işletmenin finansal durumunun ve finansal performansının biçimlendirilmiş sunumudur.
- Dipnotlarda finansal tablo kalemlerine ait ilave bilgiler verilir.

Yukarıdaki ifadelerin hepsi doğrudur.

10.Soru

01.12.20X0		
181 GELİR TAHAKKUKLARI HS.	800	
642 FAİZ GELİRLERİ HS.		800

- Yukarıdaki muhasebe kaydı hangi işleme aittir?
A
Faiz gelirinin tahsil edilmesi
B
Faiz gelirinin tahakkuk ettirilmesi
C
Faiz gelirinin vergilendirilmesi
D
Gelecek döneme ait faiz gelirinin tespit edilmesi
E
Faiz gelirleri hesabının gelir tablosuna aktarılması

Yanıt Açıklaması:

Faiz gelirin hesaplara alınması yani tahakkuk ettirilmesi

11.Soru

Dönemsonunda yapılan değerlemede bağlı menkul kıymetlerde izlenen ve borsaya kayıtlı olmayan (B) AŞ'ye ait ortaklık payının gerçeğe uygun değerinin, maliyetinin 75.000'nin altına düştüğü belirlenmiştir. Bu durumda aşağıdaki kalemlerden hangisi veya hangileri ile kayıt yapılması gerekmektedir.

- I. 654 KARŞILIK GİDERLERİ HS.
II. 241 BAĞLI MENKUL KIYMET. DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HS.
III. 240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER HS.

- A
Yalnız I
B
I,II
C
II,III
D
I,III
E
I,II,III

Yanıt Açıklaması:

654 KARŞILIK GİDERLERİ HS.
241 BAĞLI MENKUL KIYMET. DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI HS.

12.Soru

Aşağıdakilerden hangisi 7/A seçeneğinde yer alan alt gruplardan biri değildir?

- A
Direkt ilk madde ve malzeme giderleri
B
Genel tüketim ve stoklama giderleri
C
Araştırma geliştirme giderleri
D
Genel yönetim giderleri
E
Direkt işçilik giderleri

Yanıt Açıklaması:

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

7/A seçeneğinde direkt ilk madde ve malzeme giderleri, direkt işçilik giderleri, genel üretim giderleri, hizmet üretim maliyeti, araştırma geliştirme giderleri, pazarlama satış ve dağıtım giderleri, genel yönetim giderleri ve finansman giderleri alt grupları yer alır.

13.Soru

Vergi gideri öncesi dönem kârını ifade eden kavram ?

- A
Muhasebe kârı
- B
Vergi karı
- C
Satış karı
- D
Hasılat karı
- E
Dönem içi karı

Yanıt Açıklaması:

Vergiye tabi kâr (mali zarar); vergi yasaları tarafından konulan kurallara göre bir hesap dönemi için tespit edilen ve üzerinden vergi ödenen (vergi geri kazanımı sağlayan) kârı (zararı) ifade eder.

Vergiye tabi kârı bulabilmek için hareket noktası Muhasebe Kârı'dır. Yani muhasebede bulunan kâr Muhasebe Kârı'dır. Muhasebe Kârı bulmadan vergiye tabi kâr bulunmaz.

İşletmeler Gelir Vergisine veya Kurumlar Vergisi'ne tabi olarak dönem kârı üzerinden vergi öderler

14.Soru

İşletmenin 30.000 Lira bedelle satın almış olduğu patent hakkının birikmiş itfa payı 10.000 Lira'dır. Değerleme tarihindeki gerçeğe uygun değeri ise 25.000 Lira olarak belirlenmiştir. Bu durumda patentin yeniden değerlendirilmiş itfa payı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
7.500
- B
10.000
- C
12.500
- D
20.000
- E
25.000

Yanıt Açıklaması:

Gerçeğe uygun değer/ Net defter değeri =
Yeniden Değerleme Oranı
 $25.000 / (30.000 - 10.000) = 1.25$

Yeniden değerlendirilmiş maliyet: $30.000 \times 1,25 = 37.500$

Yeniden değerlendirilmiş itfa payı: $10.000 \times 1,25 = 12.500$

15.Soru

- I. Bilanço
- II. Kapsamlı gelir tablosu
- III. Özkaynak değişim tablosu
- IV. Nakit akış tablosu

Yukarıdakilerden hangilerinde bulunan her kalem, dipnotlarda verilen ilgili bilgiye atıfta bulunulur?

- A
I ve II
- B
II ve III
- C
III ve IV
- D
I, III ve IV
- E
Hepsi

Yanıt Açıklaması:

Bilanço, kapsamlı gelir tablosu, özkaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosundaki her kalem, dipnotlarda verilen ilgili bilgiye atıfta bulunulur. Bu nedenle doğru yanıt E'dir.

16.Soru

Aşağıdakilerden hangisi, İskontolu Tahvil İhracı yöntemlerinden, Eşit paylı yöntemin özelliklerindendir?

- A
Bu yöntemde iskonto tutarı, borcun vadesine bölünerek yıllara eşit olarak dağıtılır.
- B
İskonto tutarının yıllara dağıtılmasında sırasıyla aşağıdaki işlemler yapılır.
- C
Döneme ilişkin tahakkuk eden faiz gideri hesaplanır.
- D
Her dönem gider yazılacak faiz gideri hesaplanır.
- E
Döneme düşen (gider yazılacak) iskonto tutarı hesaplanır.

Yanıt Açıklaması:

Eşit Paylı Yöntem, iskonto tutarı, borcun vadesine bölünerek yıllara eşit olarak dağıtılır. DOĞRU CEVAP A ŞIKKIDIR.

17.Soru

Daha önce düzenlenen 5.000 lira tutarındaki çekin işletmenin hesabından çekildiği öğrenilmiştir. Bu durumda dönem sonunda

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

yapılması gereken düzeltme kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi kullanılır?

- A
VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HS.
- B
KASA HS.
- C
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.
- D
BORÇ SENETLERİ REESKONTU HS
- E
SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI HS.

Yanıt Açıklaması:

Daha önce düzenlenen 5.000 lira tutarındaki çekin işletmenin hesabından çekildiği öğrenilmiştir. Bu durumda;

103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ HS. 10.000

102 BANKALAR

HS. 10.000

18.Soru

İşletme, ₺70.000 bedelle bir makine satın almak amacıyla 01 Eylül 20X0 tarihinde bankadan ₺70.000, bir yıl vadeli kredi almıştır. Kredinin faiz oranı % 15'tir. Bu durumda yapılacak yevmiye kaydında hangi hesap kaç ₺ alacaklanır?

- A
Tesis Makina ve Cihazlar Hs. ₺3.500
- B
Sayım Tesellüm Noksansları Hs. ₺875
- C
Tesis Makina ve Cihazlar Hs. ₺875
- D
Gelir Tahakkukları Hs. ₺3.500
- E
Gider Tahakkukları Hs. ₺3.500

Yanıt Açıklaması:

$70.000 \times 15\% = 10.500$ yıllık faiz

$10.500 / 12 = 875$ aylık faiz

$875 \times 4 = 3.500$ dört aylık faiz

19.Soru

Ortaklara ve kârdan pay alan diğer kişilere dağıtılmasına karar verilen kârın ne kadarı kadar II. Tertip yedek ayrılır?

- A
%12
- B
%8
- C
%10
- D
%5
- E

%20

Yanıt Açıklaması:

Ortaklara ve kârdan pay alan diğer kişilere dağıtılmasına karar verilen kârın % 10 kadar II. Tertip yedek ayrılır

20.Soru

Aşağıdakilerden hangisi "Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" ın hasılat hesaplarından biri değildir?

- A
Diğer Olağan Gelir ve Kârlar
- B
Enflasyon Düzeltme Kârları
- C
Menkul Kıymet Satış Kârları
- D
Önceki Dönem Gelir ve Kârları
- E
Kambiyo Kârları

Yanıt Açıklaması:

Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar;

İştiraklerden Temettü Gelirleri

Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri

Faiz Gelirleri

Komisyon Gelirleri

Konusu Kalmayan Karşılıklar

Menkul Kıymet Satış Kârları

Kambiyo Kârları

Reeskont Faiz Gelirleri

Enflasyon Düzeltme Kârları

Diğer Olağan Gelir ve Kârlar

1.Soru

Ticari borçlara ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A
Ticari borçlar, işletmenin ticari faaliyetini sürdürebilmek için yapmış olduğu borçlardır.
- B
Ticari borçlar, senetsiz ya da senetli olabilir.
- C
Senetsiz (açık hesap, cari hesap) borçlar, Satıcılar hesabında izlenir.
- D
Senetli borçlar Borç Senetleri hesabında izlenir.
- E
Ticari borçlar yalnızca mal alımından kaynaklanan borçlardır.

Yanıt Açıklaması:

Ticari borçlar, işletmenin ticari faaliyetini sürdürebilmek için yapmış olduğu mal ya da hizmet alımından kaynaklanan borçlardır. Senetsiz ya da senetli olabilir. Senetsiz (açık

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

hesap, cari hesap) borçlar, Satıcılar hesabında; senetli borçlar ise Borç Senetleri hesabında izlenir. Görüldüğü gibi ticari borçlar yalnızca mal alımından kaynaklanmaz. Bu nedenle doğru yanıt E'dir.

2.Soru

Dönemsonunda hisse senedi yatırımlarının değerinde düşüklük varsa muhasebenin hangi ilkesi gereği karşılık ayrılır?

A

Kişilik kavramı

B

Dönemsellik kavramı

C

Tutarlılık kavramı

D

Önemlilik kavramı

E

İhtiyatlılık kavramı

Yanıt Açıklaması:

Dönemsonunda hisse senedi yatırımlarının değerinde düşüklük varsa ihtiyatlılık kavramı gereği karşılık ayrılacaktır.

3.Soru

Türk Ticaret Kanunu'na göre ayrılması zorunlu olan yedeklere

adı verilir. Boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelir?

A

Özel fonlar

B

Hisse senetleri iptal kârları

C

Olağanüstü yedekler

D

Statü yedekleri

E

Yasal Yedekler

Yanıt Açıklaması:

Yasal yedekler, Türk Ticaret Kanunu'na göre ayrılması zorunlu olan yedeklerdir. I. Tertip ve II Tertip olarak hesaplanır.

4.Soru

Gelir ve giderlerin dönem bakımından kontrolü ile ilgili aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

A

Gelir hesapları ait oldukları dönemin 690 Dönem Kârı veya Zararı hesabına devredilerek kapatılırlar.

B

Dönembaşında gelir tablosunda yer alan bütün hesaplar 690

Dönem Kârı veya Zararı hesabında açılır.

C

380. Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı pasif karakterli bir bilanço hesabıdır.

D

Faaliyet sonucu kâr ya da zararın tespitinde sadece dönemin

gelirini elde etmek amacıyla yapılan giderler

Dönem Kârı veya

Zararı hesabına devredilmektedir.

E

Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı bir bilanço hesabıdır.

İşletmeler bazı durumlarda henüz gidere dönüşmeyen un önce bu hesaba borç kaydedebilirler.

Yanıt Açıklaması:

Dönem Kârı veya Zararının Bulunması

Dönemsonunda dönem kârı veya zararını bulmak

için gelir tablosunda yer alan bütün hesaplar 690

Dönem Kârı veya Zararı hesabına devredilerek

kapatılır. Dönemin geliri ile gideri karşılaştırılır.

Eğer gelirler giderleri aşıyorsa kâr; giderler

gelirleri aşıyorsa zarar vardır.

5.Soru

Kurumlar vergisi oranı şirketler için yüzde kaçtır?

A

%5

B

%10

C

%17

D

%22

E

%25

Yanıt Açıklaması:

Kurumlar vergisi oranı şirketler için % 22'dir.

Doğru cevap D'dir.

6.Soru

I. Her dönem gider yazılacak faiz gideri

hesaplanır. (Tahvilin defter değeri ile efektif faiz oranı olan %9 çarpılır)

II. Döneme düşen (gider yazılacak) iskonto tutarı hesaplanır (Yukarıdaki aşamalarda hesaplanan tutarların farkıdır)

III. Döneme ilişkin tahakkuk eden faiz gideri hesaplanır (Tahvilin nominal değeri ile üzerinde yazılı olan faiz oranı çarpılır)

Etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto tutarının yıllara dağıtılmasında yukarıdaki işlemlerin gerçekleştirilme sırası aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- I. II. ve III.
B
II. III. ve I.
C
III. I. ve II.
D
III. II. ve I.
E
I. III. ve II.

Yanıt Açıklaması:

Etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto tutarının yıllara dağıtılmasında sırasıyla aşağıdaki işlemler yapılır.

- I. Her dönem gider yazılacak faiz gideri hesaplanır. (Tahvilin defter değeri ile efektif faiz oranı olan %9 çarpılır).
II. Döneme ilişkin tahakkuk eden faiz gideri hesaplanır (Tahvilin nominal değeri ile üzerinde yazılı olan faiz oranı çarpılır).
III. Döneme düşen (gider yazılacak) iskonto tutarı hesaplanır (Yukarıdaki aşamalarda hesaplanan tutarların farkıdır).

7.Soru

Maliyet hesaplarının ilgili gider hesaplarına aktarımından sonra gelir tablosunda yer alan Satışların Maliyeti içinde aşağıdakilerden hangisi **yoktur**?

- A
Satılan Mamuller Maliyeti
B
Satılan Ticari Mallar Maliyeti
C
Satılan Hizmet Maliyeti
D
Diğer Satışların Maliyeti
E
Satıştan İadeler

Yanıt Açıklaması:

Maliyet hesaplarının ilgili gider hesaplarına aktarımından sonra gelir tablosunda yer alan bütün gider hesapları aşağıda toplu olarak gösterilmektedir. Bu hesaplar incelendiğinde işletmenin giderlerinin ana faaliyet konusunu oluşturan işlemlerden ve ana faaliyet konusu dışındaki işlemlerden kaynaklandığı görülmektedir.

61. Satış İndirimleri (-)
610. Satıştan İadeler (-)
611. Satış İndirimleri (-)
612. Diğer İndirimler (-)
62. Satışların Maliyeti (-)
620. Satılan Mamuller Maliyeti (-)
621. Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)

622. Satılan Hizmet Maliyeti(-)

623. Diğer Satışların Maliyeti (-)

8.Soru

Aşağıdaki hangisi işletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışları arasında yer almaz?

A

Satılan mallardan ve verilen hizmetlerden elde edilen nakit girişleri

B

Mal ve hizmetler için yapılan ödemelerden kaynaklanan nakit çıkışları

C

Çalışanlara ve çalışanlar adına yapılan ödemelerden kaynaklanan nakit çıkışları

D

Alım satım amaçlı elde bulundurulmuş sözleşmelerle ilgili nakit girişleri ve çıkışları

E

İşletmelerin üçüncü kişilere verdikleri avans, kredilerden yapılan tahsilatlar

Yanıt Açıklaması:

İşletmelerin üçüncü kişilere verdikleri avans, kredilerden yapılan tahsilatlar yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akışlarından birisidir.

9.Soru

Aşağıdakilerden hangisi, öz kaynaklarda Yedekler özelliklerinden biridir?

A

Dönemsonunda tüm gelir hesapları ile tüm gider hesapları 690

Dönem Kârı veya Zararı hesabına devredilerek kapatılır.

B

Kâr dağıtımı yapılırken ayrılması gereken yedekler ayrıldıktan sonra dağıtılacak kâr payı tutarı belirlenir.

C

Dönemsonunda tüm gelir hesapları ile tüm gider hesaplarının kalanı, ilgili dönemde elde edilen kâr ya da zararı gösterir.

D

Öncelikle söz konusu kâr üzerinden ödenecek vergi tutarının ve net kâr tutarının hesaplanarak ilgili hesaplara kaydedilmesi gerekir.

E

Devir işlemi yapıldıktan sonra söz konusu hesabın alacak kalanı,

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

İşletmenin vergi öncesi kârını gösterir.

Yanıt Açıklaması:

Yedekler, işletme kârlarının gelecekte ortaya çıkabilecek risklere karşı sermayenin korunması veya oto finansman amacıyla dağıtılmayarak işletmede tutulan kısımlardır. Kâr dağıtımı yapılırken ayrılması gereken yedekler (ihtiyatlar) ayrıldıktan sonra dağıtılacak kâr payı (temettü) tutarı belirlenir. Doğru cevap B şıkkıdır.

10.Soru

Ortaklara sahip oldukları belli tertip sermaye ile orantılı olarak dağıtılan kârlara ne ad verilmektedir?

- A
- Faiz
- B
- İsim hakları
- C
- Temettüler

- D
- Hasılat

- E
- Komisyon geliri

Yanıt Açıklaması:

Temettüler: Ortaklara sahip oldukları belli tertip sermaye ile orantılı olarak dağıtılan kârlardır. Doğru cevap C'dir.

11.Soru

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde bir işletmenin uzun vadeli amaçlarla satın aldığı veya çeşitli nedenlerle bir yıl içinde nakde dönüştürme olanağı bulunmayan veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan menkul kıymetlere ne ad verilir?

- A
- Uzun vadeli alacaklar
- B
- Mali duran varlıklar
- C
- Maddi duran varlıklar
- D
- Özel tükenmeye tabi varlıklar
- E
- Diğer duran varlıklar

Yanıt Açıklaması:

Tekdüzen Muhasebe Sistemi'nde bir işletmenin uzun vadeli amaçlarla satın aldığı veya çeşitli nedenlerle bir yıl içinde nakde dönüştürme olanağı bulunmayan veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan menkul kıymetler mali duran varlıklar sınıfını oluşturmaktadır.

12.Soru

Aşağıdaki hesaplardan hangisi işletmenin dönem sonu bilançosunda yer alan bir hesaptır?

- A
- Yurtiçi Satışlar
- B
- Ticari Alacaklar
- C
- Net Dönem Karı
- D
- Ticari Borçlar
- E
- Gider Tahakkukları

Yanıt Açıklaması:

Yurtiçi Satışlar hesabı işletmenin gelir tablosu hesabıdır. Diğer şıklar bilanço hesaplarıdır. Dönem net karı hesabı ise hem bilanço da hem de gelir tablosunda yer alan bir hesaptır.

13.Soru

İç verim oranı olarak da bilinen gelecekteki nakit tahsilatları tam olarak defter değerine indirgeyen oran aşağıdakilerden hangisidir?

- A
- İtfa edilmiş maliyet
- B
- Etkin faiz oranı
- C
- Pasif faiz oranı
- D
- Borsa rayici
- E
- İştirakler

Yanıt Açıklaması:

Etkin faiz oranı, gelecekteki nakit tahsilatları tam olarak defter değerine indirgeyen orandır. İç verim oranı olarak da bilinir.

14.Soru

Aşağıdakilerden hangisi hisse senedi alınması ile sağlananlardan biri değildir?

- A
- Kardan pay etmek
- B
- Borçlanma belgesi sağlar
- C
- Yönetimde oy hakkı
- D
- Borsadaki fiyat hareketlerinden kar
- E
- Borsadaki fiyat hareketlerinden zarar

Yanıt Açıklaması:

Hisse senetleri, sermaye şirketlerinin sermaye paylarını temsil eden belgeleridir. Hisse senedi, sahibine kısaca aşağıdaki olanakları

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

sağlamaktadır:

- Kârdan pay elde etmek
- Yönetimde oy hakkı
- Borsada fiyat hareketlerinden kâr (zarar)

Tahviller ise, anonim şirketlerin, iktisadi devlet teşekküllerinin ve kamu kuruluşlarının borç para temin etmek amacıyla çıkardıkları borçlanma belgeleridir. Tahvil yatırımcısına, faiz kazancı (faiz kuponları aracılığı ile) ve varsa nominal değerden daha düşük bir bedelle ihraç edilmişse aradaki fark kadar getiri sağlar. Doğru yanıt B seçeneğidir.

15.Soru

"....., Londra Bankalar arası Para Piyasasında, kredibilitesi yüksek bankaların birbirlerine ABD doları üzerinden borç verme işlemlerinde uyguladıkları faiz oranıdır."

Tanımı verilen boşluğa aşağıdaki seçeneklerden hangisi getirilmelidir?

- A İskonto
- B Reeskont
- C Libor
- D Bilanço
- E Tahvil

Yanıt Açıklaması:

LİBOR, Londra Bankalar arası Para Piyasasında, kredibilitesi yüksek bankaların birbirlerine ABD doları üzerinden borç verme işlemlerinde uyguladıkları faiz oranıdır. Londra saati ile 11:00' de sabitlenen bu oran piyasalar tarafından referans faizi olarak kullanılmaktadır.

16.Soru

Aşağıdakilerden hangisi, bir amortisman yöntemi değildir?

- A Hızlandırılmış amortisman
- B Azalan Bakiyeler
- C Yıl Sayıları Toplamı
- D Kıst Amortisman
- E Kullanım (Üretim) Miktarı

Yanıt Açıklaması:

Vergi mevzuatımıza göre binek otoları için kıst amortisman hesaplanır. Otobüs, minibüs, kamyon ve kamyonetler bu gruba girmezler. Yalnızca, tescil belgelerinde binek otosu yazan otomobiller

için kıst amortisman hesaplanır. İşletmeler satın aldıkları binek otoları için normal amortisman ya da azalan bakiyeler yönteminden birini tercih edecek, ancak hesaplama farklı yapılır. Doğru cevap D şıkkıdır.

17.Soru

Yabancı para cinsinden borç senetlerinin de reeskonta tabi tutulması söz konusudur. Bu durumda iskonto oranı olarak aşağıdakilerden hangisini esas alır?

- A Döviz kurunu
- B Borçlar kanunun belirlediği yüzdeyi
- C Karşılıklı yapılan anlaşma değerine
- D Libor
- E Reeskont

Yanıt Açıklaması:

Yabancı para cinsinden borç senetlerinin de reeskonta tabi tutulması söz konusudur. Bu durumda iskonto oranı olarak Libor esas alınmalıdır.

18.Soru

Aşağıdakilerden hangisi nominal değerle ihraç edilen tahvildir?

- A Primli tahvil
- B İskontolo tahvil
- C Kısa vadeli tahvil
- D Başa baş tahvil
- E Çıkarılmış tahvil

Yanıt Açıklaması:

Nominal değerle ihraç edilen tahvillere başa baş tahvil denir.

19.Soru

Satıcılar hesabı VUK 281. maddesi gereği hangi değerle değerlendirilir?

- A mukayyet
- B mükerrer
- C rayiç
- D itibari
- E maliyet

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Yanıt Açıklaması:

Satıcılar hesabı, VUK'nun 281. maddesi gereği mukayyet değerle değerlendirilir. Buna göre Satıcılar hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra, satıcılara olan borçlar hesap kalanının tutarı üzerinden bilançoda gösterilir.

20.Soru

Alacakların tahsil edilememe riskini azaltmak, Alacaklarını sağlam esaslara bağlamak, Nakit sıkıntısını önlemek, Satış yapmak Yukarıdakilerden hangileri alacak senetlerinin faydaları arasında yer alır?

- A
I,II,III
B
Yalnız IV
C
I, III, IV
D
II, III, IV
E
I,II,IV

Yanıt Açıklaması:

İşletmelerin her zaman peşin mal ve hizmet satışı yapmaları mümkün değildir. İşletmelerin kredili olarak yapmış oldukları satışları bir belge karşılığında yapması durumunda alınan belgeye Alacak Senedi adı verilir. Alacak senedi, bir alacak hakkını gösteren yazılı bir belgedir. İşletmelerin yapmış oldukları satışları karşılığında aldıkları senetler, işletmeye bir takım fayda sağlarlar. Bu faydalar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Alacakların tahsil edilememe riskini azaltmak,
- Alacaklarını sağlam esaslara bağlamak,
- Nakit sıkıntısını önlemek, işletmeler nakit sıkıntısı yaşadıklarında ellerinde bulunan alacak senetlerini bankalara iskonto ettirmek veya borçlusu bulunduğu kişiye ciro etmek suretiyle nakit sıkıntılarını önleyebilirler.

Görüldüğü gibi Iv. öncülde yer alan bilgi yanlıştır. Doğru yanıtı ulaşmak için I, II ve III numaralı öncülün birlikte verildiği seçenek aranmalıdır. Bu nedenle doğru yanıt A'dır.

1.Soru

Aşağıdakilerden hangisi GVK'na göre kabul edilmeyen giderler arasında yer almaz?

- A
İşletme sahibinin işletmeye koyduğu sermaye için yürütülecek faizler
B
İşletme sahibinin çocuklarının işletmeden çektikleri paralar
C
Vergi cezaları

D

İşletmenin bankadan çektiği kredilere yürütülen faizler
E
İşletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayan hava taşıtlarının giderleri

Yanıt Açıklaması:

İşletmenin bankadan çektiği kredilere yürütülen faizler, GVK'a göre kanunen kabul edilen bir giderdir. Doğru yanıt D'dir.

2.Soru

Aşağıda VUK'a göre şüpheli alacak işlemlerine ilişkin verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A
Bir alacağın dava ve icra safhasında bulunması şüpheli alacak olarak kabul edilmesi sebebidir.
B
Sadece ticari ve zirai kazancın elde edilmesi sırasında oluşan alacaklar şüpheli duruma düşerse karşılık ayrılabilir.
C
Kesin kurallardan bahsetmek mümkün değildir.
D
Bir alacağın şüpheli hale gelmiş olabilmesi için alacağın bir garanti altına alınmamış olması gereklidir.

E

Kampanyalı satışlardan doğan alacaklar, kamu kuruluşlarından alacaklar, avans niteliğindeki alacaklar ve hatır senetleri için karşılık ayrılmaz.

Yanıt Açıklaması:

VUK'nun 323. maddesinde bir alacağın şüpheli alacak kabul edilmesi ve karşılık ayrılması için aşağıda belirtilen durumların oluşması gerekmektedir.

- Bir alacağın dava ve icra safhasında bulunması,
- Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek kadar küçük alacaklar şüpheli alacak olarak kabul edilmiştir.

VUK'a göre sadece ticari ve zirai kazancın elde edilmesi sırasında oluşan alacaklar şüpheli duruma düşerse karşılık ayrılabilir. VUK'a göre, bir alacağın şüpheli hale gelmiş olabilmesi için alacağın bir garanti altına alınmamış olması gereklidir. Menkul rehni, gayrimenkul ipoteki şeklinde teminata bağlanmış alacaklar için karşılık ayrılmaz. Kampanyalı satışlardan doğan alacaklar, kamu kuruluşlarından alacaklar, avans

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

niteliğindeki alacaklar ve hatır senetleri için karşılık ayrılmaz. Doğru yanıt C seçeneğidir.

3.Soru

Mal satışına ilişkin hasılat aşağıdakilerden hangi koşul yerine geldiğinde finansal tablolara yansıtılır?

A

Yapılan işe ilişkin incelemeler

B

İşletmenin malların sahipliği ile ilgili önemli risk ve getirileri

alıcıya devretmiş olması

C

İşlemin tahmini toplam maliyetleri içinde bugüne kadar

katlanılan maliyetlerin oranı

D

Raporlama dönemi sonu itibariyle işlemin tamamlanma

düzeyinin güvenilir biçimde ölçülebilmesi

E

Taraflarca sunulacak ve alınacak hizmetle ilgili olarak her iki

tarafın yaptırımı bağlanmış hakları

Yanıt Açıklaması:

Mal satışına ilişkin hasılat, aşağıdaki tüm koşullar yerine geldiğinde finansal tablolara yansıtılır.

- İşletmenin malların sahipliği ile ilgili önemli risk ve getirileri alıcıya devretmiş olması;
- İşletmenin satılan mallar üzerinde etkin bir kontrolü veya sahipliğin genel olarak gerektirdiği şekilde bir yönetim etkinliğini sürdürmemesi;
- Hasılat tutarının güvenilir biçimde ölçülebilmesi;
- İşleme ilişkin ekonomik yararların işletmece elde edilmesinin muhtemel olması;
- İşleme ilişkin yüklenilen veya yüklenilecek olan maliyetlerin güvenilir biçimde ölçülebilmesi.

4.Soru

I- Yabancı para cinsinden alınan banka kredilerinin değerlendirilmesi.

II- İşletme borç senedini düzenlediği zaman Türkiye Muhasebe Standartlarına

(TMS) göre kayıt yapmış olması

III- İşletmenin alacak senetlerini değil de yalnızca borç senetlerini reeskonta tabi tutması

IV- Yılsonu itibariyle kısa vadeli hâle gelen kredilerinin ilgili hesaplara aktarılması

V- Döneme ilişkin faizlerin hesaplanarak kaydedilmesi

Banka Kredileri ile ilgili olarak dönemsonunda yapılacak işlemler aşağıdakilerden hangisindedir?

A

I-II-III

B

I-II-IV

C

II-III-IV

D

III-IV-V

E

I-IV-V

Yanıt Açıklaması:

Banka Kredileri ile ilgili olarak dönemsonunda yapılacak işlemleri şunlardır:

• Yabancı para cinsinden alınan banka kredilerinin değerlendirilmesi.

• Döneme ilişkin faizlerin hesaplanarak kaydedilmesi

• Yılsonu itibariyle kısa vadeli hâle gelen kredilerinin ilgili hesaplara aktarılması

5.Soru

Tek Düzen Muhasebe Sistemi'ne göre Banka Kredileri hesabı, işletmelerin bankalardan aldığı kredilerin, izlendiği hesaplardan aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A

Borçlu cari hesap,

B

Avans,

C

Teminat mektubu şeklinde kredi,

D

İşletmenin kredibilitesi,

E

Türk Lirası veya yabancı para cinsinde hesap,

Yanıt Açıklaması:

Tek Düzen Muhasebe Sistemi'ne göre Banka Kredileri hesabı, işletmelerin bankalardan aldığı her türlü kredilerin (borçlu cari hesap, avans, teminat mektubu şeklinde kredi, Türk Lirası veya yabancı para cinsinden) izlendiği hesaptır. Bankalardan sağlanan krediler türlerine göre uzun vadeli veya kısa vadeli olabilirler. Vadesi bir yıldan kısa olan banka kredileri 300 kodlu Banka Kredileri hesabında vadesi bir yıldan uzun olanlar ise 400 kodlu Banka Kredileri hesabında izlenir. Doğru cevap D şıkkıdır.

6.Soru

I. Brüt Satışlar

II. Olağan Dışı Gelir ve Kârlar (Durdurulan Faaliyetler Gelir ve Kârları)

III. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar

IV. Faaliyet Giderleri

Yukarıdakilerden hangisi gelir hesaplarından?

A

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

- I ve III
B
I, III ve IV
C
II, III ve IV
D
I, II ve IV
E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Bu açıklamalara bağlı olarak gelir tablosunda yer alan hasılat hesapları aşağıdaki gibidir:

60. Brüt Satışlar
600. Yurt İçi Satışlar
601. Yurt Dışı Satışlar
602. Diğer Gelirler
64. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar
640. İştiraklerden Temettü Gelirleri
641. Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri
642. Faiz Gelirleri
643. Komisyon Gelirleri
644. Konusu Kalmayan Karşılıklar
645. Menkul Kıymet Satış Kârları
646. Kambiyo Kârları
647. Reeskont Faiz Gelirleri
648. Enflasyon Düzeltme Kârları
649. Diğer Olağan Gelir ve Kârlar
67. Olağan Dışı Gelir ve Kârlar (Durdurulan Faaliyetler Gelir ve Kârları)
671. Önceki Dönem Gelir ve Kârları
679. Diğer Olağan Dışı Gelir ve Kârlar

7.Soru

Finansal tabloların belirli kurallara uygun olarak düzenlenmeleri gerekir. Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri bu kurallardandır?

- I. Gerçeğe uygunluk
II. İşletmenin sürekliliği
III. Muhasebenin tahakkuk esası
IV. Netleştirme

- A
I,II,III
B
II,III,IV
C
I,III,IV
D
I,II,IV
E
I,II,III,IV

Yanıt Açıklaması:

Finansal tabloların belirli kurallara uygun olarak düzenlenmeleri gerekir. Bunlar, gerçeğe uygunluk, işletmenin sürekliliği, muhasebenin tahakkuk esası, netleştirme

(mahsup etme), önemlilik ve birleştirme, karşılaştırmalı bilgi, raporlama sıklığı, sunuluşun tutarlılığı kavramlarıdır

8.Soru

Aşağıdakilerden hangisi muhasebe karından düşülecek istisnalardan biri değildir?

A

Sigorta ve reasürans şirketlerinde bilanço gününde hükmü devam eden sigorta sözleşmelerine ait karşılıklar

B

Şirketlerin, tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine iştiraklerinden elde ettikleri kazançlar

C

Kurumların rüçhan hakkı kuponlarının satışından elde ettikleri kazançlar

D

Anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibarî değerlerinin üzerinde elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar

E

Yurt dışında yapılan inşaat, onarma, montaj işleri ve teknik hizmetlerden sağlanan ve Türkiye’de genel netice hesaplarına intikal ettirilen kazançlar

Yanıt Açıklaması:

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 8. maddesinde muhasebe kârından düşülecek istisnalar aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- şirketlerin, tam mükellefiyete tabi başka bir kurumun sermayesine iştiraklerinden elde ettikleri kazançlar.
 - kurumların rüçhan hakkı kuponlarının satışından elde ettikleri kazançlar Muhasebe kârı; vergi gideri öncesi dönem kârını (zararını) ifade eder.
 - anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibarî değerlerinin üzerinde elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar
 - yurt dışında yapılan inşaat, onarma, montaj işleri ve teknik hizmetlerden sağlanan ve Türkiye’de genel netice hesaplarına intikal ettirilen kazançlar.
- Doğru yanıt A seçeneğidir.

9.Soru

"Satıcılar hesabı yardımcı hesap kullanılmasını gerektiren bir ana hesap niteliğinde olduğu için envanter günü itibarıyla Satıcılar ana hesabı ile tüm yardımcı hesapların toplamının birbirine eşit olup olmadığı kontrol edilir. Eşitlik yoksa bunun nedeni aranarak gerekli düzeltme kaydı yapılır."

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi eşitliğin olmadığı durumlarda yapılanlar arasında gösterilemez?

A

Satıcıların yani senetsiz borçların envanter işlemleri, hesap karşılaştırması yoluyla yapılır.

B

Dönem sonunda satıcılarla karşılıklı olarak hesap özetleri gönderilerek, işletmenin kayıtlarında görülen senetsiz borç tutarının doğru olup olmadığı araştırılır.

C

Her koşulda banka kayıtlarındaki tutar doğru kabul edilir ve satıcıya ödenmesi ya da satıcıdan alınması gereken miktar bu kayıtlara göre belirlenir.

D

Hesaplarda fark varsa farkın nedeni işletmeden kaynaklanıyorsa gerekli düzeltme kaydı yapılır.

E

Alıcı ve satıcı arasında yıl sonundaki ciroya bağlı olarak veya erken ödemelerle ilgili iskonto anlaşmaları yapılmışsa, hesap karşılaştırması sırasında dikkate alınması gerekir.

Yanıt Açıklaması:

Satıcıların yani senetsiz borçların envanter işlemleri, hesap karşılaştırması yoluyla yapılır. Dönem sonunda satıcılarla karşılıklı olarak hesap özetleri gönderilerek, işletmenin kayıtlarında görülen senetsiz borç tutarının doğru olup olmadığı araştırılır. Yapılan hesap karşılaştırması sonucunda farklılık çıkabilir. Farkın nedeni işletmeden kaynaklanıyorsa gerekli düzeltme kaydı yapılır. Ayrıca alıcı ve satıcı arasında yıl sonundaki ciroya bağlı olarak veya erken ödemelerle ilgili iskonto anlaşmaları yapılmışsa, hesap karşılaştırması sırasında dikkate alınması gerekir.

10.Soru

Satıcılar hesabı, VUK'nun kaçınıcı maddesi gereği mukayyet değerle değerlendirilir?

A

280

B

281

C

282

D

283

E

284

Yanıt Açıklaması:

Satıcılar hesabı, VUK'nun 281. maddesi gereği mukayyet değerle değerlendirilir. Buna göre Satıcılar hesabının doğruluğu sağlandıktan sonra,

satıcılara olan borçlar hesap kalanının tutarı üzerinden bilançoda gösterilir.

11.Soru

Aşağıdakilerden hangisi, mali borçların özelliklerinden biridir?

A

Senetsiz ya da senetli olabilir.

B

Bu kaynaklar içinde işletmelerin banka ve diğer kredi kurumlarından sağladıkları kaynaklar ile borçlanma amacıyla menkul kıymet ihracı ile sağladığı kaynaklar mali borçları oluşturmaktadır.

C

İşletmenin ticari faaliyetini sürdürebilmek için yapmış olduğu

mal ya da hizmet alımından kaynaklanan borçlarıdır.

D

Senetsiz (açık hesap, cari hesap) borçlar, Satıcılar hesabında izlenir.

E

Senetli borçlar ise Borç Senetleri hesabında izlenir.

Yanıt Açıklaması:

Ekonomik yaşamdaki gelişmeler karşısında işletmeler sadece öz kaynakları ile yetinmemekte sıklıkla yabancı kaynaklara başvurumaktadırlar. Bu kaynaklar içinde işletmelerin banka ve diğer kredi kurumlarından sağladıkları kaynaklar ile borçlanma amacıyla menkul kıymet ihracı ile sağladığı kaynaklar mali borçları oluşturmaktadır. Doğru cevap B şıkkıdır.

12.Soru

Ortakların sermayeye katkıları dışında, öz kaynakta artışla sonuçlanan ve işletmenin dönem içindeki olağan faaliyetlerinden elde edilen brüt ekonomik fayda tutarı aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?

A

Gider

B

Gelir

C

Hasılat

D

Brüt hizmeti

E

Maliyet gideri

Yanıt Açıklaması:

GELİR HESAPLARI

Hasılat ise ortakların sermayeye katkıları dışında, öz kaynakta artışla sonuçlanan ve işletmenin

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

dönem içindeki olağan faaliyetlerinden elde edilen brüt ekonomik fayda tutarındır.

13.Soru

Bir işletme, tam bir finansal tablolar setini (karşılaştırılabilir bilgileri içerecek şekilde) en az yılda kaç kez sunmalıdır?

- A
- 1
- B
- 3
- C
- 4
- D
- 5
- E
- 6

Yanıt Açıklaması:

Bir işletme, tam bir finansal tablolar setini (karşılaştırılabilir bilgileri içerecek şekilde) en az yılda **bir** kez sunmalıdır.

14.Soru

Aşağıdakilerden hangisi işletmenin ana faaliyet konusunu oluşturan işlemlerden kaynaklanan bir giderdir?

- A
- Karşılık Giderleri
- B
- Menkul Kıymet Satış Zararları
- C
- Komisyon giderleri
- D
- Reeskont Faiz Giderleri
- E
- Satılan Hizmet Maliyeti

Yanıt Açıklaması:

Satılan Hizmet Maliyeti, işletmenin ana faaliyet konusunu oluşturan işlemlerden kaynaklanır. Diğer seçenekler Doğru yanıt E'dir.

15.Soru

İşletmelerin sınırsız sayılan yaşam sürelerinin sınırlı uzunlukta belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden ayrı olarak saptanması aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?

- A
- Sınırsızlık
- B
- Tutarlılık
- C
- Süreklilik
- D
- Dönemsellik
- E
- Geçicilik

Yanıt Açıklaması:

Dönemsellik kavramı, işletmelerin sınırsız sayılan yaşam sürelerinin sınırlı uzunlukta belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden ayrı olarak saptanmasını ifade eder.

16.Soru

Alacak Senetlerinin tasarruf değerini belirlenmesi işlemine verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A
- Tasarruf değeri
- B
- Reeskont değeri
- C
- Mukayyet değeri
- D
- İskonto değeri
- E
- Nominal değer

Yanıt Açıklaması:

Alacak Senetlerinin tasarruf değerini belirlenmesi işlemine muhasebede reeskont işlemi de denilmektedir. Doğru cevap B şıkkıdır.

17.Soru

Düzenlendiği an itibarıyla işletmenin finansal durumunu yani varlık ve kaynak yapısını gösteren finansal tablo aşağıdakilerden hangisidir?

- A
- Bilanço
- B
- Gelir tablosu
- C
- Özsermaye değişim tablosu
- D
- Nakit akış tablosu
- E
- Kâr - zarar tablosu

Yanıt Açıklaması:

Bilanço düzenlendiği an itibarıyla işletmenin finansal durumunu yani varlık ve kaynak yapısını gösterir.

18.Soru

TL kasası Türkiye Muhasebe Standartlarına göre hangi değerlendirme ölçütü ile değerlendirilir?

- A
- Gerçeğe uygun değer
- B
- İtibari değer
- C
- Rayiç bedel
- D
- Emsal değer
- E
- Mukayyet değer

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Yanıt Açıklaması:

TL Kasası, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre Gerçeğe Uygun Değer, Vergi Usul Kanunu'na göre İtibari Değer ile (üzerine yazılı değer) değerlendirir.

19.Soru

Aşağıdakilerden hangisi 7/A seçeneğinde yer alan hesaplardan biri değildir?

A

Genel Üretim Giderleri

B

İşçi Ücret ve Giderleri

C

Hizmet Üretim Maliyeti

D

Araştırma ve Geliştirme Giderleri

E

Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri

Yanıt Açıklaması:

7/A seçeneğinde direkt ilk madde ve malzeme giderleri, direkt işçilik giderleri, genel üretim giderleri, hizmet üretim maliyeti, araştırma geliştirme giderleri, pazarlama satış ve dağıtım giderleri, genel yönetim giderleri ve finansman giderleri alt grupları yer alır. Doğru yanıt B seçeneğidir.

20.Soru

I. Kar üzerinden döneme ait vergilerin hesaplanması.

II. Giderlerin gelir tablosu hesaplarına aktarılması.

III. Dönem muhasebe karı veya zararının bulunması.

IV. Kar ve zararın bilanço hesaplarına aktarılması.

Yukarıda gelir tablosu hesaplarının kapatılma aşamaları verilmiştir. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde bu aşamaların sıralaması doğru bir şekilde verilmiştir?

A

II-III-I-IV

B

II-I-IV-III

C

III-II-I-IV

D

IV-II-I-III

E

IV-I-III-II

Yanıt Açıklaması:

İşletmelerin faaliyetleri, dönemsellik kavramı gereğince belirli dönemlere ayrılarak değerlendirilir. Dönemsonunda maliyet hesaplarında izlenen giderlerin gelir tablosu hesaplarına aktarılması, döneme ait gelir ve giderler kontrol edildikten sonra bütün gelir ve

gider hesaplarının Dönem Kârı veya Zararı hesabına aktarılması döneme ait muhasebe kârı veya zararının bulunması gerekir. Bulunan kâr üzerinden döneme ait vergiler hesaplandıktan sonra dönem net kârı veya zararı hesaplanır. Bulunan kâr veya zarar bilanço hesaplarına aktarılması gelir tablosu hesapları kapatılır. Doğru yanıt A seçeneğidir.

1.Soru

Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri Kasa sayım fazlalığına yol açan nedenlerdendir?

I. Dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha az ödeme yapılması.

Bir başka ifade ile yapılan ödeme tutarından daha fazla bir tutar için belge düzenlenmesi

II. Dönem içinde fiilen tahsilat yapılmış olması ancak yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi

III. Dönem içinde fazla para tahsilatı yapılmış olması. Bir başka ifade ile tahsil

edilen fiili nakit tutardan daha az tutar makbuz düzenlenmesi ve kayıtlanmış olması

IV. Kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kendi varlığının kasadaki para ile karışmış olması.

A

I,II,III

B

II,III,IV

C

I,III,IV

D

I,II,IV

E

I,II,III,IV

Yanıt Açıklaması:

Kasa sayım fazlalığına aşağıdaki nedenler yol açmaktadır:

• Dönem içinde belge üzerinde belirtilen tutardan daha az ödeme yapılması.

Bir başka ifade ile yapılan ödeme tutarından daha fazla bir tutar için belge düzenlenmesi.

• Dönem içinde fiilen tahsilat yapılmış olması ancak yapılan ödemenin kayıtlara geçirilmemesi.

• Dönem içinde fazla para tahsilatı yapılmış olması. Bir başka ifade ile tahsil edilen fiili nakit tutardan daha az tutar makbuz düzenlenmesi ve kayıtlanmış olması.

• Kasadan sorumlu kişilerin veya bir başka kişinin kendi varlığının kasadaki para ile karışmış olması.

2.Soru

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Bilanço, işletmenin değerlendirilmesi için gereken temel bilgileri sağlar. Hangisi bunlardan birisi **değildir**?

- A Sermaye yapısı
- B Likiditesi
- C Stokları
- D Borç ödeme gücü
- E Finansal esnekliği

Yanıt Açıklaması:

Bilanço, işletmelerin varlık, borç ve özsermayesi gibi finansal durum ölçülmesi ile doğrudan ilgili unsurlara ilişkin bilgi içerir. Böylece işletmenin **sermaye yapısı, likiditesi, borç ödeme gücü ve finansal esnekliğinin** değerlendirilmesi için gereken temel bilgileri sağlar.

3.Soru

- I. Bir önceki dönemden devreden borç senetleri,
- II. Kredili alışlar veya alınan hizmetler karşılığı verilen bonolar,
- III. Senet bedellerinin ödenmesi,
- IV. Satıcılara olan senetsiz borçlar için verilen bonolar veya poliçe kabul edilmesi,

Yukarıdakilerden hangileri borç senetlerinin alacaklandırma nedenleri arasında yer alır?

- A Yalnız I ve II
- B Yalnız II ve III
- C Yalnız I, II ve III
- D Yalnız I, II ve IV
- E Yalnız I,III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Borç senetleri, işletmenin yetkililerince imzalanmış bonolar ve kabul edilmiş poliçelerdir. Pasif karakterli bir hesap olan Borç Senetleri hesabının alacağına senetli borçlar nominal değerleriyle kaydedilir. Bu hesap, bir önceki dönemden devreden borç senetleri, kredili alışlar veya alınan hizmetler karşılığı verilen bonolar, satıcılara olan senetsiz borçlar için verilen bonolar veya poliçe kabul edilmesi gibi nedenlerle alacaklandırılırken senet bedelleri ödendikçe borçlandırılır. Bu nedenle seçeneklerde I, II ve IV

numaralı seçeneklerin birlikte verildiği seçenek aranmalıdır. Bu nedenle doğru yanıt D'dir.

4.Soru

Her dönem gider yazılacak faiz gideri nasıl hesaplanır?

- A Tahvilin nominal değeri ile üzerinde yazılı olan faiz oranı çarpılır.
- B Tahvilin defter değeri ile efektif faiz oranı olan %9 çarpılır
- C Tahvilin defter değeri, efektif faiz oranına bölünür
- D Tahvilin nominal değeri ile üzerinde yazılı olan faiz oranına bölünür
- E Tahvilin nominal değeri ve efektif faiz oranı toplanır.

Yanıt Açıklaması:

Her dönem gider yazılacak faiz gideri, tahvilin defter değeri ile efektif faiz oranı olan %9 ile çarpılmasıyla elde edilir.

5.Soru

Tertip ve 2. Tertip yedekler aşağıdaki hangi yedek kapsamında ayrılırlar?

- A Yasal yedekler
- B Statü yedekleri
- C Olağanüstü yedekler
- D Yenileme Fonu
- E Hisse senedi iptal kârları

Yanıt Açıklaması:

Yasal yedekler, Türk Ticaret Kanunu'na göre ayrılması zorunlu olan yedeklerdir. I. Tertip ve II Tertip olarak hesaplanır. Şirketler her yıl safi kârın yüzde beşi kadar I. Tertip yedek ayırırlar.

6.Soru

Tek Düzen Muhasebe Sistemi'nde iskonto tutarı hangi hesaba kaydedilir?

- A 400 kodlu Banka Kredileri hesabında
- B 303 kodlu Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri hesabı
- C 300 kodlu Banka Kredileri hesabında
- D 408 kodlu Menkul Kıymet İhraç Farkları hesabına
- E

DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

200 kodlu Banka Kredileri hesabında

Yanıt Açıklaması:

Piyasa faiz oranı % 9 iken işletmenin % 8 faiz oranı ile ihraç ettiği tahvile alıcı bulabilmesi için iskontolu olarak yani nominal değerinin altında satması gerekir. Tek Düzen Muhasebe Sistemi'nde iskonto tutarı, pasif düzenleyici bir hesap olan 408 kodlu Menkul Kıymet İhraç Farkları hesabına kaydedilir

7.Soru

İhraç edilen tahvilin fiyatını belirleyen en önemli unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A enflasyon
- B piyasa faizi
- C dış borç
- D gayrimenkul değerler
- E şirket giderleri

Yanıt Açıklaması:

İhraç edilen tahvilin fiyatını belirleyen en önemli unsur (işletmenin kredibilitesi ve risk faktörünün yanı sıra) piyasa faiz oranıdır.

8.Soru

Aşağıdakilerden hangisi Hızlandırılmış Amortisman Yöntemlerinden, Yıl Sayıları Toplamı Yönteminin özelliklerinden biridir?

- A Bu yöntemde varlığın faydalı ömrü boyunca üretebileceği birimler (adet, kilogram veya kilometre vb. ölçüler) ya da kullanım saatleri tahmin edilir.
- B Amortisman süresi normal amortisman oranına göre hesaplanır.
- C Her yıl üzerinden amortisman ayrılacak değer, maliyetten birikmiş amortismanların düşülmesi ile bulunur (net defer değeri) ve bu değer amortisman oranı ile çarpılarak amortisman payı hesaplanır.
- D Amortisman oranı, normal amortisman yönteminde kullanılan oranın iki katıdır.
- E Bu yöntemde, maddi duran varlığın ekonomik ömrü kaç yıl ise birden başlayarak ekonomik ömrüne kadar olan sayılar toplanır.

Yanıt Açıklaması:

Hızlandırılmış amortisman yöntemlerinden biri olan yıl sayıları toplamı yönteminin, ülkemizde uygulanmasına izin verilmemektedir. Bu yöntemde, maddi duran varlığın ekonomik ömrü kaç yıl ise birden başlayarak ekonomik ömrüne kadar olan sayılar toplanır. Doğru cevap E şıkkıdır.

9.Soru

Şirketin 2019 yılı muhasebe kârı 130.000 lira kanunen kabul edilmeyen gideri 12.000 lira vergiden muaf geliri 23.000 liradır. Buna göre vergiye tabi kâr liradır?

- A 165.000
- B 140.000
- C 119.000
- D 118.000
- E 107.000

Yanıt Açıklaması:

Muhasebe kârına	130.000
+kanunen kabul edilmeyen gider	+ 12.000
(-)vergiden muaf gelirler	(-)23.000
= vergiye tabi kâr	119.000

10.Soru

Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri Kasa ile ilgili işlemlerde görülen durumlardan biridir?

- I. Kasa Denkliği
- II. Kasa Noksanı
- III. Kasa Fazlası

- A Yalnız I
- B I,II
- C II,III
- D I,III
- E I,II,III

Yanıt Açıklaması:

Kasa ile ilgili işlemlerde şu üç durumdan biri ile karşılaşılır:

- Kasa Denkliği
- Kasa Noksanı
- Kasa Fazlası

ONLINE DÖNEMDE NELER OLDU?

===== DÖNEM SONU İŞLEMLER – SINAV SORULARI =====

Dönem sonu mutabakat işlemleri sırasında Polen AŞ'den olan 15.000 TL'lik kısa vadeli senetsiz ticari alacağın yanlışlıkla Tekir AŞ'nin hesabına kaydedildiği anlaşılmıştır. Bu durumda yapılacak olan düzeltme kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi borçlandırılır ?

- A) 121 Alacak Senetleri
- B) 120 Alıcılar
- C) 221 Alacak Senetleri
- D) 122 Alacak Senetleri Reeskontu
- E) 220 Alıcılar

İşletmenin elde edeceği ticari satış hasılatı ile işletmenin aşağıdaki amaçlarından hangisi elde edilemez?

- A) İşletme giderlerini karşılamak
- B) Rekabet üstünlüğü sağlamak
- C) Karlılığını sürdürmek ve artırmak
- D) Pazar payını artırmak
- E) İşletme finansal tablolarını hazırlamak

Mali karın hesaplanması aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Ticari Kar – Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler + Vergiden Muaf gelirler
- B) Ticari Kar + Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler - Vergiden Muaf gelirler
- C) Ticari Kar + Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler + Vergiden Muaf gelirler
- D) Ticari Kar – Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler - Vergiden Muaf gelirler
- E) Ticari Kar – Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler / Vergiden Muaf gelirler

Dönem sonu stoklarının miktarı ve maliyeti bilgisi stok kartının hangi bölümünde yer alır?

- A) Giren
- B) Kalan
- C) Stok bilgilendirme
- D) Çıkan
- E) Açıklama

Aşağıdakilerden hangisi Vergi Usul Kanunu uyarınca envanter çıkarmak zorunda değildir?

- A) Serbest meslek mensupları
- B) Kendi isteği ile bilanço esasına göre defter tutanlar
- C) Her türlü ticaret şirketleri
- D) İşletme defteri tutan mal satışı üzerine çalışan mükellefler
- E) Bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olan tüzel kişi tacirler

Aşağıdakilerden hangisi stokların fiziki ve maliyet takibinin yapıldığı yardımcı defterlerdir?

- A) Satış kartı
- B) Stok kartları
- C) Fiyatlama kartı
- D) Maliyet kartı
- E) Sipariş maliyet kartı

Aşağıdaki işlemlerden hangisi dönem sonunda yapılır ?

- A) Açılış kaydının büyük deftere aktarılması
- B) Aylık mizanların düzenlenmesi
- C) Mali tabloların düzenlenmesi
- D) Günlük işlemlerin belgelendirilmesi
- E) Genel geçici mizanın düzenlenmesi

Dönem sonunda yapılan envanter çalışmasında, işletmenin keşide etmiş olduğu çeklerin 12.000 TL'lik kısmının 5 ay vadeli olduğu tespit edilmiştir.

Bu bilgilere göre, işletmenin söz konusu çeklerle ilgili olarak dönem sonunda yapması gereken yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir ?

A	31.12.xx	321 BORÇ SENETLERİ	12.000,-	
		103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ		12.000,-
B	31.12.xx	121 ALACAK SENETLERİ	12.000,-	12.000,-
		321 BORÇ SENETLERİ		
C	31.12.xx	121 ALACAK SENETLERİ	12.000,-	12.000,-
		101 ALINAN ÇEKLER		
D	31.12.xx	103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ	12.000,-	12.000,-
		321 BORÇ SENETLERİ		
E	31.12.xx	101 ALINAN ÇEKLER	12.000,-	12.000,-
		321 BORÇ SENETLERİ		

A	31.12.xx	321 BORÇ SENETLERİ	12.000,-	12.000,-
		103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ		
B	31.12.xx	121 ALACAK SENETLERİ	12.000,-	12.000,-
		321 BORÇ SENETLERİ		
C	31.12.xx	121 ALACAK SENETLERİ	12.000,-	12.000,-
		101 ALINAN ÇEKLER		
D	31.12.xx	103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ	12.000,-	12.000,-
		321 BORÇ SENETLERİ		
E	31.12.xx	101 ALINAN ÇEKLER	12.000,-	12.000,-
		321 BORÇ SENETLERİ		

C veya D

İşletmenin portföyünde bulunan 12.000 TL tutarındaki hisse senetlerinin piyasa değerinin dönem sonu itibarıyla 11.000 TL olduğu tespit edilmiştir.

Bu bilgilere göre dönem sonunda yapılması gereken yevmiye kaydı aşağıdakilerden hangisidir ?

A	31.12.xx	654 KARŞILIK GİDERLERİ	1.000,-	1.000,-
		119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI		
B	31.12.xx	654 KARŞILIK GİDERLERİ	1.000,-	1.000,-
		110 HİSSE SENETLERİ		
C	31.12.xx	119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI	1.000,-	1.000,-
		654 KARŞILIK GİDERLERİ		
D	31.12.xx	119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI	1.000,-	1.000,-
		110 HİSSE SENETLERİ		
E	31.12.xx	110 HİSSE SENETLERİ	11.000,-	11.000,-
		654 KARŞILIK GİDERLERİ	1.000,-	1.000,-
		110 HİSSE SENETLERİ		12.000,-

A	31.12.xx	654 KARŞILIK GİDERLERİ	1.000,-	1.000,-
		119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI		
B	31.12.xx	654 KARŞILIK GİDERLERİ	1.000,-	1.000,-
		110 HİSSE SENETLERİ		
C	31.12.xx	119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI	1.000,-	1.000,-
		654 KARŞILIK GİDERLERİ		
D	31.12.xx	119 MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI	1.000,-	1.000,-
		110 HİSSE SENETLERİ		
E	31.12.xx	110 HİSSE SENETLERİ	11.000,-	11.000,-
		654 KARŞILIK GİDERLERİ	1.000,-	1.000,-
		110 HİSSE SENETLERİ		12.000,-

Stok hareketlerini aralıklı envanter yöntemi ve basit ortalama maliyet yönetimine göre izleyen KRM işletmesinin, dönem başındaki 30 adet (R) malının toplam maliyeti 2.400 TL ve dönem içi satın alınan 120 adet (R) malının toplam maliyeti 10.800 TL'dir.

Yukarıdaki bilgilere göre KRM işletmesi ilk giren ilk çıkan maliyet yöntemini kullanmış olsaydı, satılan 100 adet (R) malının maliyeti kaç TL olurdu?

- A) 9.500
- B) 8.700**
- C) 6.300
- D) 3.700
- E) 3.200

Stok hareketlerini aralıklı envanter yöntemi ve basit ortalama maliyet yönetimine göre izleyen KRM işletmesinin, dönem başındaki 30 adet (R) malının toplam maliyeti 2.400 TL ve dönem içi satın alınan 120 adet (R) malının toplam maliyeti 10.800 TL'dir.

Yukarıdaki bilgilere göre KRM işletmesinin ilgili dönem sonunda 50 adet (R) malı depoda kaldığında toplam ortalama maliyeti kaç TL'dir?

- A) 4.000
- B) 4.200
- C) 4.400
- D) 4.500
- E) 4.600

Stok hareketlerini aralıklı envanter yöntemi ve basit ortalama maliyet yöntemine göre izleyen KRM işletmesinin dönem başındaki 30 adet (R) maliyeti 2400 TL ve dönem içi satın alınan 120 adet (R) malının toplam maliyeti 10.800 TL'dir.

Bu bilgilere göre KRM işletmesinin ilgili döneme ilişkin (R) malının birim ortalama maliyeti kaç TL/adettir ?

- A) 80
- B) 84
- C) 88**
- D) 90
- E) 92

İşletmede yapılan dönem sonu işlemleri sırasında, müşteri Sarman AŞ.'den senetsiz ticari alacağın erken ödenmiş olması nedeniyle ilgili işletmeye uygulanmasına karar verilmiştir.

Bu durumda yapılacak olan envanter kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi borçlandırılır ?

- A) 612 Diğer İndirimler
- B) 620 Satılan Mamuller Maliyeti
- C) 610 Satıştan İadeler
- D) 611 Satış İskontoları**
- E) 621 Satılan Ticari Mallar Maliyeti

“ Piyasadan bir yıla kadar borç almak için devlet tarafından ihraç edilen borçlanma belgelerine denir. “

Bu cümlede boş bırakılan yeri aşağıdakilerden hangisi doğru şekilde tamamlar?

- A) Finansman bonusu
- B) Hazine bonusu**
- C) Senet
- D) Tahvil
- E) Hisse senedi

Aşağıdaki değerlendirme ölçülerinden hangisi Finansal Raporlamaya ilişkin Kavramsal Çerçeve'de yer alır?

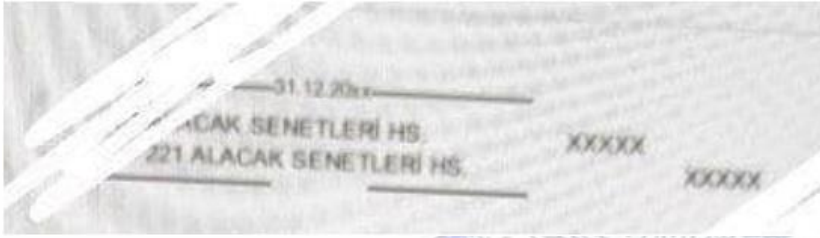
- A) Maliyet bedeli
- B) Tasarruf değeri
- C) Tarih maliyet
- D) Borsa rayici
- E) Mukayyet değer

Gerçekleşen finansal nitelikteki işlemlere yönelik yapılan yevmiye defteri kayıtlarında ve büyük deftere aktarmalarda matematiksel açıdan bir hata olup olmadığını kontrol etmek için düzenlenen tablolara ne ad verilir?

- A) Gelir tablosu
- B) Mizan
- C) Nakit akım tablosu
- D) Bilanço
- E) Fon akım tablosu

İşletmenin alacakları arasında bulunan fakat çeşitli sebeplerle tahsil edilme şansı çok az olan alacaklara ne ad verilir?

- A) Senetli alacak
- B) Şarta bağlı alacak
- C) Şüpheli alacak
- D) Senetsiz alacak
- E) Değersiz alacak

Yukardaki envanter kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

- A) Bir senetli ticari alacağın şüpheli duruma düşmesine
- B) Şüpheli bir senetli ticari alacağın tahsili imkansız hale gelmesine
- C) Vadesi bir yılın altına düşen senetli alacağın dönen varlık olarak sınıflandırılmasına
- D) Tahsili imkansız hale gelen bir senetli ticari alacağın bilançodan çıkarılmasına
- E) Yanlış müşterinin hesabına kaydedilen ticari alacağın düzeltme kaydına

Dönem sonu işlemlerinde, kesin mizanın hazırlanmasından sonraki aşama aşağıdakilerden hangisidir ?

- A) Açılış kaydının yapılması
- B) Finansal tabloların düzenlenmesi
- C) Genel geçici mizanın hazırlanması
- D) Envanter işlemlerinin yapılması
- E) Kapanış kayıtların yapılması

Mal ve hizmet satışından kaynaklanmayan kısa vadeli alacaklar hangi grupta muhasebeleştirilir?

- A) 32 Ticari Borçlar
- B) 23 Diğer Alacaklar
- C) 22 Ticari Alacaklar
- D) 12 Ticari Alacaklar
- E) 13 Diğer Alacaklar

Aşağıdakilerden hangisi cari değer ölçüm esasları arasında yer almaz ?

- A) Kullanım değeri
- B) İfa değeri
- C) Gerçeğe uygun değer
- D) Cari maliyet
- E) Nominal değer

Kasa noksanlığının nedeninin sayım yapıldığı gün tespit edilmemesi durumunda yapılacak kayıta alacaklandırılacak hesap aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar
- B) Sayım ve Tesellüm Noksanları
- C) Kasa
- D) Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar
- E) Sayım ve Tesellüm Fazlaları

İşletme müşterisi, daha önce işletmeden kredili olarak satın aldığı ticari mallardan doğan borcuna karşılık işletmenin bankadaki vadesiz mevduat hesabına havale gerçekleştirmiştir.

Bu işlemle ilgili, işletme tarafından yapılacak yevmiye kaydında aşağıdaki hesaplardan hangisi alacaklandırılır?

- A) Kasa
- B) Bankalar
- C) Ticari Mallar
- D) Yurtiçi Satışlar
- E) Alıcılar

100 KASA HS.	
BORÇ	ALACAK
87.000	82.000

Dönem sonu itibariyle Kasa hesabının görüntüsü şekildeki gibidir. Aynı tarihte yapılan kasa sayımında işletmenin fiili para mevcudunun 4.000 TL olduğu belirlenmiştir. Buna göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur ?

- A) Kasada 4.000 TL fazlalık vardır.
- B) Kasada 1.000 TL noksanlık vardır.
- C) Kasa denktir.
- D) Kasada 1.000 TL fazlalık vardır.
- E) Kasada 5.000 TL noksanlık vardır.

Vergi Usul Kanunu TL cinsinden senetsiz alacakların hangi değerleme ölçüsüne göre değerlendirilmesini öngörmektedir?

- A) Tasarruf değeri
- B) Emsal bedeli ve ücreti
- C) Rayiç bedel
- D) Mukayyet değer
- E) Nominal değer

Aşağıdaki işlemlerden hangisi muhasebe içi envanter kapsamındadır ?

- A) Borç senetlerinin tasarruf değerinin hesaplanması
- B) Stokların fiili sayımı
- C) Tahakkuk eden faizlerin kayda alınması
- D) Fiili kasa sayımı
- E) Alacaklara ilişkin mutabakat yapılması

Stok hareketlerini aralıklı envanter yöntemine göre izleyen KRM işletmesi, dönem sonunda bazı hesap kalanlarını şöyle tespit etmiştir :

- Yurtiçi satışlar 48.000 TL
- Alıcılar 34.000 TL
- Satıcılar 16.000 TL
- Satış iadeleri 12.000 TL
- Ticari Mallar 60.000 TL
- Faiz gelirleri 5.000 TL
- Dönem sonu stok sayımı sonucu mal mevcudu 42.000 TL'dir.

Yukarıdaki bilgilere göre Satılan Ticari Mallar Maliyeti hesabının borç kalanı kaç TL'dir?

- A) 20.000
- B) 18.000**
- C) 16.000
- D) 12.000
- E) 6.000

Stok hareketlerini aralıklı envanter yöntemine göre izleyen KRM işletmesi, dönem sonunda bazı hesap kalanlarını şöyle tespit etmiştir :

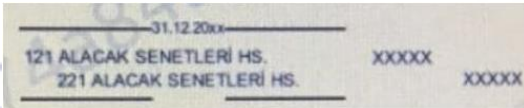
- Yurtiçi satışlar 48.000 TL
- Alıcılar 34.000 TL
- Satıcılar 16.000 TL
- Satış iadeleri 12.000 TL
- Ticari Mallar 60.000 TL
- Faiz gelirleri 5.000 TL
- Dönem sonu stok sayımı sonucu mal mevcudu 42.000 TL'dir.

Yukarıdaki bilgilere göre KRM işletmesinin brüt satış karı veya zararı kaç TL'dir?

- A) 33.000
- B) 30.000
- C) 28.000**
- D) 23.000
- E) 21.000

Aşağıdakilerden hangisi satılan ticari malın maliyetine eşittir?

- A) Satılabilir malların maliyeti – Dönem sonu malların maliyeti**
- B) Ticari mallar hesabının borç tutarı – Ticari mallar hesabının alacak tutarı
- C) Satılabilir malların maliyeti + Dönem başı malların maliyeti
- D) Dönem başı malların maliyeti + Dönem sonu malların maliyeti
- E) Satılabilir malların maliyeti - Dönem başı malların maliyeti

Yukarıdaki envanter kaydı aşağıdaki işlemlerden hangisine aittir?

- A) Şüpheli bir senetli ticari alacağın tahsili imkansız hale gelmesine
- B) Tahsili imkansız hale gelen bir senetli ticari alacağın bilançodan çıkarılmasına
- C) Vadesi bir yılın altına düşen senetli alacağın dönen varlık olarak sınıflandırılmasına**
- D) Bir senetli ticari alacağın şüpheli duruma düşmesine
- E) Yanlış müşterinin hesabına kaydedilen ticari alacağın düzeltme kaydına

Aşağıdakilerden hangisi VUK 278. Maddesine göre kıymeti düşen stokların için kullanılması gereken değerleme ölçüsüdür ?

- A) Vergi bedeli
- B) Rayiç bedel
- C) Nominal değer
- D) Tasarruf değeri
- E) Emsal bedel

Dönem sonu itibariyle işletmenin portföyünde bulunan ileri tarihli alınan çeklerin aktarılacağı hesap hangisidir?

- A) Verilen çekler
- B) Alacak senetleri
- C) Bankalar
- D) Alınan çekler
- E) Alıcılar

Bir ticaret kuruluşunun para mal ve diğer varlıklarıyla genel olarak borçlu ve alacakları durumlarını nicelikleri ve değerleriyle ayrıntılı verilir?

- A) Mizan
- B) Para ile ölçme
- C) Şeffaflık
- D) Özün önceliği
- E) Envanter

Dönem sonunda işletmenin portföyünde 30.000 TL değerinde ve 120 gün vadeli bir senetli alacak bulunmaktadır. İşletme senede bağlı alacak ve borçlarını tasarruf değerli ile değerlemeye karar vermiştir. Yıl sonunda Merkez Bankası'nca açıklanan iskonto oranı %20 ise işletmenin ayırması gereken reeskont tutarı kaç TL'dir?

- A) 2.016
- B) 2.133
- C) 2.248
- D) 1.850
- E) 1.972

İşletme tarafından vadesi bittiğinde paraya dönüşmesi öngörülen, ticari ya da ticari olmayan sebeplerle ortaya çıkmış bir senede bağlı olan veya olmayan varlıklara ne ad verilir ?

- A) Mamül
- B) Alacak
- C) Ticari Mal
- D) Dönem Varlık
- E) Duran Varlık

Bir iktisadi varlığın değerlendirme gününde sahibi için arz ettiği gerçek değere adı verilir.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yeri hangisi tamamlar ?

- A) Tasarruf değeri
- B) Mukayyet değer
- C) İtibari değer
- D) Rayiç değer
- E) Cari maliyet

Tahsilinden şüphe duyulan bir alacağın şüpheli alacak olarak sınıflandırılması durumunda, ilgili zararın gelir tablosuna yansıtılması için yapılan kayıta aşağıdaki hesaplardan hangisi alacaklandırılır ?

- A) 121 ALACAK SENETLERİ
- B) 129 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLARI KARŞILIĞI
- C) 120 ALICILAR
- D) 128 ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR
- E) 654 KARŞILIK GİDERLERİ

Dönem sonu itibariyle yapılan kasa sayımında para mevcudunun 6.000 TL olduğu belirlenmiştir. Bu tarih itibariyle Kasa hesabının borç tarafında 48.000 TL, alacak tarafında ise 40.000 TL tutar birikmiştir.

Buna göre söz konusu kasa farkının sebebi aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Nakit para çıkışına neden olan işlemlerin kaydedilmemesi
- B) Yapılan bir tahsilatın olduğundan daha yüksek bir tutarda kaydedilmesi
- C) Kasadan sorumlu kişinin zimmetine para geçirmiş olması
- D) Herhangi bir nakit çıkışının olduğundan fazla kaydedilmesi
- E) Yapılan bir ödemenin olduğundan daha düşük tutarda kaydedilmesi

İşletmenin düzenleyip vermiş olduğu çeklerin bedeli ödendiğinde yapılacak yevmiye kaydında alacaklandırılacak hesap aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bankalar
- B) Borç Senetleri
- C) Alınan Çekler
- D) Kasa
- E) Verilen çekler ve ödeme emirleri

Nakit ve nakit benzeri varlıklar işletmenin likiditesi en yüksek olan varlıklardır. Nakit benzeri varlıklar, kısa vadeli nakit yükümlülükler için elde bulundurulmuş ve yatırım amacıyla kullanılmayan varlıklardır. Bu varlıklar hazır değerler olarak nitelendirilirler. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi nakit ve nakit benzeri varlıklar arasında yer almaz ?

- A) İşletmenin kasasındaki para
- B) İşletmenin deposunda bulunan ticari mallar
- C) İşletmenin müşteriden aldığı çekler
- D) İşletmenin portföyünde bulunan vadesi gelmiş kar payı kuponları
- E) İşletmenin banka mevduatlarındaki para

Bir ticaret kuruluşunun para, mal ve diğer varlıklarıyla genel olarak borçlu ve alacaklı durumlarını, nicelikleri ve diğerleriyle ayrıntılı olarak göstermeye ne ad verilir ?

- A) Mizan
- B) Para ile ölçülme
- C) Şeffaflık
- D) Özün önceliği
- E) Envanter

İşletme dönem içinde 10.000 USD karşılığı ticari mal satışı yapmıştır. Satışın gerçekleştiği günkü USD kuru 7.00 TL iken dönem sonunda USD kuru 7.50 olarak gerçekleşmiştir. Bu durumda yapılacak olan envanter kaydını aşağıdaki hesaplardan hangisi alacaklandırılır ?

- A) 120 Alıcılar
- B) 646 Kambiyo Karları
- C) 121 Alacak Senetleri
- D) 120 Alıcılar
- E) 122 Alacak Senetleri Reeskontu

Aşağıdaki gayrimenkul sermaye iratlarından hangisi için stopaj yapılmaz ?

- A) Vakıf üniversiteleri kira gelirleri
- B)
- C)
- D)
- E)

Aşağıdakilerden hangisi 2020 yılı gelirleri için gelir vergileri tarifesinde yer alan oranlardan biri değildir?

- A) %10
- B)
- C)
- D)
- E)

SKYMOON

PDF

DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW

SKYMOON PDF

DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW...

SINCE 2020